REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
w Lublinie

PLAN URZĄDZENIA LASU

dla NADLEŚNICTWA SOBIBÓR

OBRĘBY: DUBECZNO
SOBIBÓR

sporządzony na okres od 1 stycznia 2027 roku do 31 grudnia 2036 roku,
na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2027 roku

OPIS OGÓLNY LASÓW NADLEŚNICTWA (ELABORAT)

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
Oddział w Lublinie

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Lublinie ul. Startowa 11, 20-352 Lublin
tel. (81)744 58 20, sekretariat@lublin.buligl.pl NIP:525-000-78-85 REGON 000121583 KRS 0000012221 www.buligl.pl

PLAN URZĄDZENIA LASU

sporządzony na lata od 2027 do 2036

dla Nadleśnictwa Sobibór

w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie

na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2027 r.

I. ZESTAWIENIE POWIERZCHNI według stanu na 1.01.2027

I.1. POWIERZCHNIA OGÓLNA NADLEŚNICTWA – ha | 2261081 |

w tym według obrębów leśnych:

1) DUBECZNO | 1173711 | 2) SOBIBÓR | 1087370 |

I.2. POWIERZCHNIA LASÓW – ha | 2034551 |

w tym:

a) według pełnionych funkcji:

- lasów stanowiących rezerwaty przyrody | 169998 |
- lasów uznanych za ochronne | 72875 0 |
- pozostałych lasów (lasów gospodarczych) | 1086672 |

b) według grup kategorii użytkowania:

- gruntów zalesionych | 1902354 |
- gruntów niezalesionych | 83066 |

w tym: do odnowienia | 18122 |

- gruntów związanych z gospodarką leśną | 49131 |

I.3 POWIERZCHNIA POZOSTAŁYCH GRUNTÓW (GRUNTÓW NIELEŚNYCH) – ha | 22653 0 |

w tym: przeznaczonych do zalesienia | 000 |

II. ZESTAWIENIE ZADAŃ NA LATA OD 2027 DO 2036

II.1. POZYSKANIE DREWNA W ILOŚCI NIE WIĘKSZEJ NIŻ:

9	5	9	8	5	7	m3 grubizny netto, w tym:

a) obligatoryjny etat cięć w użytkowaniu rębnym (*zal. z 5% przyr. i niezal.*)

4	6	6	0	7	8	m3 grubizny netto

b) powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębnym – ha o orientacyjnej miąższości | 1 | 0 | 2 | 8 | 1 | 9 | 7 |

4	9	3	7	7	9	m3 grubizny netto

II.2. PIELĘGNOWANIE LASU NA POWIERZCHNI – ha | 1 | 2 | 9 | 3 | 3 | 5 | 5 |
w tym:

a) pielęgnowanie zainwentaryzowanych upraw | 1 | 2 | 7 | 8 | 1 | 4 |

b) pielęgnowanie zainwentaryzowanych młodników | 1 | 3 | 7 | 3 | 4 | 4 |

c) trzebieże | 1 | 0 | 2 | 8 | 1 | 9 | 7 |

II.3. POZOSTAŁE ZADANIA OKREŚLONE KIERUNKOWO:

II.3.1. Zadania dotyczące zalesień i odnowień:

a) zalesienia gruntów (przeznaczonych do zalesienia) – ha | 0 | 0 | 0 |

b) odnowienie halizn, płazowin i zrębów – ha | 1 | 8 | 1 | 2 | 2 |

c) orientacyjna powierzchnia odnowień drzewostanów przewidzianych do użytkowania rębnego – ha | 1 | 4 | 4 | 2 | 9 | 5 |

w tym zrębami zupełnymi | 5 | 8 | 2 | 8 | 6 |

d) orientacyjna powierzchnia podsadzeń i dolesień – ha | 0 | 0 | 0 |

e) orientacyjna powierzchnia poprawek i uzupełnień – ha | 0 | 0 | 0 |

f) orientacyjna powierzchnia wprowadzenia podszytów – ha | 0 | 0 | 0 |

g) orientacyjna powierzchnia melioracji – ha | 1 | 7 | 7 | 2 | 5 | 9 |

w tym wodnych – ha | 0 | 0 | 0 |

II.3.2. Kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu (w tym ochrony przeciwpożarowej) przedstawione opisowo oraz na mapach przeglądowych

II.3.3. Kierunkowe zadania z zakresu gospodarki łowieckiej przedstawione opisowo oraz na mapie przeglądowej

II.3.4. Kierunkowe potrzeby z zakresu infrastruktury technicznej przedstawione opisowo

ZESTAWIENIE SKŁADNIKÓW PLANU URZĄDZENIA LASU

1. Ogólny opis lasów nadleśnictwa (elaborat)

W opisaniu ogólnym lasów nadleśnictwa zamieszczono dane historyczne urządzanego nadleśnictwa jego położenie, stan posiadania i stan granic, przedstawiono podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, stan zasobów drzewnych, jak również scharakteryzowano warunki przyrodnicze i ekonomiczne mające wpływ na produkcję leśną. W opisaniu ogólnym znajdują się także wyniki analizy gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia lasu oraz ocena gospodarki leśnej w nadleśnictwie za lata 2017-2026 dokonana przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie. W dalszej części dokumentu zamieszczono rozdziały dotyczące gospodarki przyszłej - opis celów i zasad trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej wraz z przewidywanymi sposobami ich realizacji oraz wynikającymi stąd zadaniami. W części końcowej elaboratu zawarto prognozę stanu zasobów drzewnych na koniec okresu gospodarczego oraz podsumowanie prac urządzeniowych, w tym metodyka prac, uzyskane dokładności i terminy ich realizacji oraz wykonawców prac.

2. Program ochrony przyrody

Program ochrony przyrody zawiera kompleksowy opis stanu przyrody oraz zadania z zakresu jej ochrony i metody ich realizacji na gruntach w zarządzie nadleśnictwa. W Programie zawarte są zapisy działań ograniczających negatywny wpływ planu urządzenia lasu w trakcie realizacji jego postanowień oraz propozycje dotyczące przewidywanych metod i częstotliwości przeprowadzania analizy skutków jego realizacji. Załącznikiem do programu ochrony przyrody jest mapa sytuacyjno-przeglądowa walorów przyrodniczo-kulturowych nadleśnictwa.

3. Opis taksacyjny (obrębami)

Opis taksacyjny lasu dla obrębów leśnych, według stanu na dzień 1 stycznia pierwszego roku obwiązywania planu urządzenia lasu zawierają dokładną lokalizację drzewostanów oraz rodzaj użytku gruntowego i jego powierzchnię, opis siedliska leśnego, funkcję lasu i cele gospodarowania, opis drzewostanów wraz z liczbowymi elementami jego charakterystyki oraz planowane wskazania gospodarcze.

4. Wykaz projektowanych cięć użytkowania rębnego, przedrębnego i projektowanych wskazań gospodarczych z zakresu hodowli lasu

W skład tej części planu urządzenia lasu wchodzą tabele powierzchni i miąższości drzewostanów według klas wieku oraz gatunków panujących, typów siedliskowych lasu, klas bonitacji drzewostanów, funkcji lasów oraz wykazy: projektowanych cięć użytkowania rębnego, przedrębnego, projektowanych wskazań z zakresu hodowli lasu, wykaz drzewostanów niezaliczonych na etat powierzchniowy, wykaz drzewostanów bez projektowanych zabiegów gospodarczych, wykaz obiektów selekcji nasiennej, wykaz drzewostanów w klasie odnowienia i w klasie do odnowienia.

5. Operaty dla leśniczych

Obejmują dokumentację PUL w skład których wchodzą następujące materiały: opisy taksacyjne oraz wykazy projektowanych cięć użytkowania rębnego, przedrębnego i projektowanych wskazań z zakresu hodowli lasu, wykaz drzewostanów bez projektowanych zabiegów gospodarczych oraz wyciąg z Programu Ochrony Przyrody. Materiały kartograficzne: mapa gospodarczo-przeglądowa drzewostanów oraz mapa gospodarczo-przeglądowa cięć rębnych z informacją o walorach przyrodniczych.

6. Materiały kartograficzne

Materiały kartograficzne obejmują opracowanie wyników inwentaryzacji w postaci map. Mapy gospodarcze i przeglądowe sporządzono na bazie LMN. W skład tej części planu urządzenia lasu

wchodzą: mapy gospodarcze, mapy przeglądowe – drzewostanów, siedlisk leśnych, cięć rębnych, ochrony lasu, nasiennictwa i selekcji, gospodarki łowieckiej oraz mapy sytuacyjno-przeglądowe: obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa, ochrony przeciwpożarowej, zagospodarowania rekreacyjnego.

7. Prognoza oddziaływania na środowisko

Prognoza oddziaływania na środowisko, została sporządzona na podstawie planu urządzenia lasu i zgodnie z przepisami ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocen oddziaływania na środowisko (art. 51-53) oraz ustawy o ochronie przyrody, nie jest więc częścią planu urządzenia lasu, ale dokumentem sporządzanym w trakcie przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu. Obejmuje ona analizę oraz oceny stanu środowiska przyrodniczego i celów ochrony z punktu widzenia realizacji planu, jego przewidywane oddziaływanie na środowisko, szczególnie na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. Załącznikiem do prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko jest mapa przeglądowa przedmiotów i form ochrony obszaru Natura 2000, opracowana z wykorzystaniem katalogu obiektów dla mapy obszarów chronionych nadleśnictwa i funkcji lasu.

SPIS TREŚCI

ZESTAWIENIE SKŁADNIKÓW PLANU URZĄDZENIA LASU 9
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW I GRUNTÓW PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA ORAZ POZOSTAŁYCH GRUNTÓW A TAKŻE NIERUCHOMOŚCI W ZARZĄDZIE NADLEŚNICTWA 13
1.1. Przestrzenne usytuowanie urządzanego nadleśnictwa 13
1.1.1. Przestrzenne usytuowanie lasów nadleśnictwa w jego zasięgu terytorialnym oraz położenie siedziby nadleśnictwa 13
1.1.2. Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania 19
1.1.2.1. Grunty we współwłasności, grunty sporne, służebności 20
1.1.2.2. Podział powierzchniowy 33
1.1.2.3. Stan posiadania nadleśnictwa 34
1.2. Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska 40
1.2.1. Wykaz gruntów nadleśnictwa wyłączonych z użytkowania głównego 41
1.2.2. Wykaz gruntów nadleśnictwa przeznaczonych do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego 70
1.3. Charakterystyka warunków przyrodniczych w lasach zarządzanych przez nadleśnictwo z uwzględnieniem innych lasów w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa 70
1.3.1. Przynależność do krainy przyrodniczoleśnej i mezoregionów 70
1.3.2. Położenie geograficzne i wysokościowe 71
1.3.3. Rzeźba terenu 72
1.3.4. Warunki glebowe, klimatyczne, wodne 73
1.3.4.1. Warunki glebowe 73
1.3.4.2. Warunki klimatyczne 74
1.3.4.3. Warunki wodne 75
1.3.5. Zestawienie typów siedliskowych lasu według panujących i rzeczywistych składów gatunkowych 77
1.3.6. Zanieczyszczenie powietrza i uszkodzenia lasu od emisji przemysłowych 84
1.3.7. Zestawienie przyjętych przez NU typów drzewostanu (TD) dla poszczególnych siedlisk leśnych z uwzględnieniem krain przyrodniczo-leśnych 84
1.3.8. Ocena walorów genetycznych lasu w tym bazy nasiennej 85
1.3.9. Ogólna ocena stanu środowiska przyrodniczego 89
1.3.9.1. Opis walorów przyrodniczych nadleśnictwa 89
1.3.9.2. Zagrożenia środowiska przyrodniczego 89
1.4. Charakterystyka stanu lasu oraz analiza stanu zasobów drzewnych nadleśnictwa 91
1.4.1. Ocena możliwości produkcyjnych lasu 91
1.4.1.1. Udział powierzchniowy i miąższościowy w klasach i podklasach wieku 92
1.4.1.2. Powierzchniowy i miąższościowy udział gatunków panujących 95
1.4.1.3. Powierzchniowy i miąższościowy udział gatunków według ich rzeczywistego udziału 97
1.4.1.4. Spodziewany bieżący przyrost roczny (tablicowy) 99
1.4.2. Ocena stanu uszkodzenia drzewostanów oraz ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z TD 100
1.4.3. Ocena jakości hodowlanej i technicznej drzewostanów 102
1.4.4. Określenie rodzajów powierzchni leśnej niezalesionej 104
1.4.5. Pomiar miąższości drewna martwego 104
1.4.6. Analiza stanu zasobów drzewnych wraz z określeniem ich pożądanego docelowego stanu na koniec planowanego okresu gospodarczego 105
2. OPIS ZASAD OKREŚLANIA ZADAŃ GOSPODARCZYCH DLA NADLEŚNICTWA WRAZ Z ZESTAWIENIAMI TYCH ZADAŃ 108

2.1. Ogólne zasady określania zadań gospodarczych dla nadleśnictwa 108
2.1.1. Cele trwałej zrównoważonej gospodarki leśnej 108
2.1.2. Ogólne zasady zachowania ładu przestrzennego i czasowego w planowaniu zadań gospodarczych 111
2.1.2.1. Podział lasu na grupy lasu i kategorie ochronności 111
2.1.2.2. Lasy o zwiększonej funkcji społecznej 112
2.1.2.3. Podział na gospodarstwa 114
2.1.2.4. Wieki rębności oraz wieki dojrzałości rębnej 115
2.1.2.5. Podział lasu na ostępy oraz jednostki kontrolne 116
2.1.3. Określenie i przyjęcie etatów cięć użytkowania głównego 116
2.1.3.1. Etat użytkowania rębnego 116
2.1.3.2. Użytki rębne zaliczone na poczet przyjętego etatu 116
2.1.3.3. Rozmiar użytkowania rębnego niezaliczonego na poczet etatu 119
2.1.3.4. Etat użytkowania przedrębnego 119
2.1.3.5. Łączny etat miąższościowy użytków głównych 121
2.1.3.6. Łączny rozmiar użytkowania rębnego 123
2.2. Zadania gospodarcze wynikające z planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa 123
2.2.1. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego 123
2.2.1.1. Użytkowanie rębne 124
2.2.1.2. Użytkowanie przedrębne 128
2.2.1.3. Łącznie użytki główne 129
2.2.2. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu 130
2.2.2.1. Nasienictwo i selekcja 131
2.2.3. Określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej 131
2.2.3.1. Kierunkowe zadania z zakresu ogólnej ochrony lasu 132
2.2.3.2. Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej 134
2.2.4. Określenie kierunkowych zadań z zakresu użytkowania ubocznego lasu oraz gospodarki łowieckiej 136
2.2.4.1. Użytkowanie uboczne 136
2.2.4.2. Gospodarka rolno-łąkowa 136
2.2.4.3. Gospodarka łowiecka 136
2.2.5. Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej w tym turystyki i rekreacji 137
2.2.5.1. Potrzeby z zakresu infrastruktury technicznej dla potrzeb racjonalnej gospodarki leśnej 137
2.2.5.2. Potrzeby dotyczące realizacji infrastruktury z zakresu turystyki i rekreacji oraz edukacji przyrodniczej 137
2.2.5.3. Identyfikacja wybranych usług ekosystemowych pełnionych przez lasy 139
3. PROGRAM OCHRONY PRZYRODY 141
4. PROGNOZA STANU ZASOBÓW DRZEWNYCH NA KONIEC OKRESU GOSPODARCZEGO 141
5. PODSUMOWANIE PRAC URZĄDZENIOWYCH 144
5.1. Prace przygotowawcze 144
5.1.1. Prace glebowo-siedliskowe 144
5.2. Podstawowe prace urządzeniowe 144
5.2.1. Prace terenowe 144
5.2.2. Prace kameralne 146

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW I GRUNTÓW PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA ORAZ POZOSTAŁYCH GRUNTÓW A TAKŻE NIERUCHOMOŚCI W ZARZĄDZIE NADLEŚNICTWA

1.1. Przestrzenne usytuowanie urządzanego nadleśnictwa

1.1.1. Przestrzenne usytuowanie lasów nadleśnictwa w jego zasięgu terytorialnym oraz położenie siedziby nadleśnictwa

Nadleśnictwo Sobibór jest nadleśnictwem dwuobrębowym:

1. Obręb Dubeczno 05-24-1
2. Obręb Sobibór 05-24-2

Podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie. Obszar Nadleśnictwa Sobibór graniczy z następującymi jednostkami LP:

- ✓ od północy i północnego zachodu – Nadleśnictwo Włodawa,
- ✓ od wschodu – granica państwa z Białorusią i Ukrainą,
- ✓ od zachodu – Nadleśnictwo Parczew i enklawa Poleskiego Parku Narodowego,
- ✓ od południa – Nadleśnictwo Chełm.

Rysunek 1. Położenie Nadleśnictwa Sobibór na tle Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie

Zasięg terytorialny Nadleśnictwa Sobibór wynosi 511 km^2, został ustalony Zarządzeniem Nr 53 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 sierpnia 2021 r. (znak: GS.0141.2.2021) zmieniającym zarządzenie nr 80 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie określenia zasięgu terytorialnego nadleśnictw nadzorowanych przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Lublinie (znak: OR-0151-10/14).

Wszystkie dane zawarte w dalszej części elaboratu, a odnoszące się do powierzchni nadleśnictwa zawierają wartości bez gruntów we współwłasności.

Tabela 1. Zestawienie powierzchni lasów w gminach znajdujących się w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa (wzór instrukcyjny nr 7)

Województwo, powiat, gmina	Pow. ogólna w km2	Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa					Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa			Ogółem (7+10)	Lesistość (11:2)
		W zarządzie LP		Pozostałe							
		Urządzane nadleśnictwo	Sąsiednie nadleśnictwa	Parki Narodowe	inne	Razem	Własność osób fizycznych	Inne	Razem		
		Powierzchnia [ha]									%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
woj. LUBELSKIE	**511**	**20345**	**0**	**0**	**0**	**20345**	**3180**	**29**	**3209**	**23554**	**46**
pow. Chełmski	*35*	*1191*	*0*	*0*	*0*	*1191*	*540*	*0*	540	1731	49
gm. Sawin	35	1191	0	0	0	1191	540	0	540	1731	49
pow. Włodawski	*476*	*19154*	*0*	*0*	*0*	*19154*	*2640*	*29*	2669	21823	46
gm. Hańsk	180	5811	0	0	0	5811	743	3	746	6557	36
gm. Włodawa	145	8145	0	0	0	8145	672	0	672	8817	61
gm. Wola Uhruska	151	5198	0	0	0	5198	1225	26	1251	6449	43
Ogółem	511	20345	0	0	0	20345	3180	29	3209	23554	46

Lasy nadleśnictwa położone są w zasięgu administracyjnym województwa lubelskiego. Nadleśnictwo Sobibór obejmuje swoim zasięgiem 2 powiaty, 5 gmin. Na terenie gminy Wyryki, którą obejmuje zasięg terytorialny brak gruntów w zarządzie nadleśnictwa.

Grunty w zarządzie nadleśnictwa nie występują w zasięgu terytorialnym sąsiednich nadleśnictw.

Tabela 2. Zestawienie powierzchni w zarządzie nadleśnictwa według jednostek podziału administracyjnego kraju (wyciąg z instrukcyjnej tabeli I)

Gmina, Powiat	Grupy kategorii użytkowania					Ogółem
	Leśna zalesiona	Leśna niezalesiona	Związana z gospodarką leśną	Lasy razem	Nieleśna	
	Powierzchnia [ha]*					
1	2	3	4	5	6	7
gm. Sawin	1136,6548	34,7237	19,6559	1191,0344	16,6346	1207,6690
pow. Chełmski	*1136,6548*	*34,7237*	*19,6559*	*1191,0344*	*16,6346*	*1207,6690*
gm. Hańsk	5520,9465	167,6967	123,2602	5811,9034	402,3804	6214,2838
gm. Włodawa	7438,0215	477,4601	229,0189	8144,5005	1255,1534	9399,6539
gm. Wola Uhruska	4927,7279	150,8278	119,3033	5197,8590	591,1642	5789,0232
pow. Włodawski	*17886,6959*	*795,9846*	*471,5824*	*19154,2629*	*2248,6980*	*21402,9609*
woj. LUBELSKIE	**19023,3507**	**830,7083**	**491,2383**	**20345,2973**	**2265,3326**	**22610,6299**
Ogółem	19023,3507	830,7083	491,2383	20345,2973	2265,3326	22610,6299

**- z dokładnością do m^2, wg EGiB*

Szczegółowe zestawienie powierzchni gruntów Nadleśnictwa Sobibór wg rodzajów użytków gruntowych, kategorii użytkowania i grup rodzajów powierzchni zgodnie z podziałem administracyjnym kraju przedstawia Tabela I zamieszczona w części tabelarycznej elaboratu.

Siedziba nadleśnictwa znajduje się w miejscowości Sobibór, w obrębie leśnym Sobibór, leśnictwie Wołczyny w oddziale 138k.

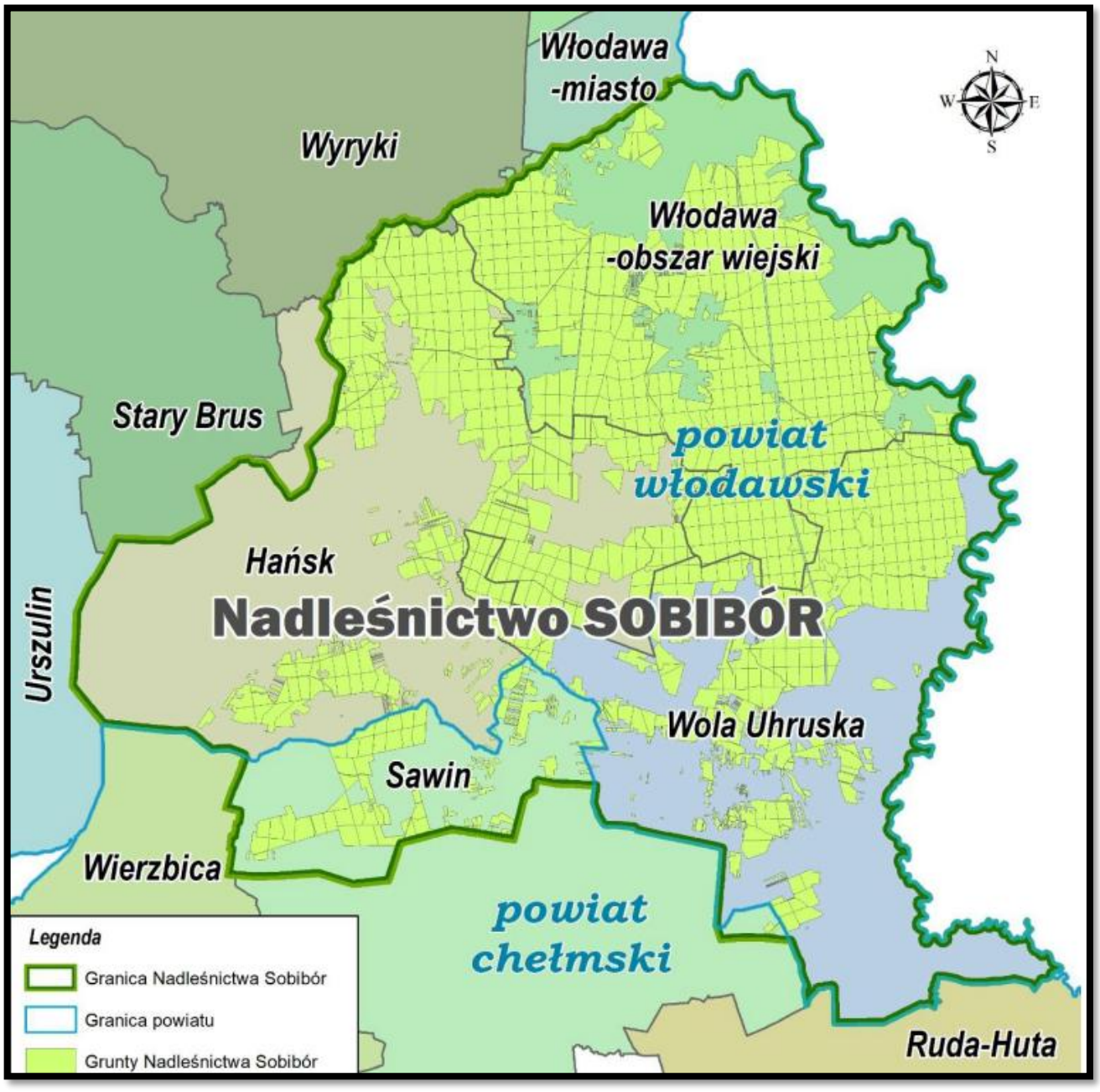
adres: 22-200 Włodawa, Sobibór 103

tel.: +48 82 571 98 11

e-mail: sobibor@lublin.lasy.gov.pl.

Odległość siedziby Nadleśnictwa Sobibór do ważniejszych instytucji:

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie	106 km
Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie	106 km
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie	106 km
Starostwo Powiatowe we Włodawie	17,5 km
Starostwo Powiatowe w Chełmie	50 km
Urząd Gminy we Włodawie	17,5 km
Urząd Gminy w Sawinie	35 km
Urząd Gminy w Hańsku	22 km
Urząd Gminy w Woli Uhruskiej	21 km

Rysunek 2. Położenie Nadleśnictwa Sobibór na tle podziału administracyjnego kraju

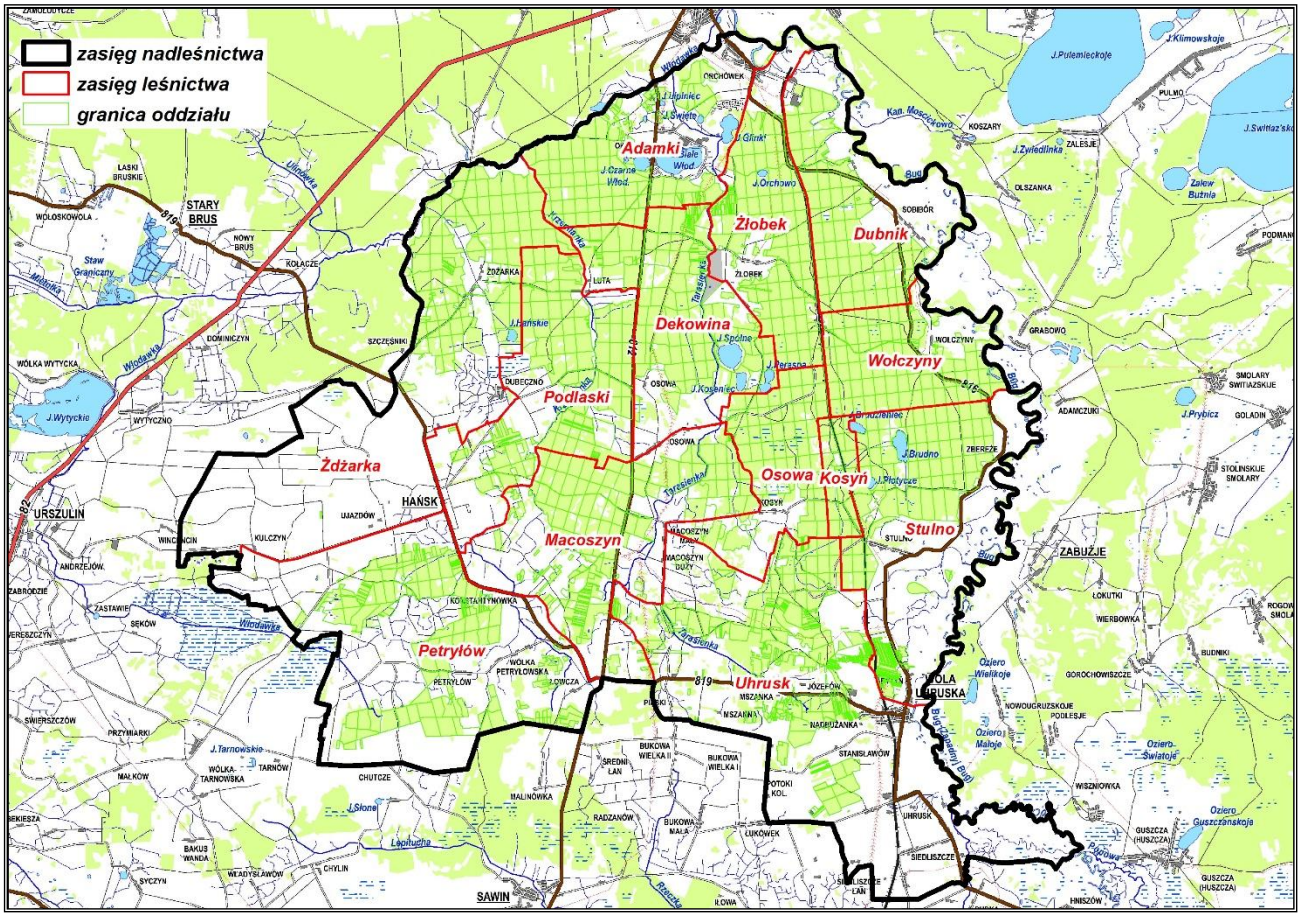
Na podstawie Zarządzenia Nadleśniczego Nadleśnictwa Sobibór w sprawie zmian w strukturze organizacyjnej w skład nadleśnictwa wchodzi 13 leśnictw terytorialnych.

Tabela 3. Zestawienie powierzchni nadleśnictwa leśnictwami

Leśnictwo, numer	Oddziały	Grunty zalesione i niezales.	Grunty związane z gosp. leśną	Razem grunty leśne	Grunty nieleśne	Ogółem
		Powierzchnia [ha]				
1	2	3	4	5	6	7
Obręb DUBECZNO						
3 Adamki	1-27, 31-38, 46-71, 86-94	1446,73	36,96	1483,69	86,16	1569,85
4 Żdżarka	28-30, 39-45, 72-80, 95-103, 115-125, 137-143, 155, 155A, 155B, 156-158, 167B, 167C, 168-172, 188B, 188C, 189-192, 209B, 210-214, 233-238, 356-356A-356, 356A	1859,72	42,64	1902,36	118,49	2020,85
5 Dekowina	81-85, 104-114, 126-132, 144-150, 159-164, 173-181, 193-202, 215-225, 239-245, 253-259, 267	1596,75	44,39	1641,14	631,59	2272,73
6 Podlaski	133-136, 151-154, 165-167, 167A, 182-188, 188A, 203-209, 209A, 226-232, 246-252, 260-266, 268-272, 278, 278A, 279-281, 293-297, 312-314, 324-328, 357	1898,60	37,13	1935,73	121,63	2057,36
7 Macoszyn	273, 273A, 274-277, 282-292, 298-301, 301A, 302-311, 314A, 314B, 314C, 315-323, 329-355, 391-395, 431-431A-431, 431A	1822,50	40,63	1863,13	177,16	2040,29
8 Petryłów	358-360, 360A, 361-384, 396-413, 413A, 414-430, 432-433	1649,95	30,45	1680,40	95,63	1776,03
Razem		10274,25	232,20	10506,45	1230,66	11737,11
Obręb SOBIBÓR						
9 Dubnik	1-7, 11-13, 19-22, 28-31, 38-42, 49-53, 60-63, 67-74, 78-88, 96-104, 111-119	1493,99	40,98	1534,97	124,07	1659,04
10 Żłobek	8-10, 14-18, 23-27, 32-37, 43-48, 54-59, 59A, 59B, 64-66, 66A, 66B, 75-77, 89-93, 9A, 105-110, 120-124, 139, 139A, 140-143, 160-163, 181-184	1628,90	46,29	1675,19	127,85	1803,04

Leśnictwo, numer	Oddziały	Grunty zalesione i niezales.	Grunty związane z gosp. leśną	Razem grunty leśne	Grunty nieleśne	Ogółem
		Powierzchnia [ha]				
1	2	3	4	5	6	7
11 Wołczyny	130-138, 149-159, 169-180, 190-203, 211-225, 233, 233A, 234-246	1395,41	40,63	1436,04	240,81	1676,85
12 Osowa	204-207, 226-232, 232A, 247-253, 253A, 268-274, 289-295, 309-314, 328, 328A, 328B, 329-331, 345, 345A, 345B, 354-355, 358-359, 365B, 365C, 365D, 365F	1230,09	32,69	1262,78	203,48	1466,26
14 Stulno	254, 254A, 255-264, 275, 275A, 276-285, 296, 296A, 296B, 297-305, 315, 315A, 316-324, 332-342, 345C, 345D, 346-351, 355A, 355B, 360-362, 366-368, 373, 373A, 374-375, 405, 405A, 405B, 405C	1680,45	41,29	1721,74	265,81	1987,55
15 Kosyń	265-267, 286-288, 306-307, 307A, 308, 325-327, 343-344, 352-353, 355C, 356-357	395,78	20,72	416,50	25,52	442,02
16 Uhrusk	363-365, 365A, 369-372, 372A, 372B, 376-380, 380A, 380B, 380C, 380D, 381-384, 384A, 385, 385A, 385B, 386-390, 390A, 390B, 391, 391A, 392-394, 394A, 395-397, 397A, 398-404, 406, 406A, 406B, 406C, 407-408, 408A, 409-410, 410A, 411-413	1755,33	36,51	1791,84	47,10	1838,94
Razem		9579,95	259,11	9839,06	1034,64	10873,70
Ogółem nadleśnictwo		19854,20	491,31	20345,51	2265,30	22610,81

Nadleśnictwo nie prowadzi nadzoru nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa.

Rysunek 3. Podział na leśnictwa.

1.1.2. Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania

Do planu u.l. przyjęto granice i powierzchnie działek i użytków oraz rodzaje użytków z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. BULiGL Oddz. w Lublinie jako wykonawca prac urządzeniowych otrzymał od Nadleśnictwa Sobibór następujące dokumenty geodezyjne, spełniające wymagania techniczne określone w instrukcji u.l.:

a) wyciągi z rejestru gruntów nadleśnictwa:
   - zestawienie powierzchni oddziałów,
   - zestawienie powierzchni gruntów nieleśnych,
   - zestawienie powierzchni arkuszy map gospodarczych wg województw, powiatów, gmin i obrębów ewidencyjnych;

b) warstwę numeryczną działek ewidencyjnych, punktów granicznych i użytków klasyfikowanych, zgodnie ze standardem leśnej mapy numerycznej.

Dokumenty geodezyjne zostały przygotowane przez nadleśnictwo na podstawie oddzielnych umów z podmiotami geodezyjnymi.

Rejestr gruntów został sporządzony na podstawie materiałów przekazanych przez nadleśnictwo i tworzy on relacyjną bazę danych opisowych z mapą numeryczną. W wyniku analizy zapisów w rejestrze dokonano aktualizacji stanu posiadania o:

- zmiany rodzajów użytków gruntowych (według ustawy o lasach art. 14.1.),
- zmiany wynikające z zalesień gruntów nieleśnych,
- zmiany wynikłe z weryfikacji mapy ze stanem faktycznym w terenie, wykonanej w trakcie prac taksacyjnych.

Grunty Nadleśnictwa Sobibór składają się z 1848 działek ewidencyjnych (ze współwłasnościami). Na dzień 31.12.2026 r. Nadleśnictwo miało uregulowany stan prawny dotyczący sprawowania zarządu (założone księgi wieczyste) dla 94,2% działek.

Zgodnie z protokołem z NW, nadleśnictwo udostępniło wykonawcy dokumenty dotyczące stanu posiadania potrzebne do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu. Rozbieżności między otrzymaną dokumentacją, a stanem faktycznym na gruncie (stwierdzone podczas prac terenowych), były zgłaszane w formie wykazu rozbieżności z podkładem mapowym. Do planu urządzenia lasu przyjęto kategorie powierzchni zgodnie z zprotokołem rozbieżności zaakceptowanym pezez nadleśniczego Nadleśnictwa Sobibór. Różnica między otrzymaną dokumentacją, a stanem faktycznym na gruncie wynosi 2,1119 ha, a powierzchnia wydzieleń według opisów taksacyjnych 2,11 ha.

Protokół rozbieżności (bez działek współudziałowych)

wydzielenie	pow_ha	pow_ewid	użytek	rodz_pow	adres_adm	kontur	działka_ewid
05-24-1-08-364 -g -00	1,46	1,4649	Ps	D-STAN	06-19-032-0005	4	725
05-24-1-08-429 -h -00	0,29	0,2880	R	D-STAN	06-03-102-0005	2	2/2
05-24-2-14-405B -d -00	0,36	0,3590	R	D-STAN	06-19-072-0001	2	186
suma	2,11	2,1119					

NADLEŚNICZY NADLEŚNICTWA SOBIBÓR Andrzej Milaniuk

KIEROWNIK PRACOWNI U.L. Nr 3 BULiGL Oddział w Lublinie mgr inż. Paweł Strawa

1.1.2.1. **Grunty we współwłasności, grunty sporne, służebności**

Grunty we współwłasności

W nadleśnictwie występują grunty we współwłasności o łącznej powierzchni 219,1398 ha. Grunty te zlokalizowane są na 213 działkach ewidencyjnych.

Tabela 4. Wykaz gruntów we współwłasności

Lp.	Oddział, poddział	Numer działki	Położenie			Pow. działki	Udział nadleśnictwa
			Powiat	Gmina	Obręb ewidencyjny		
1	2	3	4	5	6	7	8
Obręb DUBECZNO							
1	606 l	21	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8270	2/8
2	606 r, s, t, w	33	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	1,0885	7/60
3	603 c, d	862	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,5686	1/3
4	603 f, y	827	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	2,8964	2/6
5	606 dx	38	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,9519	12/25
6	606 by, cy, dy, fy	85	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	2,2465	1/12
7	609 f	518	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,2074	1/3
8	606 o	27	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8365	1/3
9	607 c	146	Chełmski	Sawin	TOMASZÓWKA	1,5100	3/5
10	602 f	802	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	3,1652	1/3

Lp.	Oddział, poddział	Numer działki	Położenie			Pow. działki	Udział nadleśnictwa
			Powiat	Gmina	Obręb ewidencyjny		
1	2	3	4	5	6	7	8
11	600 l	186	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,1810	4/5
12	606 k	20	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8257	5/6
13	606 tx	71	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8941	1/10
14	606 ax, bx	36	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	1,0176	6/24
15	610 c	59	Włodawski	Hańsk	ŻDŻARKA	0,4200	5/9
16	606 m	22	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,9203	7/18
17	603 cx, k	1003	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,5481	1/2
18	609 h	547	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,4594	1/3
19	606 lx	52	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8671	12/25
20	611 c	184	Włodawski	Hańsk	OSOWA	0,0500	1/2
21	600 d	174	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,1988	5/6
22	603 ax, h	823/1	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	2,2036	1/2
23	603 m	1007	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,4097	2/3
24	609 l	560	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,7556	1/2
25	610 a	49	Włodawski	Hańsk	ŻDŻARKA	7,5500	2/3
26	610 b	50	Włodawski	Hańsk	ŻDŻARKA	0,3100	5/9
27	606 h	104	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,5525	1/3
28	603 dx, l	1004	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,4867	1/2
29	606 nx	60	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8662	5/6
30	601 a, b	1140/3	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	8,7412	1/6
31	606 ox	61	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8627	2/8
32	606 yx	77	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8473	2/12
33	604 d, f	1191	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	2,2400	1/2
34	606 jx	50	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8558	72/225
35	609 b	525	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,1238	1/2
36	602 a, g, ~a	818	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	2,2916	1/2
37	606 d	10	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8416	72/225
38	602 c	805	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,9142	2/3
39	606 i	17	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,9048	12/42
40	606 px	67	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8716	1/3
41	606 hx	48	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8583	1/18
42	603 w	1011	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	2,0444	1/6
43	604 h	1199	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,6823	1/6
44	600 i	182	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,0997	6/8
45	606 x, y, z	35	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,9887	2/12
46	609 m	562	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,3561	1/3
47	603 fx, j	834	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,9950	3/4
48	605 a	90	Włodawski	Włodawa	ŻŁOBEK	2,3563	2/4
49	603 t	1009	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,0501	1/2
50	603 a, b	861	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,5032	1/2
51	603 x	1012	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	1,3356	1/2
52	602 b, ~b	811/1	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	1,4922	1/5
53	606 j	110	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,0594	1/4
54	609 c	520	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,2106	1/3
55	606 c	9	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8532	3/8
56	603 bx, i	838	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,7687	1/2
57	614 a, b	254	Włodawski	Hańsk	KULCZYN KOLONIA	1,9502	1/3
58	604 a	1179	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,6018	1/6
59	609 j	549	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,6472	1/3
60	604 b	1162	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,9431	1/6
61	606 b	8	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8513	1/18
62	612 a	382	Włodawski	Hańsk	DUBECZNO	1,3634	1/2
63	603 s	1010	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	1,1004	1/2
64	609 d	519	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,3213	1/3
65	606 n	24	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,9228	1/10
66	600 n	191	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,0094	1/2
67	600 m	187	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,1125	20/28
68	600 k	185	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,1690	3/4
69	608 a	151	Chełmski	Sawin	ŁOWCZA	3,2100	2/4
70	606 sx	69	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8725	3/8
71	609 g	526	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,1097	1/2
72	609 k	552	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,5616	1/2
73	604 g	1173	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	1,3771	1/2

Lp.	Oddział, poddział	Numer działki	Położenie			Pow. działki	Udział nadleśnictwa
			Powiat	Gmina	Obręb ewidencyjny		
1	2	3	4	5	6	7	8
74	608 b	145	Chełmski	Sawin	ŁOWCZA	3,2100	1/3
75	609 a	545	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,3543	1/2
76	605 b, c	88	Włodawski	Włodawa	ŻŁOBEK	3,7239	998/1508
77	600 a	170	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,0801	5/8
78	606 mx	57	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8765	12/42
79	606 g	12	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8347	15/32
80	606 wx	72	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8583	4/40
81	603 n	979	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,2719	1/2
82	606 zx	78	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8760	15/32
83	600 c	172	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,1914	8/9
84	606 gx	42	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8903	7/60
85	613 a	530	Włodawski	Hańsk	HAŃSK PIERWSZY	0,5421	1/2
86	611 a	198	Włodawski	Hańsk	OSOWA	0,3800	3/4
87	600 f	175	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,1388	5/6
88	603 g, z	824	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,9195	1/2
89	606 fx	39	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8840	4/40
90	601 c, d	1139/1	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	10,0226	1/6
91	606 ay	80	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	1,0410	7/18
92	600 h	177	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,3570	4/8
93	614 d	274	Włodawski	Hańsk	KULCZYN KOLONIA	0,4647	1/2
94	602 d	804	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	1,4252	1/2
95	603 p	982	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,9668	3/4
96	604 c	1163	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,6435	1/6
97	606 f	11	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8457	2/12
98	606 cx	37	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	1,0243	2/6
99	607 a	148	Chełmski	Sawin	TOMASZÓWKA	0,4600	3/5
100	600 j	183	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,1184	6/8
101	611 b	193	Włodawski	Hańsk	OSOWA	0,1900	1/3
102	607 b	147	Chełmski	Sawin	TOMASZÓWKA	0,9500	3/5
103	603 r	983	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,0866	1/2
104	614 c	255	Włodawski	Hańsk	KULCZYN KOLONIA	1,3806	3/12
105	613 b	521	Włodawski	Hańsk	HAŃSK PIERWSZY	0,7079	1/2
106	609 i	548	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,3951	1/3
107	600 b	171	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,2512	42/70
108	606 xx	76	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8559	6/24
109	606 kx	51	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8544	2/6
110	603 o	980	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,0361	2/3
111	606 rx	68	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8615	4/12
112	600 g	176	Włodawski	Włodawa	LUTA	0,3423	4/6
113	606 p	28	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8794	4/12
114	606 a	93	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,5007	1/2
115	606 ix	49	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	0,8597	2/12
Razem obręb DUBECZNO						123,6385	
Obręb SOBIBÓR							
116	611 i	285	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,0900	2/4
117	604 f	911	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	1,2848	2/6
118	610 g	280	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,5900	1/2
119	605 c	919	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,5027	1/2
120	612 f	357	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANNA	1,9800	2/6
121	613 a	8	Włodawski	Wola Uhruska	POTOKI	2,0300	8/15
122	604 g	912	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,1627	2/6
123	609 a	43	Włodawski	Wola Uhruska	MAJDAN STULEŃSKI	0,6600	1/2
124	604 c	904	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,3766	1/2

Lp.	Oddział, poddział	Numer działki	Położenie			Pow. działki	Udział nadleśnictwa
			Powiat	Gmina	Obręb ewidencyjny		
1	2	3	4	5	6	7	8
125	611 z, ~c	324	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,3400	1/2
126	600 a, ~a	224	Włodawski	Wola Uhruska	KOSYŃ	0,2700	1/2
127	610 b	220	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,7500	13/24
128	608 f	650	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	0,6200	5/6
129	609 b, h	24	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	3,0400	1/3
130	609 c	142	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	1,2400	5/6
131	611 y, ~a	326	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	1,3600	3/8
132	605 a	941	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,8803	2/6
133	611 b	293	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,9800	2/5
134	611 t	338	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,4100	3/4
135	611 l	347	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	1,4000	8/24
136	605 j	948	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,4714	1/2
137	602 a, b	130	Włodawski	Wola Uhruska	STANISŁAWÓW	2,1800	148/320
138	601 i	725	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	0,5300	1/2
139	602 c	129	Włodawski	Wola Uhruska	STANISŁAWÓW	5,5000	44/60
140	611 s	341	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,2200	1/6
141	610 a	221	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,5100	2/5
142	611 h	286	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,0900	3/4
143	601A b, h	431	Włodawski	Wola Uhruska	BYTYŃ	0,1016	7/16
144	608 d	691	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	0,5500	1/2
145	603 a	1095	Włodawski	Wola Uhruska	WOLA UHRUSKA	1,0639	1/2
146	605 h	953	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	1,1985	2/6
147	606 a	165	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	2,1482	6/16
148	605 b	930	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	1,4755	1/4
149	601 a, ~a	1	Włodawski	Wola Uhruska	MAJDAN STULEŃSKI	1,0000	1/3
150	604 a	900	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,1473	1/2
151	601 h	729	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	0,3300	1/2
152	611 a	294	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,6400	8/24
153	612 h	354	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANNA	1,9800	2/6
154	608 c	690	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	0,8500	3/10
155	612 g	356	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANNA	1,9200	2/6
156	605 g	961/1	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	3,8509	1/6
157	609 d	94	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	0,6000	1/6
158	601B a	46	Włodawski	Wola Uhruska	BYTYŃ	0,5848	3/6
159	611 o	344	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,6300	2/18
160	611 ax, ~d	323	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,2800	5/9

Lp.	Oddział, poddział	Numer działki	Położenie			Pow. działki	Udział nadleśnictwa
			Powiat	Gmina	Obręb ewidencyjny		
1	2	3	4	5	6	7	8
161	610 j	276	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,3200	1/6
162	605 d	964	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,8479	1/2
163	601 g	715	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	0,6500	1/2
164	603 d	1150	Włodawski	Wola Uhruska	WOLA UHRUSKA	0,3885	3/18
165	611 p	343	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,3700	6/12
166	611 n	345	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,2200	2/5
167	612 d	358	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANNA	1,9600	2/6
168	605 k	876	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,7233	2/6
169	607 a	311	Włodawski	Włodawa	SOBIBÓR	0,6148	1/2
170	606 b	164/1	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	2,1923	52/219
171	601 c	747	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	0,2500	1/4
172	611 d	291	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,4100	6/12
173	610 k	273	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,2700	1/2
174	612 b	367	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANNA	2,0200	3/7
175	601A a	164	Włodawski	Wola Uhruska	BYTYŃ	1,1123	7/16
176	605 f	962	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	1,0988	1/2
177	606 g, h	157	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	2,3384	2/8
178	608 a	674	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	1,5400	4/6
179	611 x, ~b	325	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,3800	12/24
180	605 i	952	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,3541	1/2
181	611 c	292	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,8900	2/18
182	612 c	359	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANNA	1,9300	2/6
183	611 w	337	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	1,1900	2/4
184	610 i	277	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,5000	15/16
185	606 d	161	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	3,2720	1/8
186	612 a	292	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANNA	0,9800	2/6
187	601 d	709	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	0,8400	1/3
188	609 g	128	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	0,9100	1/3
189	610 c	219	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,4500	6/12
190	611 k	348	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,1500	3/6
191	611 r	342	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,3800	7/16
192	603 c	1151	Włodawski	Wola Uhruska	WOLA UHRUSKA	0,7154	1/3
193	601A f, g	288	Włodawski	Wola Uhruska	BYTYŃ	0,4018	7/16
194	603 b	1124	Włodawski	Wola Uhruska	WOLA UHRUSKA	2,3059	1/3
195	611 g	289	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,1600	1/6
196	608 g	661	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	0,7000	1/3

Lp.	Oddział, poddział	Numer działki	Położenie			Pow. działki	Udział nadleśnictwa
			Powiat	Gmina	Obręb ewidencyjny		
1	2	3	4	5	6	7	8
197	601 f	714	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	0,6500	1/2
198	601A c, d, i	468	Włodawski	Wola Uhruska	BYTYŃ	0,4236	1/2
199	601 b	732	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	0,5200	4/5
200	610 h	278	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,5300	6/12
201	604 b	901	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,8819	1/3
202	608 b	682	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	0,8000	1/4
203	610 f	281	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	1,4200	3/6
204	611 f	290	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,3800	7/16
205	614 a	245	Włodawski	Wola Uhruska	KOSYŃ	0,4100	1/2
206	604 d	905	Włodawski	Włodawa	OKUNINKA	0,3368	2/3
207	611 j	371	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,5100	4/36
208	606 f	159	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	2,6367	2/16
209	610 l	279	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,4400	1/3
210	610 d	282	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	1,4300	1/6
211	609 f	146	Włodawski	Wola Uhruska	JÓZEFÓW	1,1600	5/6
212	611 m	346	Włodawski	Wola Uhruska	MSZANKA	0,2900	2/5
213	606 c	162	Chełmski	Sawin	PODPAKULE	1,0276	1/9
Razem obręb SOBIBÓR						95,5013	
Ogółem nadleśnictwo						219,1398	

Zgodnie z IUL i ustaleniami NU grunty we współwłasności nie są elementem planowania urządzeniowego, a jedynie są ujęte w opisach taksacyjnych. Kontury działek we współwłasności wraz z numerem ewidencyjnym zastały wyróżnione na mapach gospodarczych w skali 1:5000 i mapach przeglądowo-gospodarczych.

Odrębną kwestią są grunty leśne własności Skarbu Państwa w zarządzie PGL LP, stanowiące działki o małej powierzchni, o uregulowanym stanie posiadania, a położone w szachownicy z obcymi własnościami, gdzie prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej nie jest możliwe. Działki takie powinny być objęte aktywnymi czynnościami zgodnie z przepisami prawa.

Grunty sporne

Grunty sporne występują na powierzchni 0,0132 ha

Służebności

W Nadleśnictwie Sobibór występują powierzchnie obciążone służebnościami na podstawie odrębnych umów. Łączna powierzchnia tych gruntów wynosi 46,5955 ha.

Tabela 5. Zestawienie służebności przesyłu

Adres leśny
05-24-1-03-7 -k -00
05-24-1-03-7 -l -00
05-24-1-03-8 -g -00
05-24-1-03-8 -h -00

Adres leśny
05-24-1-03-8 -i -00
05-24-1-03-8 -j -00
05-24-1-03-8 -k -00
05-24-1-03-9 -p -00
05-24-1-03-9 -r -00
05-24-1-03-9 -s -00
05-24-1-03-10 -x -00
05-24-1-03-10 -y -00
05-24-1-03-10 -z -00
05-24-1-03-10 -ax -00
05-24-1-03-10 -bx -00
05-24-1-03-10 -cx -00
05-24-1-03-10 -fx -00
05-24-1-03-11 -j -00
05-24-1-03-12 -t -00
05-24-1-03-12 -w -00
05-24-1-03-16 -ax -00
05-24-1-03-16 -cx -00
05-24-1-03-46 -g -00
05-24-1-03-48 -j -00
05-24-1-03-49 -m -00
05-24-1-03-59 -l -00
05-24-1-03-59 -cx -00
05-24-1-03-59 -fx -00
05-24-1-03-60 -h -00
05-24-1-03-61 -l -00
05-24-1-03-602 -g -00
05-24-1-04-30 -a -00
05-24-1-04-45 -a -00
05-24-1-04-78 -b -00
05-24-1-04-100 -b -00
05-24-1-04-143 -p -00
05-24-1-04-169 -b -00
05-24-1-04-169 -s -00
05-24-1-04-169 -t -00
05-24-1-04-170 -j -00
05-24-1-04-171 -h -00
05-24-1-04-172 -p -00
05-24-1-04-172 -r -00
05-24-1-04-189 -o -00
05-24-1-04-190 -k -00
05-24-1-04-236 -l -00
05-24-1-04-236 -m -00
05-24-1-04-356 -f -00
05-24-1-05-81 -f -00
05-24-1-05-81 -i -00
05-24-1-05-81 -l -00
05-24-1-05-81 -r -00

Adres leśny
05-24-1-05-81 -x -00
05-24-1-05-81 -cx -00
05-24-1-05-81 -dx -00
05-24-1-05-82 -d -00
05-24-1-05-82 -f -00
05-24-1-05-82 -r -00
05-24-1-05-82 -w -00
05-24-1-05-104 -g -00
05-24-1-05-104 -n -00
05-24-1-05-104 -o -00
05-24-1-05-104 -p -00
05-24-1-05-105 -a -00
05-24-1-05-105 -g -00
05-24-1-05-126 -o -00
05-24-1-05-126 -p -00
05-24-1-05-127 -i -00
05-24-1-05-128 -a -00
05-24-1-05-128 -g -00
05-24-1-05-146 -d -00
05-24-1-05-146 -k -00
05-24-1-05-147 -a -00
05-24-1-05-150 -i -00
05-24-1-05-162 -b -00
05-24-1-05-163 -a -00
05-24-1-05-179 -c -00
05-24-1-05-180 -a -00
05-24-1-05-180 -h -00
05-24-1-05-180 -j -00
05-24-1-05-181 -d -00
05-24-1-05-200 -b -00
05-24-1-05-201 -a -00
05-24-1-05-223 -d -00
05-24-1-05-224 -a -00
05-24-1-05-224 -d -00
05-24-1-05-245 -b -00
05-24-1-05-245 -j -00
05-24-1-05-245 -s -00
05-24-1-05-245 -t -00
05-24-1-05-245 -w -00
05-24-1-05-259 -d -00
05-24-1-05-603 -y -00
05-24-1-05-603 -z -00
05-24-1-05-603 -ax -00
05-24-1-05-603 -bx -00
05-24-1-05-603 -cx -00
05-24-1-05-603 -dx -00
05-24-1-05-603 -fx -00
05-24-1-06-182 -c -00

Adres leśny
05-24-1-06-183 -h -00
05-24-1-06-246 -t -00
05-24-1-06-246 -w -00
05-24-1-06-246 -y -00
05-24-1-06-278 -k -00
05-24-1-06-278 -m -00
05-24-1-06-278A -p -00
05-24-1-06-279 -m -00
05-24-1-06-280 -l -00
05-24-1-06-281 -k -00
05-24-1-06-281 -l -00
05-24-1-06-297 -r -00
05-24-1-06-297 -s -00
05-24-1-06-297 -t -00
05-24-1-06-297 -w -00
05-24-1-06-297 -x -00
05-24-1-06-297 -y -00
05-24-1-06-313 -k -00
05-24-1-06-314 -p -00
05-24-1-06-328 -l -00
05-24-1-06-328 -m -00
05-24-1-06-328 -n -00
05-24-1-06-328 -o -00
05-24-1-06-328 -p -00
05-24-1-06-357 -j -00
05-24-1-06-357 -k -00
05-24-1-07-288 -c -00
05-24-1-07-289 -p -00
05-24-1-07-314A -m -00
05-24-1-07-314A -n -00
05-24-1-07-314A -r -00
05-24-1-07-314A -s -00
05-24-1-07-314B -o -00
05-24-1-07-314B -s -00
05-24-1-07-314C -o -00
05-24-1-07-314C -p -00
05-24-1-07-329 -k -00
05-24-1-07-329 -l -00
05-24-1-07-330 -o -00
05-24-1-07-330 -r -00
05-24-1-07-340 -s -00
05-24-1-07-340 -t -00
05-24-1-07-340 -w -00
05-24-1-07-340 -x -00
05-24-1-07-340 -y -00
05-24-1-07-340 -z -00
05-24-1-07-340 -ax -00
05-24-1-07-349 -h -00

Adres leśny
05-24-1-07-350 -t -00
05-24-1-07-354 -o -00
05-24-1-07-355 -l -00
05-24-1-07-391 -n -00
05-24-1-07-391 -o -00
05-24-1-07-394 -rx -00
05-24-1-07-394 -sx -00
05-24-1-07-394 -tx -00
05-24-1-07-394 -wx -00
05-24-1-07-394 -xx -00
05-24-1-07-431 -d -00
05-24-1-07-431 -o -00
05-24-1-07-431 -p -00
05-24-1-07-431A -h -00
05-24-1-07-431A -j -00
05-24-1-08-364 -l -00
05-24-1-08-364 -n -00
05-24-1-08-372 -j -00
05-24-1-08-373 -l -00
05-24-1-08-373 -m -00
05-24-1-08-379 -fx -00
05-24-1-08-379 -gx -00
05-24-1-08-379 -hx -00
05-24-1-08-379 -ix -00
05-24-1-08-379 -jx -00
05-24-1-08-379 -kx -00
05-24-1-08-379 -nx -00
05-24-1-08-384 -a -00
05-24-1-08-404 -j -00
05-24-1-08-405 -p -00
05-24-1-08-413A -y -00
05-24-1-08-421 -z -00
05-24-2-09-19 -m -00
05-24-2-09-19 -n -00
05-24-2-09-19 -o -00
05-24-2-09-28 -h -00
05-24-2-09-29 -i -00
05-24-2-09-30 -f -00
05-24-2-09-31 -i -00
05-24-2-09-31 -j -00
05-24-2-09-38 -p -00
05-24-2-09-68 -c -00
05-24-2-09-80 -g -00
05-24-2-09-96 -c -00
05-24-2-09-97 -g -00
05-24-2-09-112 -g -00
05-24-2-10-8 -f -00
05-24-2-10-8 -g -00

Adres leśny
05-24-2-10-9 -i -00
05-24-2-10-9 -j -00
05-24-2-10-10 -d -00
05-24-2-10-14 -c -00
05-24-2-10-18 -b -00
05-24-2-10-23 -m -00
05-24-2-10-32 -o -00
05-24-2-10-66A -m -00
05-24-2-10-66A -n -00
05-24-2-10-66A -p -00
05-24-2-10-66A -t -00
05-24-2-10-77 -l -00
05-24-2-10-91 -p -00
05-24-2-10-139A -f -00
05-24-2-10-139A -h -00
05-24-2-11-131 -p -00
05-24-2-11-131 -r -00
05-24-2-11-131 -s -00
05-24-2-11-131 -t -00
05-24-2-11-138 -p -00
05-24-2-11-138 -r -00
05-24-2-11-138 -t -00
05-24-2-11-138 -y -00
05-24-2-11-138 -z -00
05-24-2-11-151 -p -00
05-24-2-11-151 -r -00
05-24-2-11-152 -j -00
05-24-2-11-157 -n -00
05-24-2-11-158 -k -00
05-24-2-11-158 -l -00
05-24-2-11-159 -r -00
05-24-2-11-159 -s -00
05-24-2-11-159 -t -00
05-24-2-11-159 -w -00
05-24-2-11-159 -z -00
05-24-2-11-159 -ax -00
05-24-2-11-172 -f -00
05-24-2-11-173 -j -00
05-24-2-11-173 -k -00
05-24-2-11-174 -f -00
05-24-2-11-175 -n -00
05-24-2-11-176 -j -00
05-24-2-11-176 -k -00
05-24-2-11-177 -k -00
05-24-2-11-178 -i -00
05-24-2-11-194 -m -00
05-24-2-11-194 -o -00
05-24-2-11-194 -r -00

Adres leśny
05-24-2-11-194 -s -00
05-24-2-11-195 -f -00
05-24-2-11-195 -h -00
05-24-2-11-196 -h -00
05-24-2-11-196 -i -00
05-24-2-11-214 -g -00
05-24-2-11-215 -g -00
05-24-2-11-216 -i -00
05-24-2-11-218 -f -00
05-24-2-11-233A -f -00
05-24-2-11-234 -f -00
05-24-2-11-235 -f -00
05-24-2-11-239 -g -00
05-24-2-12-253A -l -00
05-24-2-12-253A -z -00
05-24-2-12-253A -ax -00
05-24-2-12-253A -bx -00
05-24-2-12-253A -dx -00
05-24-2-12-253A -fx -00
05-24-2-14-259 -j -00
05-24-2-14-259 -l -00
05-24-2-14-275 -c -00
05-24-2-14-275A -d -00
05-24-2-14-276 -g -00
05-24-2-14-277 -h -00
05-24-2-14-278 -f -00
05-24-2-14-279 -h -00
05-24-2-14-280 -k -00
05-24-2-14-296 -b -00
05-24-2-14-300 -i -00
05-24-2-14-315 -g -00
05-24-2-14-315 -h -00
05-24-2-14-319 -b -00
05-24-2-14-332 -d -00
05-24-2-14-336 -b -00
05-24-2-14-337 -c -00
05-24-2-14-338 -f -00
05-24-2-14-339 -g -00
05-24-2-14-340 -h -00
05-24-2-14-342 -h -00
05-24-2-14-350 -p -00
05-24-2-14-350 -ax -00
05-24-2-14-350 -cx -00
05-24-2-14-350 -fx -00
05-24-2-14-350 -gx -00
05-24-2-14-350 -ix -00
05-24-2-14-351 -k -00
05-24-2-14-351 -l -00

Adres leśny
05-24-2-14-355B -d -00
05-24-2-14-405 -n -00
05-24-2-14-405A -f -00
05-24-2-14-405A -g -00
05-24-2-14-405B -i -00
05-24-2-14-405C -f -00
05-24-2-14-405C -g -00
05-24-2-14-601A -h -00
05-24-2-14-601A -i -00
05-24-2-15-307 -h -00
05-24-2-15-307A -h -00
05-24-2-15-325 -j -00
05-24-2-15-326 -n -00
05-24-2-15-326 -o -00
05-24-2-16-388 -d -00
05-24-2-16-388 -f -00
05-24-2-16-388 -g -00
05-24-2-16-389 -d -00
05-24-2-16-390 -l -00
05-24-2-16-390 -m -00
05-24-2-16-390A -dx -00
05-24-2-16-390A -fx -00
05-24-2-16-390A -gx -00
05-24-2-16-390A -hx -00
05-24-2-16-390A -ix -00
05-24-2-16-390A -kx -00
05-24-2-16-390B -d -00
05-24-2-16-390B -h -00
05-24-2-16-390B -k -00
05-24-2-16-390B -o -00
05-24-2-16-391 -f -00
05-24-2-16-394 -gx -00
05-24-2-16-397A -h -00
05-24-2-16-397A -i -00
05-24-2-16-399 -c -00
05-24-2-16-399 -n -00
05-24-2-16-399 -o -00
05-24-2-16-399 -p -00
05-24-2-16-404 -m -00
05-24-2-16-404 -n -00
05-24-2-16-404 -o -00
05-24-2-16-406 -h -00
05-24-2-16-407 -c -00
05-24-2-16-407 -f -00
05-24-2-16-409 -d -00
05-24-2-16-409 -g -00
05-24-2-16-409 -j -00
05-24-2-16-409 -k -00

Adres leśny
05-24-2-16-410 -c -00
05-24-2-16-410 -f -00
05-24-2-16-410A -g -00
05-24-2-16-410A -h -00
05-24-2-16-412 -w -00
05-24-2-16-413 -ax -00
05-24-2-16-413 -bx -00
05-24-2-16-413 -cx -00
05-24-2-16-413 -dx -00
05-24-2-16-609 -h -00

1.1.2.2. **Podział powierzchniowy**

Wśród gruntów leśnych zarządzanych przez nadleśnictwo istnieją enklawy i półenklawy stwarzające utrudnienia w gospodarce leśnej.

Granice gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Sobibór są w większości wyraźne i bezsporne, oznaczone i utrwalone w terenie słupami granitowymi, z umieszczonymi pod ziemią podcentrami (rurki drenarskie, butelki). Granice przebiegające wzdłuż naturalnych rozgraniczeń terenu, np.: wzdłuż rzek, linii brzegowych i dróg, nie są trwale oznaczone. Odcinki granic przebiegające między lasami prywatnych właścicieli (w szachownicy) są niewidoczne w terenie i wymagają wznowienia.

Podział powierzchniowy nadleśnictwa jest charakterystyczny dla terenów nizinnych. Oparto go o utworzone sztucznie linie podziału powierzchniowego, przebiegające w kierunku E – W, NE – SW i SE – NW oraz częściowo w kierunkach pośrednich, a także sporadycznie po granicach naturalnych, takie jak drogi i rzeki. Linie podziału powierzchniowego, które spełniają rolę leśnych dróg wywozowych, zostały oznaczone na mapach gospodarczych i przeglądowych, jako drogi, a ich powierzchnia w opisach taksacyjnych oraz rejestrze powierzchniowym figuruje również pod drogami.

Podstawą podziału powierzchniowego był podział dotychczasowy, uzupełniony o zmiany wynikające z przyjęcia gruntów. Zachowano dotychczasową numerację oddziałów, a grunty nowoprzyjęte zostały włączone do sąsiednich oddziałów lub zostały dodane jako nowe oddziały z dużą literą. Wszystkie wyłączenia będące w szachownicy z inną własnością oraz grunty współudziałowe mają uporządkowaną numerację. Grunty we współwłasności zostały zanumerowane od numeru 600 wzwyż. Podział powierzchniowy utrwalony jest w terenie słupami granitowymi z wymalowanymi na białym tle czarnymi numerami oddziałów.

Zestawienie wybranych danych dotyczących podziału powierzchniowego wg obrębów i ogółem w nadleśnictwie przedstawia się poniżej:

Tabela 6. Charakterystyka wybranych elementów podziału powierzchniowego[1].

Wyszczególnienie	Cecha	Obręby		Nadleśnictwo
		DUBECZNO	SOBIBÓR	
1	2	3	4	5
Liczba oddziałów	szt.	447	440	887
Średnia powierzchnia oddziału	ha	26,26	24,71	25,49
Brakujące nr oddziałów	numer	385-390	94-95, 125-129, 144-148, 164-168, 185-189, 208-210	
Oddziały z literą	numer	155A, 155B, 167A, 167B,	9A, 59A, 59B, 66A, 66B, 139A, 232A, 233A, 253A,	

[1] łącznie z gruntami we współwłasności

Wyszczególnienie	Cecha	Obręby		Nadleśnictwo
		DUBECZNO	SOBIBÓR	
1	2	3	4	5
		167C, 188A, 188B, 188C, 209A, 209B, 273A, 278A, 301A, 314A, 314B, 314C, 356A, 360A, 413A, 431A	254A, 275A, 296A, 296B, 307A, 315A, 328A, 328B, 345A, 345B, 345C, 345D, 355A, 355B, 355C, 365A, 365B, 365C, 365D, 365F, 372A, 372B, 373A, 380A, 380B, 380C, 380D, 384A, 385A, 385B, 390A, 390B, 391A, 394A, 397A, 405A, 405B, 405C, 406A, 406B, 406C, 408A, 410A	
Liczba pododdz.	szt.	4031	3862	7893
Średnia powierzchnia pododdz.	ha	2,86	2,76	2,81
Liczba wyłączeń nieliterowanych	szt.	1428	1594	3022
Ogólna liczba wyłączeń	szt.	5459	5456	10915
Średnia powierzchnia wyłączenia	ha	2,15	1,99	2,07

1.1.2.3. **Stan posiadania nadleśnictwa**

Obowiązujący plan urządzenia lasu na lata 2027 - 2036 zestawiony jest z dokładnością do 1 ara i w stosunku do tabeli I zestawionej dla obrębów i nadleśnictwa z dokładnością do 1m^2 nieznacznie się różni. Różnica wynika z faktu przyjęcia w planie urządzenia lasu zasady zaokrąglania pól powierzchni poszczególnych działek ewidencyjnych i wyłączeń urządzeniowych do pełnych arów.

Tabela 7. Zestawienie powierzchni nadleśnictwa.

Obręby	*Powierzchnia wg EGiB ze współwłasnościami brutto [dokładność do m²]*	Powierzchnia wg tabeli nr I bez współwłasności [dokładność do m²]	Pow. obliczona przez program „WebTaksator" [dokładność do ara]	Różnica (4-3)
1	2	3	4	5
Ogółem n-ctwo	***22829,7697***	**22 610,6299**	**22 610,81**	0,1801

Różnica pomiędzy powierzchnią ogólną wynikającą z Tabeli nr I, a powierzchnią obliczoną programem WEBTAKSATOR wynosi 0,18 ha (1801 m^2). Różnica wynika z matematycznego zaokrąglenia metrów kwadratowych na ary. Powierzchnia wydzieleń taksacyjnych jest podawana w arach. Została obliczona matematycznie przez program w ramach poszczególnych działek ewidencyjnych. Suma zaokrąglonych powierzchni działek daje powierzchnię w arach obrębów leśnych, a w konsekwencji powierzchnię nadleśnictwa oraz poszczególnych grup, rodzajów oraz kategorii użytkowania.

Zestawienie powierzchni nadleśnictwa objętej planowaniem urządzeniowym przedstawia tabela poniżej:

Tabela 8. Zestawienie powierzchni nadleśnictwa wg rodzajów użytków.

Nr	Obręb	Grunty leśne				Grunty nieleśne	Ogółem
		Zalesione	Niezalesione	Związane z gosp. leśną	Razem		
		Powierzchnia [ha]					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Obręb DUBECZNO	9888,2044* 9888,39**	385,9094* 385,86**	232,3023* 232,20**	10506,4161* 10506,45**	1230,5967* 1230,66**	11737,0128* 11737,11**
2	Obręb SOBIBÓR	9135,1463* 9135,15**	444,7989* 444,80**	258,9360* 259,11**	9838,8812* 9839,06**	1034,7359* 1034,64**	10873,6171* 10873,70**
Ogółem nadleśnictwo		19023,3507* 19023,54**	830,7083* 830,66**	491,2383* 491,31**	20345,2973* 20345,51**	2265,3326* 2265,30**	22610,6299* 22610,81**

** - powierzchnia w ha z dokładnością do m^2, wg danych EGiB*

*** - powierzchnia w ha z dokładnością do arów, po zaokrągleniu pow.wydzieleń w działkach*

Poniżej przedstawiono syntetyczne zestawienie powierzchni gruntów Nadleśnictwa Sobibór wg głównych kategorii użytkowania, z dokładnością do 1m^2, według stanu na 01.01.2027 r., jak również ich rozliczenie wg powierzchni ewidencyjnej i wynikającej z planu urządzenia lasu na bieżące 10-lecie.

Poniższy podział użytków jest zgodny z klasyfikacją ewidencyjną gruntów określoną w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tj. Dz.U. 2024, poz. 219) oraz Zarządzeniem nr 3 Dyrektora Generalnego LP z dnia 08.01.2025 r. w sprawie sposobu ewidencjonowania lasów, gruntów i innych nieruchomości w Lasach Państwowych.

Tabela 9. Tabelaryczne zestawienie stanu posiadania gruntów Nadleśnictwa Sobibór wg grup użytków oraz powierzchni ewidencyjnej i wynikającej z opisów taksacyjnych lasu (wyciąg z instrukcyjnej tabeli I)

Rodzaj użytku	Nadleśnictwo Sobibór
	Powierzchnia w ha
1. Lasy - razem	**20345,2973**
1.1. Grunty leśne zalesione - razem	19023,3507
1) drzewostany	19023,3507
2) plantacje drzew - razem	-
w tym:	
- plantacje nasienne	-
- plantacje drzew szybkorosnących	-
1.2. Grunty leśne niezalesione - razem	830,7083
1) w produkcji ubocznej - razem	15,5833
w tym:	
- plantacje choinek	-
- plantacje krzewów	-
- poletka łowieckie	15,5833
2) do odnowienia - razem	181,1479
w tym:	
- halizny	0,6752
- zręby	180,4727
- płazowiny	-
3) pozostałe leśne niezalesione - razem	633,9771
w tym:	
- przewidziane do naturalnej sukcesji	619,7633
- objęte szczególnymi formami ochrony	6,1916
- przewidziane do małej retencji	-
- wylesienia na gruntach wyłączonych z produkcji	8,0222
- użytki ekologiczne na lasach	-
1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem	491,2383
w tym:	
1) budynki i budowle	6,1698
2) urządzenia melioracji wodnych	23,3133
3) linie podziału przestrzennego lasu	225,3380
4) drogi leśne	175,0867
5) tereny pod liniami energetycznymi	45,7087
6) szkółki leśne	8,6530
7) miejsca składowania drewna	3,6115
8) parkingi leśne	-
9) urządzenia turystyczne	3,3573
2. Grunty zadrzewione i zakrzewione	**0,3128**
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem	**20345,6101**
3. Użytki rolne - razem	**178,1612**
3.1. Grunty orne - razem	27,8494
w tym:	
1) role	27,8494
2) plantacje, poletka, składy drewna i szkółki na gruntach ornych	-
3) ugory, odłogi	-
4) budowle wspomagające produkcję rolniczą	-
3.2. Sady	-
3.3. Łąki trwałe	28,8874
3.4. Pastwiska	102,7620
3.5. Budowle wsp.hodowlę zwierząt gosp.	-
3.6. Grunty rolne zabudowane	0,2214

Rodzaj użytku	Nadleśnictwo Sobibór
	Powierzchnia w ha
3.7. Grunty pod stawami rybnymi	17,9467
3.8. Grunty pod rowami rolnymi	0,3267
3.9. Grunty rolne zadrzewione i zakrzewione	0,1676
4. Grunty pod wodami - razem	**216,5680**
w tym:	
4.1. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	5,9654
4.2. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	210,6026
4.3. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi	-
5. Użytki ekologiczne - razem	**-**
6. Tereny różne - razem	**-**
w tym:	
1) grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagos. grunty zrekult	
2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego	
3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)	
4) różne inne	
7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem	**0,7237**
w tym:	
7.1. Tereny mieszkaniowe	0,7206
7.2. Tereny przemysłowe	0,0031
7.3. Tereny zabudowane inne	-
7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane	-
7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - razem	-
w tym:	
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne	-
2) tereny zabytkowe	-
3) tereny sportowe	-
4) ogrody zoologiczne i botaniczne	-
5) tereny zieleni nieurządzonej	-
6) rodzinne ogródki działkowe	-
7.6. Użytki kopalne	-
7.7. Tereny komunikacyjne - razem	-
w tym:	
1) drogi	-
2) tereny kolejowe	-
3) grunty pod budowę dróg publicznych	-
4) inne tereny komunikacyjne	-
8. Nieużytki - razem	1562,0347
w tym:	
1) bagna	1561,6347
2) piaski	0,4000
3) utwory fizjograficzne	-
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji	-
5) wody nie nadające się do produkcji rybnej	-
6) użytek ekologiczny na nieużytkach	307,5322
Nieokreślony rodzaj użytku	
Razem (2-7) Grunty niezaliczone do lasów	**2265,3326**
w tym: grunty przeznaczone do zalesienia	
OGÓŁEM (1-8)	**22610,6299**

Charakterystyka powierzchni leśnej niezalesionej

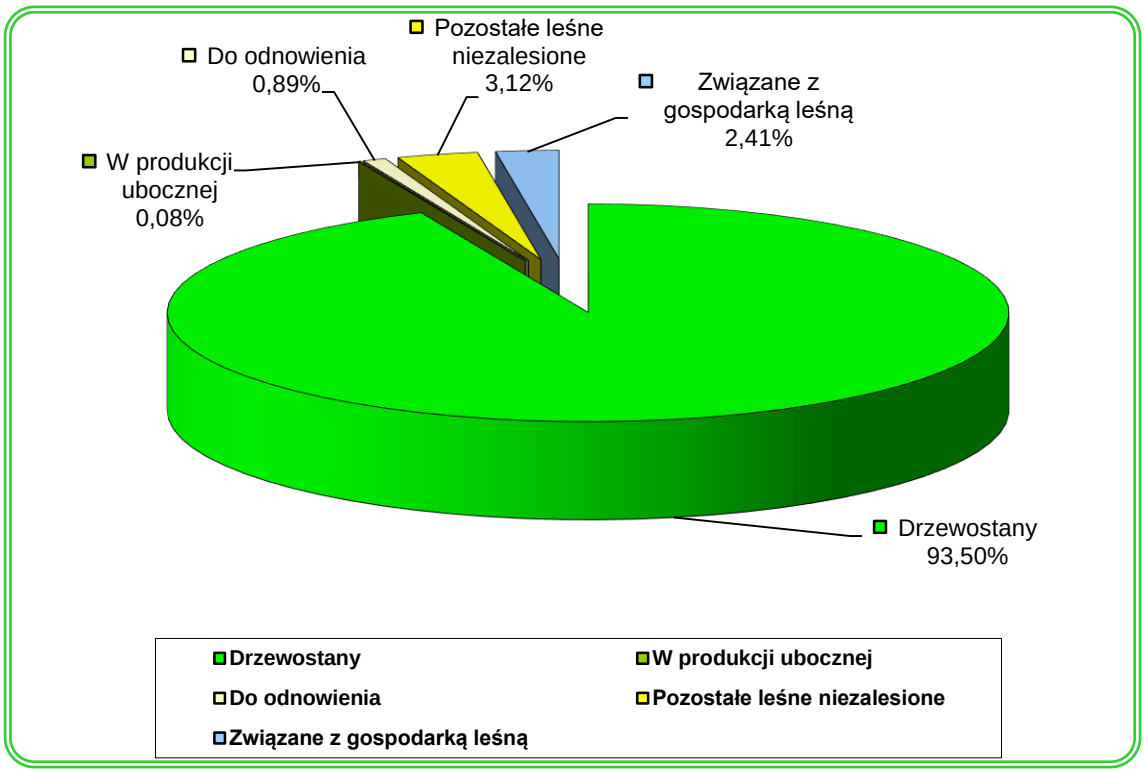
W grupie gruntów leśnych niezalesionych wyróżniamy:
- grunty leśne niezalesione, do odnowienia - zręby, halizny, płazowiny
- grunty leśne niezalesione, w produkcji ubocznej - poletka łowieckie, plantacje choinkowe
- pozostałe grunty leśne niezalesione - przewidziane do **naturalnej sukcesji** (powierzchnie szczególnie trudne do odnowienia - sukcesje z ubiegłego okresu, niedostępne, podtopione, powierzchnie dawnych nieużytków i bagien przeklasyfikowanych w ubiegłych okresach gospodarczych na grunty leśne oraz powierzchnie, na których nastąpiło całkowite wymarcie drzewostanu); **inne wylesienia** – grunty leśne o przeznaczeniu innym niż gospodarka leśna (rurociągi, kolektory); grunty przeznaczone do **szczególnej ochrony** (teren wokół pomnika pomordowanychobywateli narodowości żydowskiej)**, retencja**.

Tabela 10. Zestawienie gruntów leśnych niezalesionych

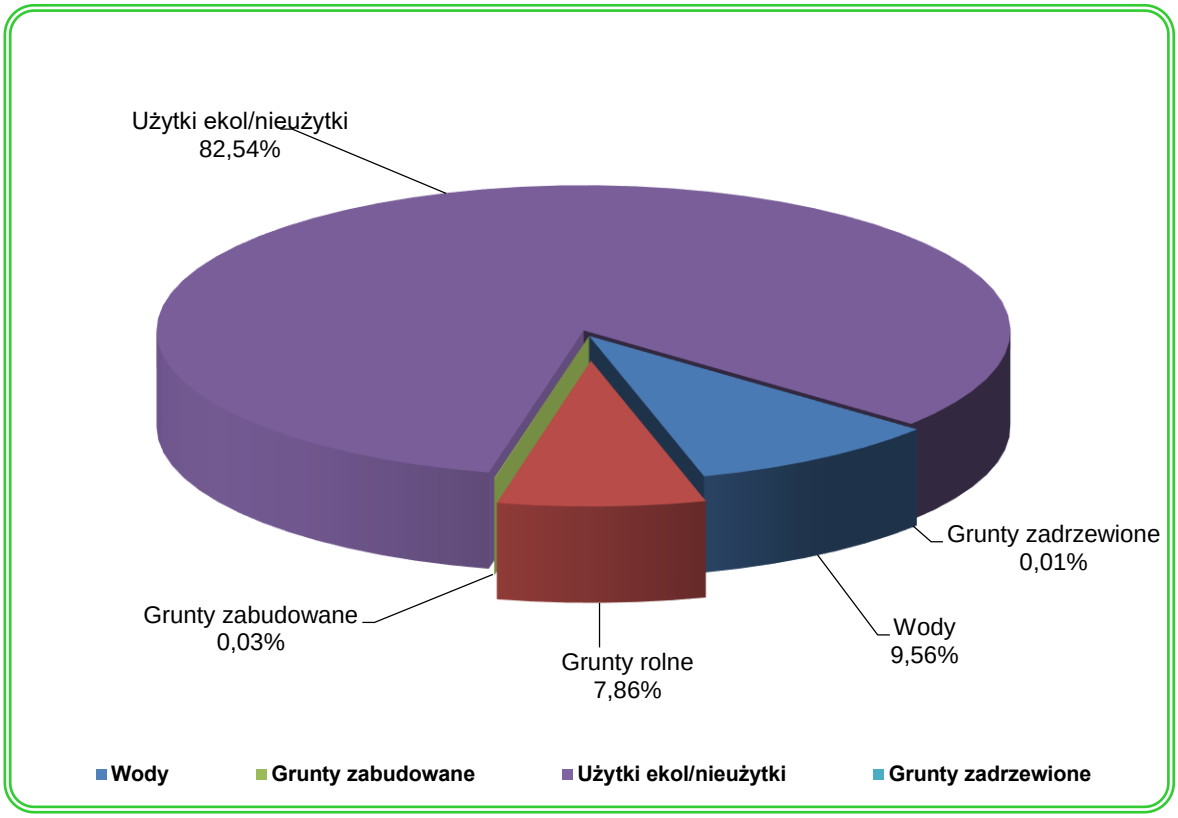
Rodzaj powierzchni	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja
1	2	3
Obręb DUBECZNO		
inne wylesienie	8,02	159g
objęte szczegóna ochroną	6,18	149f, 253d, 254f, 268m, 289r, 431r
poletko łowieckie	8,46	18b, 127m, 157n, 183g, 192f, 247h, 278Aj, 301Ac, 323f, 358c, 368f, 415f, 415g, 416c
sukcesja	251,51	2d, 3f, 7f, 9d, 9f, 10f, 11a, 12a, 23i, 31l, 39c, 46c, 47c, 50h, 59ax, 59o, 59w, 60a, 60b, 61d, 61f, 62f, 63b, 64d, 64g, 80f, 84k, 84l, 84m, 85b, 85c, 86c, 86j, 87h, 87j, 100d, 101f, 101i, 102f, 108b, 109f, 111h, 117c, 117d, 118b, 119k, 153d, 154f, 157b, 157f, 157o, 160a, 165j, 167Cc, 169o, 172g, 174d, 176d, 176h, 188Bg, 188Cc, 188Cf, 189j, 192l, 207g, 213i, 215f, 215i, 215j, 216k, 217d, 218a, 218g, 218h, 219b, 219c, 219g, 239a, 241d, 252i, 252s, 252w, 253g, 253i, 253k, 256a, 256c, 259c, 267g, 269m, 271i, 273d, 275d, 276a, 277b, 277d, 278Ad, 278Al, 278Am, 278An, 278Ao, 280k, 281b, 285c, 286m, 287m, 290g, 293k, 293x, 294c, 294i, 300d, 303f, 308c, 314Ac, 314Cc, 314Ch, 314n, 314o, 317d, 319h, 330k, 330p, 333c, 337f, 339h, 340k, 340n, 341c, 343b, 353i, 363m, 364i, 369i, 373k, 379h, 379t, 380j, 383i, 392a, 393h, 393n, 394b, 394gx, 395dx, 395i, 395s, 396h, 397b, 400i, 401h, 413An, 414k, 420m, 421f, 430l, 430o, 431s, 431Af
zrąb	111,69	11h, 12j, 14d, 14g, 14l, 15d, 15h, 16t, 22j, 22k, 22l, 26d, 31f, 31g, 39h, 49k, 50n, 54a, 59r, 60d, 64b, 64i, 65g, 70d, 87d, 88b, 92g, 94b, 110h, 110k, 111d, 113d, 118f, 122i, 129a, 129b, 130a, 168l, 191a, 191c, 235h, 247b, 247c, 251g, 268d, 272f, 287l, 354i, 360l, 365d, 370k, 375c
Obręb SOBIBÓR		
halizna	0,68	409i
poletko łowieckie	7,14	72d, 92d, 170a, 170b, 291p, 326i, 326j, 371i, 376j, 385h
sukcesja	368,13	6i, 12c, 15f, 23j, 26c, 27i, 29f, 29g, 30b, 33c, 33f, 34c, 35l, 37l, 37m, 41b, 50c, 50f, 51d, 52g, 59At, 59Ay, 59Bb, 59Bx, 61c, 62l, 66As, 66Bn, 73h, 76j, 77j, 80d, 82j, 83f, 83m, 84a, 84c, 84l, 85c, 88d, 88g, 88i, 88l, 89j, 90b, 90f, 91i, 92h, 93a, 98c, 98f, 99f, 99h, 99j, 100l, 100m, 100p, 100r, 101h, 104c, 105f, 107f, 108f, 109a, 109g, 114c, 115a, 115b, 120d, 130b, 134n, 137c, 138h, 138x, 139l, 150b, 150c, 150k, 151g, 155a, 156a, 156c, 157b, 159a, 159j, 160b, 162f, 163i, 163k, 169c, 177b, 178k, 181l, 183d, 184a, 184b, 190a, 190g, 194d, 194h, 200h, 204g, 207j, 212a, 222i, 225a, 226b, 230b, 231a, 232As, 247a, 247b, 247c, 247f, 253h, 253Ag, 268n, 268o, 268p, 269k, 289c, 290b, 304b, 311h, 311n, 312g, 312h, 312j, 312k, 313k, 313l, 324c, 328Ab, 328Bk, 329c, 330a, 330f, 331c, 331i, 331j, 331k, 344f, 345Ba, 345Bc, 345Ca, 345Cd, 345Dc, 345Dg, 345Dh, 346i, 348g, 351i, 356j, 361j, 365Ag, 365Bb, 365Cg, 365Ch, 365Cl, 367a, 372l, 378c, 380Ca, 380Db, 380Dd, 380Dg, 380Dj, 390h, 390i, 390Ab, 391h, 395l, 396ax, 397g, 405Ba, 410Af

Rodzaj powierzchni	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja
1	2	3
zrąb	68,85	41m, 59Aax, 59Az, 83k, 83r, 84k, 84n, 96f, 100f, 108l, 134d, 137k, 140r, 155i, 161d, 163f, 163g, 178c, 201c, 201d, 224b, 244c, 265f, 265g, 270d, 294h, 303g, 308r, 322b, 323b, 326c, 340b

Wykres nr 1. **Udział grup użytków w kategorii – grunty leśne**

Wykres nr 2. **Udział grup użytków w kategorii – grunty nieleśne**

1.2. Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska

Podstawowym dokumentem prognostycznym polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody jest: „Strategia rozwoju województwa lubelskiego do 2030 roku" – który określa cele, zasady i struktury zagospodarowania przestrzennego oraz lokalizacje inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim.

Teren działania Nadleśnictwa Sobibór obejmuje województwo lubelskie, dwa powiaty: – włodawski i chełmski. Dokument ten w swych celach strategicznych nie dotyczy bezpośrednio gruntów Nadleśnictwa Sobibór, a jedynie odnosi się do zrównoważonego rozwoju lasów w ramach wieloletnich planów urządzenia lasu.

Zestawienie rodzajów dokumentów dotyczących zagospodarowania przestrzennego jednostek administracyjnych, w zasięgu których położone są grunty Nadleśnictwa Sobibór.

Na szczeblu województwa:

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (Uchwała Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30.10.2015 r.).

Program Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2024-2030 stanowiący załącznik do Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 11 grudnia 2023 r. Nr LIII/759/2023.

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027.

Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej zatwierdzony w 2004 r.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do roku 2030) stanowiąca załącznik do Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 marca 2021 r. Nr XXIV/406/2021.

Na szczeblu powiatów:

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Włodawskiego na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027.

Na szczeblu gmin:

Strategia Rozwoju Gminy Włodawa na lata 2018-2026
Strategia Rozwoju Gminy Hańsk
Strategia Rozwoju Gminy Wola Uhruska na lata 2021–2030

Każdy z wymienionych powyżej dokumentów odnosi się do racjonalnego wykorzystania zasobów przyrody, zrównoważonego i długotrwałego rozwoju, ochronę środowiska przyrodniczego i związku z tym niektóre cele określone w tych dokumentach są powiązane z celami Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Sobibór.

Na podstawie analizy dokumentów planistycznych jednostek samorządu stwierdzono:
- obszar nadleśnictwa w strukturze funkcjonalno-przestrzennej zaliczono do obszarów o nadrzędnej funkcji przyrodniczej;
- lasy nadleśnictwa zaliczono do kluczowych ekosystemów leśnych regionu o istotnym znaczeniu dla funkcjonowania powiązań przyrodniczych – korytarzy ekologicznych.

Jednym z celów strategicznych wynikających z ww. dokumentów jest doskonalenie systemu ochrony przyrody i gospodarki leśnej, tak aby rozwój regionu odbywał się w sposób zapewniający zachowanie jego wartości przyrodniczych i krajobrazowych. Cel ten przełożony na kierunki działań wskazuje na konieczność zabezpieczenia ciągłości istnienia lasu oraz jego produkcyjnych i pozaprodukcyjnych funkcji.

W celu ochrony i zwiększania różnorodności biologicznej lasów oraz rozwoju trwałej, zrównoważonej gospodarki leśnej w ww. dokumentach przewiduje się:
1. kontynuację realizacji modelu zrównoważonego gospodarstwa leśnego, uwzględniającego współistnienie funkcji produkcyjnych i pozaprodukcyjnych (w tym ekologicznych);
2. zapewnienie optymalnych warunków funkcjonowania lasów z uwzględnieniem między innymi:
   - zachowania dotychczasowego stanu różnorodności biologicznej i krajobrazowej lasów;
   - ukierunkowania ruchu turystycznego i rekreacyjnego oraz zagospodarowania turystycznego w lasach;
3. powiększanie zasobów leśnych poprzez:
   - zmniejszanie fragmentaryzacji kompleksów leśnych oraz tworzenie leśnych korytarzy ekologicznych;
   - tworzenie powiązań ekologicznych na terenach o małej lesistości, w formie płatów i wysp;
   - wskazywanie do zalesienia gruntów nieprzydatnych rolniczo (również małych obszarów).

Przewidywany wpływ realizacji założeń polityki przestrzennego zagospodarowania regionu na prowadzenie gospodarki leśnej przedstawia się następująco:
- ochrona przyrody – na gruntach nadleśnictwa znajdują się obszary Natura 2000,
- udokumentowane złoża kopalin – na gruntach oraz w zasięgu terytorialnego działania nadleśnictwa występują udokumentowane złoża piasku. Problemem może być pozyskiwanie kruszyw z nieudokumentowanych złóż bez stosownych koncesji,
- gospodarowanie wodami – zagrożeniem dla wód powierzchniowych i podziemnych jest brak właściwie rozwiązanej gospodarki wodno-ściekowej,
- ochrona zdrowia ludności z uwzględnieniem turystyki i rekreacji – zachowanie walorów tych terenów wymaga zrównoważonego rozwoju gospodarki turystycznej.

Gospodarka leśna w Nadleśnictwie Sobibór ma charakter wielofunkcyjny i jest prowadzona z zachowaniem funkcji ochronnych (lasy: wodochronne, glebochronne, ochronne wokół miast), społecznych (warunki zdrowotne, rekreacyjne, rynek pracy, edukacja leśna społeczeństwa) i produkcyjnych (głównie produkcja surowca drzewnego, gospodarka łowiecka, pozyskanie leśnych płodów). Całość ww. działalności jest zbieżna z kierunkami i strategiami rozwoju zawartymi w analizowanych dokumentach planistycznych.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego nie przewidują zalesień gruntów rolnych będących w zarządzie Nadleśnictwa Sobibór.

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sobibór jest zgodny ze strategią przestrzennego zagospodarowania regionu, wyrażoną w planach zagospodarowania przestrzennego oraz w regionalnych programach ochrony środowiska.

1.2.1. Wykaz gruntów nadleśnictwa wyłączonych z użytkowania głównego

W Nadleśnictwie Sobibór występują drzewostany wyłączone z użytkowania głównego na skutek odpowiednich decyzji organów właściwych do spraw ochrony przyrody lub objętych ochroną konserwatorską oraz inne wymienione w protokole z NW, które zostały wyłączone z użytkowania:

a) rezerwaty przyrody,

b) strefy ochrony całorocznej,

c) drzewostany na siedliskach suchych Bs, bagiennych Bb, BMb, LMb, Ol (Ol-3) oraz na siedliskach przyrodniczych 91D0, 91E0 i 91I0 – 119,34 ha,

d) pododdziały uznane za obszary o wyjątkowym znaczeniu ze względów kulturowych i historycznych

– strefa ochronna wokół Muzeum i Miejsca Pamięci w Sobiborze.

Łączna powierzchnia tych drzewostanów wynosi 2014,47 ha.

Tabela 11. Wykaz drzewostanów wyłączonych z użytkowania

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-1-03-10 -k - 00	2,61	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-12 -d - 00	1,03	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-16 -a - 00	1,6	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-16 -o - 00	1,24	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-19 -a - 00	0,64	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-1 -a - 00	0,96	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-1 -b - 00	1,28	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-1 -c - 00	1,63	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-20 -a - 00	1,29	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-20 -b - 00	1,76	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-23 -g - 00	2,86	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-23 -h - 00	1,45	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-31 -a - 00	1,13	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-31 -b - 00	0,38	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-31 -c - 00	3,07	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-36 -d - 00	3,68	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-37 -h - 00	2,15	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-38 -d - 00	5,97	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-1-03-38 -h -00	1,26	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-46 -b -00	1,43	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-46 -j -00	1,44	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-46 -k -00	3,68	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-46 -l -00	2,36	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-56 -a -00	0,8	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-59 -d -00	0,67	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-59 -g -00	0,28	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-59 -h -00	0,73	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-03-601 -a -00	1,56	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-101 -d -00	1,15	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-121 -b -00	0,55	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-122 -l -00	1,85	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-167B -d -00	7,89	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-167B -f -00	3,79	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-167B -g -00	2,07	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-167C -b -00	5,55	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-167C -d -00	1,87	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-171 -a -00	6,66	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-188B -a -00	2,01	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-188B -b -00	13,73	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-188B -c -00	12,47	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-1-04-188B -d -00	4,08	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-188B -f -00	1,88	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-188C -a -00	23,48	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-188C -h -00	9,72	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-191 -f -00	2,25	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-192 -a -00	2,45	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-209B -a -00	16,14	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-209B -b -00	5,52	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-209B -c -00	4,48	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-234 -i -00	10,64	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-237 -a -00	13,33	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-238 -b -00	10,49	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-356A -a -00	0,81	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-39 -b -00	7,33	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-41 -d -00	1,61	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-41 -i -00	9,74	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-42 -b -00	2,83	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-42 -d -00	12,52	strefa ochrony całorocznej, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-42 -f -00	3,27	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-43 -c -00	7,68	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-43 -d -00	6,84	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-44 -c -00	9,01	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-1-04-72 -d - 00	2,96	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-72 -f - 00	4,24	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-72 -h - 00	2,94	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-77 -b - 00	2,06	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-98 -i - 00	0,84	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-04-99 -c - 00	5,7	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-127 -c - 00	3,64	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-127 -f - 00	3,84	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-127 -g - 00	7,31	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-145 -b - 00	1,57	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-145 -c - 00	0,65	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-147 -f - 00	8,04	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-161 -b - 00	9,61	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-173 -f - 00	1,36	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-173 -h - 00	4,42	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-174 -a - 00	14,65	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-174 -f - 00	1,81	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-174 -g - 00	0,52	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-175 -c - 00	1,48	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-175 -d - 00	3,87	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-175 -f - 00	1,37	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-176 -b - 00	3,89	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-1-05-176 -f -00	7,18	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-176 -g -00	0,94	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-177 -b -00	7,35	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-177 -c -00	5,37	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-177 -d -00	0,95	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-177 -f -00	0,32	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-177 -g -00	0,95	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-178 -a -00	14,04	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-193 -a -00	3,88	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-193 -b -00	2,95	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-193 -c -00	7,31	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-194 -a -00	5,99	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-194 -c -00	1,03	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-195 -a -00	12,01	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-195 -f -00	2,91	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-196 -b -00	5,91	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-196 -c -00	11,86	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-197 -b -00	0,77	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-197 -d -00	5,98	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-197 -f -00	4,73	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-197 -g -00	1,42	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-197 -h -00	1,55	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-1-05-197 -i - 00	2,27	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-198 -a - 00	23,72	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-215 -a - 00	4,68	91D0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-217 -a - 00	2,03	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-217 -b - 00	8,11	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-217 -f - 00	3,04	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-218 -c - 00	2,96	Rezerwat, strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-219 -d - 00	3,61	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-219 -f - 00	2,37	Rezerwat, strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-220 -a - 00	0,93	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-220 -c - 00	11,8	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-220 -d - 00	2,35	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-220 -f - 00	0,89	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-221 -a - 00	16,72	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-221 -c - 00	5,65	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-240 -a - 00	0,06	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-240 -b - 00	0,76	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-240 -c - 00	10,57	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-240 -d - 00	6,79	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-240 -f - 00	1,95	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-240 -g - 00	0,94	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-240 -i - 00	1,02	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-1-05-241 -b - 00	5,65	Rezerwat, strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-242 -b - 00	16,05	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-242 -c - 00	4,78	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-242 -d - 00	0,57	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-244 -f - 00	2,43	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-244 -g - 00	0,95	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-253 -a - 00	2,99	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-253 -c - 00	0,62	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-253 -f - 00	1,41	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-253 -h - 00	1,01	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-253 -l - 00	0,48	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-253 -m - 00	1,05	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-254 -a - 00	2,33	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-254 -d - 00	0,34	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-254 -g - 00	2,51	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-254 -h - 00	1,72	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-254 -j - 00	1,94	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-254 -k - 00	3,06	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-255 -c - 00	4,26	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-256 -b - 00	16,71	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-258 -b - 00	1,95	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-82 -o - 00	0,77	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-1-05-83 -b - 00	0,79	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-05-83 -h - 00	8,81	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-133 -a - 00	2,96	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-153 -a - 00	3,38	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-153 -b - 00	4,31	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-153 -g - 00	0,68	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-154 -a - 00	2,7	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-167A -b - 00	9,82	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-188A -c - 00	17,14	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-188 -b - 00	2	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-188 -j - 00	2,92	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-188 -l - 00	3,71	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-207 -d - 00	1,94	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-209A -b - 00	4,9	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-209A -c - 00	14,54	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-209A -g - 00	1,33	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-209A -h - 00	3,68	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-209A -i - 00	3,53	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-209A -j - 00	2,27	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-209 -h - 00	0,96	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-226 -d - 00	3,28	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-226 -h - 00	0,53	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-1-06-226 -i -00	2,86	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-226 -j -00	1,58	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-226 -k -00	0,61	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-232 -d -00	2,15	91D0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-246 -a -00	2,03	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-246 -j -00	0,79	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-246 -n -00	0,63	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-252 -f -00	2,71	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-262 -k -00	2,49	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-265 -c -00	5,15	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-269 -f -00	2,04	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-269 -i -00	0,66	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-269 -k -00	0,99	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-270 -a -00	2,61	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-270 -d -00	0,73	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-270 -i -00	0,94	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-06-278 -b -00	1,97	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-274 -j -00	1,68	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-275 -m -00	2,71	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-275 -n -00	6,81	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-275 -r -00	1,41	strefa ochrony całorocznej, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-276 -h -00	3,83	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-1-07-277 -c -00	2,89	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-282 -b -00	1,13	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-282 -d -00	2,52	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-283 -c -00	4,34	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-283 -g -00	1,8	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-283 -j -00	1,45	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-283 -k -00	0,58	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-284 -c -00	1,54	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-284 -d -00	3,11	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-284 -f -00	0,71	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-284 -h -00	2,51	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-284 -j -00	0,22	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-288 -h -00	1,8	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-288 -l -00	1,49	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-288 -m -00	3,88	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-288 -s -00	1,2	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-288 -t -00	1	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-288 -w -00	0,96	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-290 -c -00	1,41	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-298 -d -00	2,27	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-298 -i -00	2,6	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-300 -b -00	0,39	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-1-07-300 -c -00	0,51	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-302 -h -00	3,5	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-305 -d -00	1,43	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-309 -a -00	2,36	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-314A -f -00	1,65	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-342 -f -00	6,99	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-342 -g -00	1,17	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-07-394 -c -00	1,75	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-366 -b -00	1,41	91I0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-369 -m -00	0,55	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-371 -g -00	4,43	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-371 -h -00	1,26	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-374 -f -00	5,89	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-374 -g -00	1,07	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-375 -g -00	1,44	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-377 -b -00	3,96	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-377 -d -00	19,39	strefa ochrony całorocznej, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-378 -d -00	12,89	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-378 -f -00	3,07	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-380 -b -00	25,89	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-380 -h -00	7,26	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-380 -i -00	0,59	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-1-08-381 -l - 00	3,31	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-382 -b - 00	7,15	strefa ochrony całorocznej, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-382 -c - 00	3,19	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-383 -a - 00	1,69	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-383 -c - 00	1,07	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-383 -d - 00	1,2	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-383 -h - 00	0,48	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-402 -a - 00	5,31	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-421 -r - 00	3,82	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-421 -s - 00	2,65	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-421 -t - 00	4,63	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-421 -w - 00	5,24	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-422 -c - 00	12,34	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-429 -c - 00	2,5	Rezerwat, strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-1-08-429 -d - 00	5,57	Rezerwat, strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-100 -k - 00	1,92	Rezerwat, strefa ochrony całorocznej, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-100 -n - 00	1,62	Rezerwat, strefa ochrony całorocznej, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-101 -i - 00	2,94	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-114 -f - 00	0,89	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-115 -c - 00	1,35	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-116 -a - 00	1,55	Rezerwat, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-13 -b - 00	2,89	91E0	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-09-13 -g - 00	4,59	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-20 -f - 00	5,98	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-21 -g - 00	4,25	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-21 -h - 00	4,06	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-22 -d - 00	2,53	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-22 -h - 00	3,17	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-52 -d - 00	2,56	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-52 -h - 00	1,96	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-61 -i - 00	3,66	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-61 -j - 00	4,73	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-61 -l - 00	1,15	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-70 -c - 00	1,46	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-70 -d - 00	2,5	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-74 -g - 00	4,25	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-74 -h - 00	1,03	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-74 -i - 00	1,89	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-78 -g - 00	8,53	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-79 -h - 00	3,58	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-80 -h - 00	0,94	siedlisko suche (Bs)	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-88 -a - 00	1,14	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-09-99 -c - 00	1,81	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-120 -f - 00	3,67	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-10-121 -f - 00	0,59	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-121 -g - 00	2,06	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-121 -h - 00	0,92	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-121 -k - 00	0,3	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-121 -m - 00	1,96	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-121 -n - 00	3,25	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-121 -r - 00	0,43	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-139 -a - 00	0,43	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-139 -c - 00	1,75	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-140 -f - 00	0,84	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-140 -g - 00	1,73	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-140 -i - 00	0,51	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-140 -j - 00	1,31	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-140 -k - 00	0,36	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-140 -m - 00	1,06	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-140 -n - 00	0,83	STREFA OCHRONNA WOKÓŁ POMNIKA ZAGŁADY	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-17 -h - 00	1,21	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-181 -j - 00	1,59	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-33 -b - 00	1,57	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-33 -g - 00	1,12	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-34 -a - 00	1,28	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-34 -d - 00	3,96	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-10-34 -i - 00	7,37	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-35 -c - 00	1,22	Rezerwat, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-35 -o - 00	0,76	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-36 -c - 00	9,46	Rezerwat, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-37 -h - 00	4,41	Rezerwat, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-37 -k - 00	0,65	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-45 -c - 00	2,77	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-46 -a - 00	8,14	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-48 -d - 00	0,35	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-48 -f - 00	0,83	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-59A -c - 00	0,26	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-59A -d - 00	1,69	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-59A -f - 00	1,22	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-59B -a - 00	0,38	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-59B -o - 00	0,79	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-604 -a - 00	0,15	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-604 -b - 00	0,88	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-604 -c - 00	0,38	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-604 -d - 00	0,34	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-605 -b - 00	1,48	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-605 -d - 00	0,85	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-605 -f - 00	1,1	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-10-605 -g - 00	3,85	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-75 -g - 00	3,24	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-89 -a - 00	1,77	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-10-89 -i - 00	3,84	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-132 -b - 00	2,65	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-132 -c - 00	1,02	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-133 -a - 00	1,14	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-133 -b - 00	1,72	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-133 -d - 00	1,35	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-159 -n - 00	1,06	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-170 -g - 00	1,66	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-175 -i - 00	0,67	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-178 -f - 00	4,19	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-190 -c - 00	1,26	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-190 -j - 00	1,04	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-191 -b - 00	8,32	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-192 -f - 00	1,2	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-193 -c - 00	0,96	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-196 -g - 00	3,88	strefa ochrony całorocznej, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-197 -d - 00	7,99	strefa ochrony całorocznej, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-198 -h - 00	1,18	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-199 -a - 00	2,71	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-11-199 -c -00	13,29	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-200 -b -00	0,76	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-200 -c -00	1,13	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-200 -d -00	3,23	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-200 -f -00	1,73	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-200 -g -00	0,7	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-211 -a -00	6,01	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-211 -d -00	0,34	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-211 -g -00	2,05	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-220 -b -00	2,02	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-220 -d -00	3,48	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-221 -b -00	9,33	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-221 -c -00	0,58	Rezerwat, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-221 -f -00	0,71	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-221 -g -00	2,4	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-221 -h -00	0,49	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-222 -a -00	1,93	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-233 -a -00	4,03	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-240 -i -00	1,03	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-240 -j -00	1,3	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-240 -k -00	0,78	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-241 -a -00	2,38	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-11-241 -c - 00	2,89	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-241 -d - 00	0,77	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-241 -f - 00	3,54	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-241 -g - 00	1,19	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-241 -h - 00	4,33	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-241 -i - 00	1,21	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-242 -a - 00	1,47	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-242 -b - 00	3,74	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-242 -c - 00	2,27	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-242 -d - 00	3,23	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-242 -f - 00	4,9	Rezerwat, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-242 -g - 00	1,43	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-243 -a - 00	7,49	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-243 -b - 00	1,43	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-243 -c - 00	9,79	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-243 -d - 00	4,62	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-244 -i - 00	0,81	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-246 -a - 00	1,12	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-11-246 -g - 00	3,57	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-207 -b - 00	0,95	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-226 -i - 00	1,22	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-227 -j - 00	0,59	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-12-230 -d -00	1,48	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-230 -f -00	1,82	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-231 -h -00	1,28	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-232A -a -00	1,28	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-232A -b -00	3,5	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-232A -c -00	1,25	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-232A -m -00	2,13	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-248 -a -00	1,19	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-248 -j -00	0,17	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-250 -h -00	2,54	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-251 -d -00	1,2	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-251 -k -00	1,04	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-252 -b -00	5,68	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-252 -d -00	0,58	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-253 -a -00	1,63	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-253A -b -00	1,16	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-269 -l -00	8,88	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-270 -h -00	2,9	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-271 -c -00	1,17	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-271 -k -00	1,21	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-271 -n -00	1,19	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-272 -a -00	9,56	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-12-272 -g - 00	2,45	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-272 -h - 00	2,77	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-272 -i - 00	3,51	strefa ochrony całorocznej, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-273 -h - 00	4,3	strefa ochrony całorocznej, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-274 -a - 00	2,21	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-274 -h - 00	6,96	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-274 -l - 00	3,72	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-290 -a - 00	3,68	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-290 -l - 00	2,08	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-291 -a - 00	4,02	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-291 -m - 00	1,11	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-292 -b - 00	1,32	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-292 -c - 00	9,47	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-292 -d - 00	4,69	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-293 -a - 00	3,8	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-293 -b - 00	2,01	strefa ochrony całorocznej, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-294 -a - 00	2,26	strefa ochrony całorocznej, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-294 -b - 00	3,31	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-294 -d - 00	3,7	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-294 -k - 00	1,79	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-295 -b - 00	1,91	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-295 -f - 00	2,8	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-12-295 -h -00	3,53	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-311 -g -00	1,56	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-311 -i -00	1,87	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-312 -d -00	2,65	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-313 -c -00	0,61	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-313 -j -00	3,44	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-313 -m -00	0,67	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-314 -a -00	3,82	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-314 -m -00	1,52	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-314 -o -00	1,29	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-314 -p -00	0,09	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-328A -i -00	1,18	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-328B -f -00	3,14	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-328B -g -00	1,42	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-328 -j -00	1,34	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-328 -n -00	2,33	91D0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-328 -o -00	1,77	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-328 -r -00	1,67	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-329 -d -00	5,13	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-330 -b -00	0,8	strefa ochrony całorocznej, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-330 -d -00	3,14	strefa ochrony całorocznej, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-331 -b -00	0,92	strefa ochrony całorocznej, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-12-331 -f - 00	1,17	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-331 -h - 00	1,35	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-345 -g - 00	0,81	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-354 -g - 00	8,38	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-358 -a - 00	1,69	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-365B -a - 00	11,71	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-365C -f - 00	2,97	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-12-365C -j - 00	3,15	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-260 -b - 00	0,88	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-260 -f - 00	1,62	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-261 -a - 00	0,52	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-262 -c - 00	0,58	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-262 -d - 00	5,79	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-262 -f - 00	2,36	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-263 -a - 00	9,59	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-263 -b - 00	5,87	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-263 -d - 00	5,61	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-264 -a - 00	1,94	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-264 -b - 00	2,84	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-264 -c - 00	3,46	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-264 -d - 00	1,16	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-264 -f - 00	1,73	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-14-264 -g -00	3,15	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-264 -i -00	0,19	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-282 -a -00	2,94	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-282 -c -00	0,75	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-283 -b -00	4,88	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-283 -c -00	1,8	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-283 -d -00	2,38	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-284 -a -00	0,41	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-284 -c -00	9,09	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-284 -f -00	3,95	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-284 -g -00	5,47	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-284 -h -00	2,79	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-285 -a -00	5,93	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-302 -b -00	0,49	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-303 -b -00	6,48	Rezerwat, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-303 -d -00	1,42	Rezerwat, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-304 -a -00	1,86	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-304 -i -00	0,69	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-305 -a -00	1,57	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-305 -b -00	1,57	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-305 -c -00	1,85	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-305 -d -00	5,99	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-14-305 -g -00	3,04	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-305 -h -00	0,99	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-305 -i -00	4,56	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-305 -j -00	1,84	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-321 -c -00	1,69	Rezerwat, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-321 -d -00	0,61	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-323 -f -00	5,25	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-323 -g -00	1,47	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-324 -a -00	10,49	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-324 -b -00	1,94	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-324 -d -00	1,26	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-338 -b -00	1,82	Rezerwat, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-338 -c -00	0,08	Rezerwat, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-338 -d -00	1,89	Rezerwat, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-340 -d -00	0,35	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-340 -g -00	0,82	Rezerwat, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-342 -b -00	2,05	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-345C -h -00	2,55	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-345C -i -00	15,82	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-345C -j -00	1,65	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-345C -k -00	4,09	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-345D -a -00	6,22	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-14-345D -d -00	18,78	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-345D -f -00	3,88	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-345D -i -00	1,03	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-346 -b -00	4,11	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-346 -c -00	1,45	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-346 -d -00	0,68	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-346 -f -00	0,72	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-346 -h -00	7,01	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-346 -j -00	1,08	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-346 -k -00	1,54	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-347 -f -00	1,22	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-347 -g -00	16,88	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-347 -i -00	0,72	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-348 -a -00	1,83	Rezerwat, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-348 -c -00	2,11	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-348 -d -00	5,52	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-348 -f -00	2,27	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-349 -a -00	11,82	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-349 -f -00	17,72	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-349 -j -00	2,59	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-351 -b -00	2,38	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-360 -a -00	1,36	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-14-360 -b - 00	3,17	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-362 -a - 00	5,97	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-362 -b - 00	4,49	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-362 -c - 00	1,6	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-366 -a - 00	1,53	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-366 -c - 00	0,82	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-366 -d - 00	2,05	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-366 -f - 00	8,92	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-366 -g - 00	1,58	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-366 -h - 00	5	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-373 -a - 00	1,72	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-373 -b - 00	1,76	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-14-373 -c - 00	7,89	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-265 -a - 00	2,2	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-265 -b - 00	6,47	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-286 -j - 00	1,15	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-306 -a - 00	3,89	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-306 -b - 00	4,22	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-306 -f - 00	2,15	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-306 -h - 00	2,28	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-306 -i - 00	4,2	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-306 -j - 00	2,02	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-15-306 -k -00	0,56	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-306 -l -00	2,98	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-308 -p -00	0,19	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-325 -a -00	4,05	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-325 -b -00	4,14	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-325 -c -00	3,11	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-325 -d -00	1,35	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-325 -f -00	1,06	Rezerwat, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-325 -g -00	0,56	Rezerwat	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-327 -g -00	1,96	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-327 -j -00	5,31	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-343 -f -00	5,25	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-344 -c -00	4,42	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-352 -d -00	2,14	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-352 -h -00	2,54	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-352 -i -00	0,91	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-353 -i -00	4,19	strefa ochrony całorocznej, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-353 -j -00	3,95	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-355C -f -00	2,28	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-355C -g -00	1,07	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-355C -i -00	2,01	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-356 -b -00	7,24	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN

Adres leśny	Powierzchnia (ha)	Uwagi	Za-biegi	Rodzaj pow.
05-24-2-15-356 -d - 00	1,07	strefa ochrony całorocznej, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-357 -a - 00	2	strefa ochrony całorocznej, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-357 -b - 00	1,51	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-357 -c - 00	0,91	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-357 -d - 00	1,33	strefa ochrony całorocznej, 91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-357 -f - 00	3,59	91D0, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-15-357 -g - 00	2,18	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-16-365A -c - 00	0,94	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-16-365A -l - 00	1,42	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-16-372A -j - 00	0,73	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-16-381 -g - 00	1,27	siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-16-382 -a - 00	9,59	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-16-382 -c - 00	3,22	strefa ochrony całorocznej, siedlisko bagienne	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-16-382 -d - 00	6,83	strefa ochrony całorocznej	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-16-393 -f - 00	3,12	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-16-395 -f - 00	3,04	91E0	BRAK WSK	D-STAN
05-24-2-16-400 -g - 00	5,09	91I0	BRAK WSK	D-STAN
	2014,47			

W powyższym wykazie zawarte są również drzewostany cenne przyrodniczo, w których nie planowano pozyskania drewna. W drzewostanach tych może odbyć się jedynie użytkowanie przygodne spowodowane stanem sanitarnym.

Drzewostany bez wskazań gospodarczych

Powierzchnia wszystkich drzewostanów w których nie planowano użytkowania rębnego i przedrębnego (oprócz pierwszej klasy wieku) wynosi 6340,63 ha.

1.2.2. Wykaz gruntów nadleśnictwa przeznaczonych do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Nadleśnictwo nie posiada gruntów do zalesienia.

1.3. Charakterystyka warunków przyrodniczych w lasach zarządzanych przez nadleśnictwo z uwzględnieniem innych lasów w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa

1.3.1. Przynależność do krainy przyrodniczoleśnej i mezoregionów

Zgodnie z aktualną regionalizacją przyrodniczo-leśną (Zielony, Kliczkowska, 2012) lasy Nadleśnictwa Sobibór leżą w:

IV Krainie Mazowiecko-Podlaskiej
Mezoregionie I**V-19** Równiny Łęczyńsko-Włodawskiej
VI Krainie Małopolskiej
Mezoregionie **VI-7** Pagórów Chełmskich
Mezoregionie **VI-8** Obniżenia Dubienki

Szczegółową charakterystykę mezoregionów przyrodniczo-leśnych zamieszczono w Programie Ochrony Przyrody w rozdziale II.1.

Rysunek 4. Położenie Nadleśnictwa Sobibór na tle regionalizacji przyrodniczo-leśnej

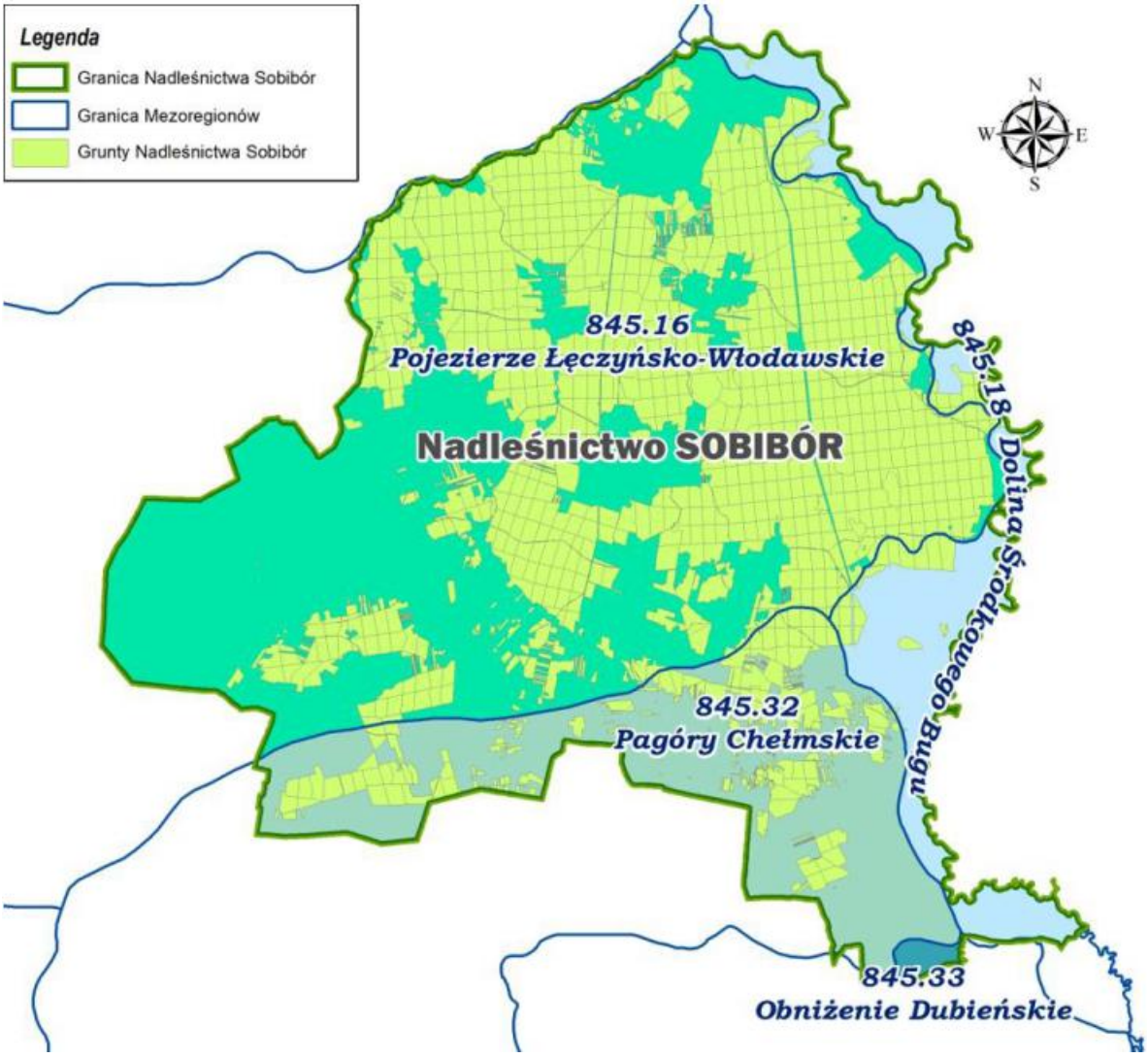
1.3.2. Położenie geograficzne i wysokościowe

Nadleśnictwo Sobibór położone jest między 51°32’15” a 51°16’00” szerokości geograficznej północnej i 23°16’30” a 23°42’30” długości geograficznej wschodniej.

Najniżej położone są wschodnie tereny nadleśnictwa w dolinie Bugu (140 m n.p.m.) natomiast najwyżej położone są lasy w kompleksie Koźle 228 m n.p.m.

Fizyczno – geograficzna regionalizacja Polski, na tle podziału Europy Richliga i in. (2021) pozwala określić położenie Nadleśnictwa Sobibór następująco:

Obszar: Europa Zachodnia
Podobszar: 3 Pozaalpejska Europa Środkowa
Prowincja: 84 Niż wschodniobałtycko-Białoruski,
Podprowincja: 845 Polesie,
Makroregion: 845.1 Polesie Zachodnie,
Mezoregion: 845,16. Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie,
Mezoregion: 845,18. Dolina Środkowego Bugu,
Makroregion: 845.3. Polesie Wołyńskie,
Mezoregion: 845.32. Pagóry Chełmskie,
Mezoregion: 845.33. Obniżenia Dubieńskie.

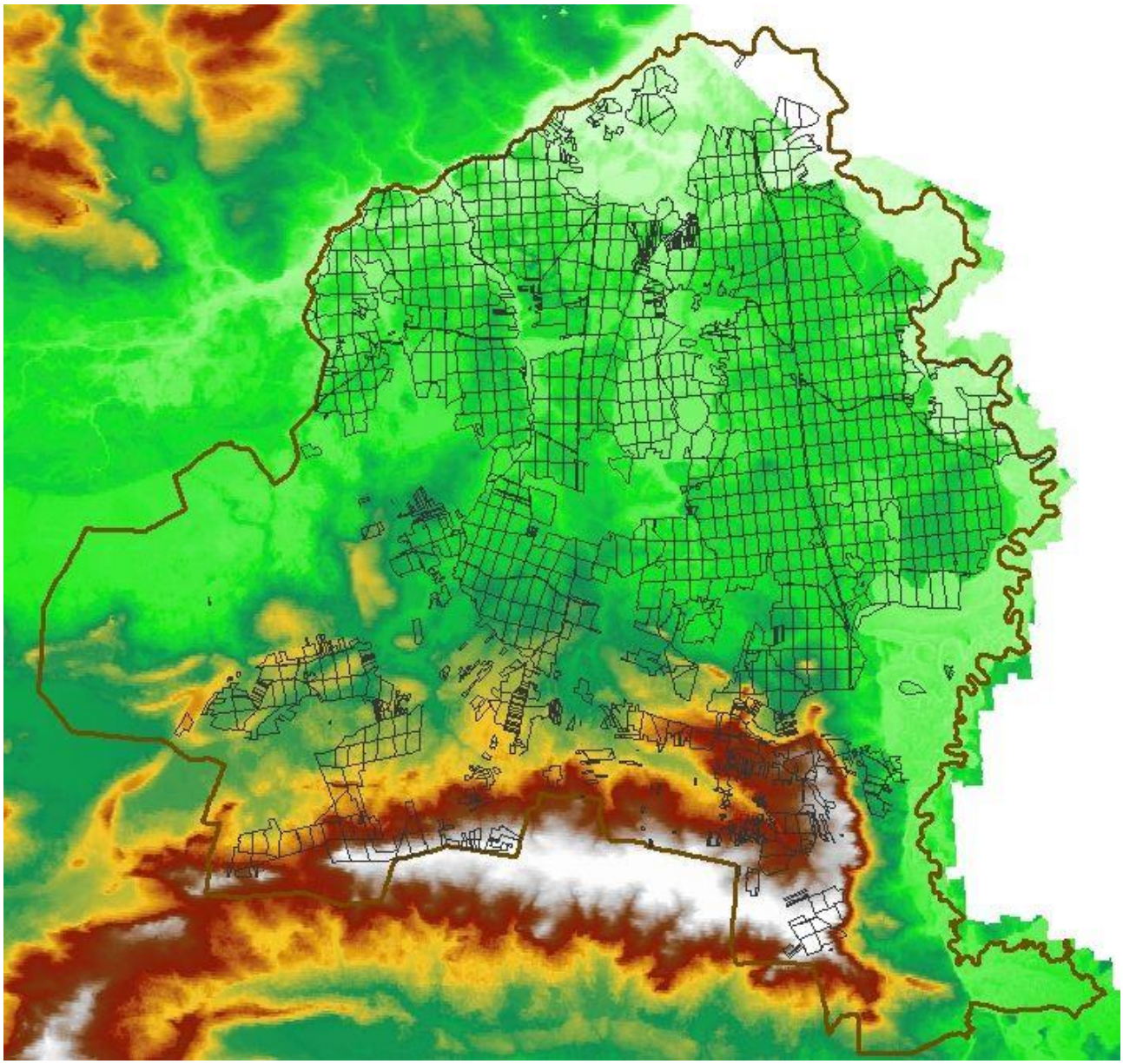

Rysunek 5. Położenie Nadleśnictwa Sobibór na tle regionalizacji fizyczno-geograficznej

1.3.3. Rzeźba terenu

Środkowa i północna część nadleśnictwa wykazuje małe zróżnicowanie pod względem morfologicznym. Są to tereny o słabo zróżnicowanej rzeźbie terenu przy wysokości w granicach od 140 do 170 m n.p.m. Cały niemal obszar w granicach zasięgu nadleśnictwa przedstawia jednostajną płaszczyznę, uformowaną w wyniku tzn. „deflacji arealnej" i charakteryzuje się płytkim zaleganiem wód gruntowych. Występują tutaj duże powierzchnie zabagnień i torfowisk oraz niewysokie wzniesienia morenowe (kemy) otoczone równinami akumulacyjnymi. Cechą szczególną tego terenu jest występowanie licznych jezior.

Południowa część nadleśnictwa, należąca do mezoregionu Pagórów Chełmskich, wznosi się na peryferiach Wału Uhruskiego do wysokości 228 m n.p.m., tworząc pagóry morenowe zlodowacenia środkowopolskiego. Podłoże zbudowane jest z margli, tworzy równinę denudacyjną z rozwiniętym zespołem form, krasu powierzchniowego lub reprodukowanego typu kredy piszącej.

Rysunek 6. Położenie wysokościowe Nadleśnictwa Sobibór (hipsometria - dynamiczna skala barw)

1.3.4. Warunki glebowe, klimatyczne, wodne

1.3.4.1. **Warunki glebowe**

Przy tworzeniu planu urządzenia lasu w VI rewizji wykorzystano opracowanie glebowo-siedliskowe dla Nadleśnictwa Sobibór, które zostało wykonane przez BULiGL Oddział w Lublinie na potrzeby VI rewizji w latach 2023-2025.

Typy siedliskowe lasu oraz inne informacje o siedlisku, gatunku i rodzaju gleby i stopnia zniekształcenia siedliska zostały wprowadzone do opisów taksacyjnych wg operatu siedliskowego, w możliwie najpełniejszym zakresie, zgodnie z metodyką inwentaryzacji urządzeniowej. Nazewnictwo gleb na potrzeby VI rewizji UL, przyjęto zgodnie z „Klasyfikacją gleb leśnych polski" (CILP 2000).

Udział powierzchniowy i procentowy typów gleb przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Zestawienie typów gleb wg wydzieleń leśnych w Nadleśnictwie Sobibór

Typ gleby	Podtyp gleby	Obręb				Nadleśnictwo Sobibór	
		Dubeczno		Sobibór			
		ha	%	ha	%	ha	%
Arenosole (AR)	Arenosol inicjalny (ARi)	5,08	0,05	34,33	0,35	39,41	0,19
	Arenosol właściwy (ARw)		0,00	213,81	2,18	213,81	1,05
	Arenosol bielicowany (ARb)	10,45	0,10	203,17	2,07	213,62	1,05
Arenosole (AR) - razem		**15,53**	**0,15**	**451,31**	**4,60**	**466,84**	**2,29**
Rędziny (R)	Rędziny brunatne (Rbr)	1,42	0,01		0,00	1,42	0,01
Rędziny (R) - razem		**1,42**	**0,01**		**0,00**	**1,42**	**0,01**
Czarne ziemie (CZ)	Czarne ziemie murszaste (CZms)	0,90	0,01	0,96	0,01	1,86	0,01
	Czarne ziemie właściwe (CZw)	140,4	1,33	33,47	0,34	173,87	0,85
	Czarne ziemie wyługowane (CZwy)		0,00	27,97	0,29	27,97	0,14
	Czarne ziemie brunatne (CZbr)	6,15	0,06		0,00	6,15	0,03
Czarne ziemie (CZ) - razem		**147,45**	**1,40**	**62,4**	**0,64**	**209,85**	**1,03**
Gleby brunatne (BR)	Gleby brunatne właściwe (BRw)	8,76	0,08	23,88	0,24	32,64	0,16
	Gleby brunatne wyługowane (BRwy)	21,89	0,21	8,76	0,09	30,65	0,15
	Gleby brunatne kwaśne (BRk)		0,00	15,40	0,16	15,40	0,08
Gleby brunatne (BR) - razem		**30,65**	**0,29**	**48,04**	**0,49**	**78,69**	**0,39**
Gleby rdzawe (RD)	Gleby rdzawe właściwe (RDw)	2119,02	20,06	2107,01	21,47	4226,03	20,74
	Gleby rdzawe brunatne (RDbr)	642,39	6,08	545,91	5,56	1188,30	5,83
	Gleby rdzawe bielicowe (RDb)	3494,37	33,09	3054,40	31,13	6548,77	32,14
Gleby rdzawe (RD) - razem		**6255,78**	**59,23**	**5707,32**	**58,16**	**11963,10**	**58,72**
Gleby bielicowe (B)	Gleby bielicowe właściwe (Bw)	27,75	0,26	65,97	0,67	93,72	0,46
	Gleby glejo-bielicowe właściwe (Bgw)	716,55	6,78	632,18	6,44	1348,73	6,62
	Gleby glejo-bielicowe murszaste (Bgms)	172,22	1,63	211,87	2,16	384,09	1,89
	Gleby glejo-bielicowe torfiaste (Bgts)	29,64	0,28	60,49	0,62	90,13	0,44
Gleby bielicowe (B) - razem		**946,16**	**8,96**	**970,51**	**9,89**	**1916,67**	**9,41**
Gleby gruntowoglejowe (G)	Gleby gruntowoglejowe właściwe (Gw)	772,67	7,32	279,21	2,85	1051,88	5,16
	Gleby gruntowoglejowe torfowe (Gt)	6,58	0,06	68,31	0,70	74,89	0,37
	Gleby gruntowoglejowe torfiaste (Gts)	19,58	0,19	72,34	0,74	91,92	0,45
	Gleby gruntowoglejowe murszowe (Gm)	11,91	0,11	49,74	0,51	61,65	0,30
	Gleby gruntowoglejowe murszaste (Gms)	212,51	2,01	100,67	1,03	313,18	1,54
Gleby gruntowoglejowe (G) - razem		**1023,25**	**9,69**	**570,27**	**5,81**	**1593,52**	**7,82**
Gleby opadowoglejowe (OG)	Gleby opadowoglejowe właściwe (OGw)	72,46	0,69	180,64	1,84	253,1	1,24
	Gleby opadowoglejowe bielicowane (OGb)	3,6	0,03		0,00	3,6	0,02
Gleby opadowoglejowe (OG) - razem		**76,06**	**0,72**	**180,64**	**1,84**	**256,7**	**1,26**
Gleby mułowe (MŁ)	Gleby mułowe właściwe (MŁw)	18,46	0,17		0,00	18,46	0,09
Gleby mułowe (MŁ) - razem		**18,46**	**0,17**		**0,00**	**18,46**	**0,09**

Typ gleby	Podtyp gleby	Obręb				Nadleśnictwo Sobibór	
		Dubeczno		Sobibór			
		ha	%	ha	%	ha	%
Gleby torfowe (T)	Gleby torfowe torfowisk niskich (Tn)	931,54	8,82	775,47	7,90	1707,01	8,38
	Gleby torfowe torfowisk przejściowych (Tp)	506,54	4,80	369,92	3,77	876,46	4,30
	Gleby torfowe torfowisk wysokich (Tw)	202,77	1,92	241,83	2,46	444,6	2,18
Gleby torfowe (T) - razem		**1640,85**	**15,54**	**1387,22**	**14,14**	**3028,07**	**14,86**
Gleby murszowe (M)	Gleby torfowo-murszowe (Mt)	22,77	0,22	33,88	0,35	56,65	0,28
Gleby murszowe (M) - razem		**22,77**	**0,22**	**33,88**	**0,35**	**56,65**	**0,28**
Gleby murszowate (MR)	Gleby mineralno-murszowe (MRm)	173,45	1,64	124,76	1,27	298,21	1,46
	Gleby murszowate właściwe (MRw)	53,44	0,51	11,22	0,11	64,66	0,32
	Gleby murszaste (MRms)	146,86	1,39	124,83	1,27	271,69	1,33
Gleby murszowate (MR) - razem		**373,75**	**3,54**	**260,81**	**2,66**	**634,56**	**3,11**
Mady rzeczne (MD)	Mady rzeczne właściwe (MDw)		0,00	78,58	0,80	78,58	0,39
	Mady rzeczne brunatne (MDbr)		0,00	50,47	0,51	50,47	0,25
Mady rzeczne (MD) - razem			**0,00**	**129,05**	**1,32**	**129,05**	**0,63**
Gleby industrioziemne i urbanoziemne (AU)	Gleby industrioziemne i urbanoziemne o niewykształconym profilu (AUi)	8,83	0,08	11,60	0,12	20,43	0,10
Gleby industrioziemne i urbanoziemne (AU) - razem		**8,83**	**0,08**	**11,60**	**0,12**	**20,43**	**0,10**
Razem		**10560,96**	**100,00**	**9813,05**	**100,00**	**20374,01**	**100,00**

Największą powierzchnię zajmują gleby rdzawe – 58,72% powierzchni nadleśnictwa, 14,86% zajmują gleby torfowe, a gleby bielicowe 9,41%. Znaczny udział powierzchni stanowią również gleby gruntowoglejowe – 7,82%.

1.3.4.2. **Warunki klimatyczne**

Według E. Romera [1949] teren Nadleśnictwa Sobibór leży w regionie klimatycznym C11-Wielkich Dolin.

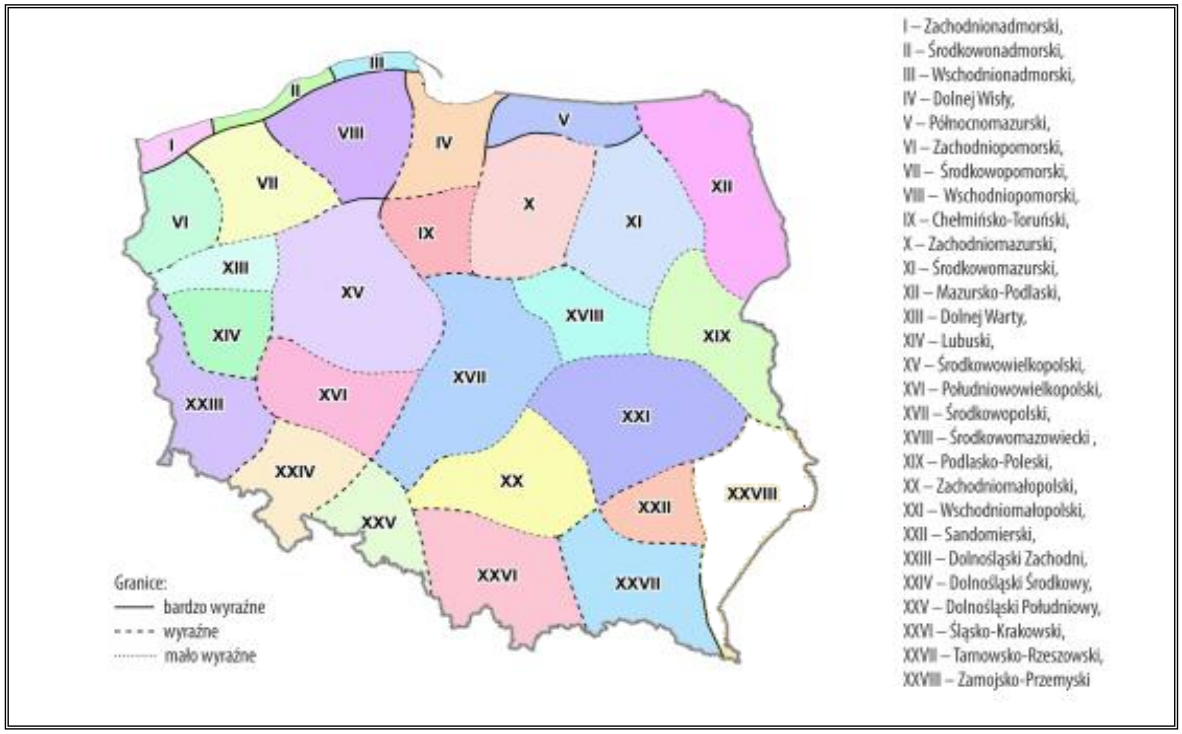
Regionalizacja **klimatyczna** (wg A.Woś, 1999)

Nadleśnictwo Sobibór położone jest w **Regionie Podlasko-Poleskim (R-XIX)**

Region Podlasko-Poleski (R-XIX) obejmuje obszar Polesia Lubelskiego, część Niziny Podlaskiej i Wysoczyzny Siedleckiej. Tylko fragment leży na obszarze Polski. Z wyjątkiem odcinka południowego, pozostałe granice regionu można określić jako mało wyraźne z punktu widzenia kryteriów klimatologicznych.

Jest to region, w którym w porównaniu z pozostałymi, jest notowana najmniejsza liczba dni z pogodą umiarkowanie ciepłą. W ciągu roku jest ich średnio tylko około 119. Dni umiarkowanie ciepłych i jednocześnie pochmurnych jest około 70 w roku. Region ten odznacza się również najmniejszą liczbą dni z pogodą umiarkowanie ciepłą z opadem. Dni z taką pogodą średnio w roku jest tylko 55. Inną cechą regionu jest stosunkowo największa liczba dni umiarkowanie ciepłych i jednocześnie pochmurnych z opadem. Jest ich w roku około 26.

Częściej niż w innych regionach, w Regionie Podlasko-Poleskim pojawiają się dni z pogodą dość mroźną (średnia dobowa temperatura od -5,1 do -15 stopni C), słoneczną, bez opadu. Notuje się średnio w roku 5 dni z taką pogodą. Region wyróżniają ponadto nieco większe liczby dni dość mroźnych bez opadu (19 dni) oraz nieco większa częstość występowania dni przymrozkowych z pogodą umiarkowanie zimną (średnia dobowa temperatura od 0 do -5 stopni C), których notuje się w roku średnio 30, wśród nich 14 z dużym zachmurzeniem.

1.3.4.3. **Warunki wodne**

Wody płynące

Nadleśnictwo Sobibór położone jest w całości w dorzeczu Bugu, w zlewni rzeki Włodawki i jej dopływów. Z zachodniej części nadleśnictwa wody opadowe spływają bezpośrednio do Włodawki oraz Więziennego Rowu i Krzywianki. Z części centralnej wody odprowadzane są przez dwa prawe dopływy Włodawki - Krzemiankę i Tarasienkę. Największa zlewnia na obszarze nadleśnictwa jest zlewnia Włodawki, która obejmuje 2/3 jego powierzchni. Wszystkie zlewnie noszą piętno przekształceń antropogenicznych, a w pełni utworzoną przez człowieka jest zlewnia Więziennego Rowu. Pozostała część należy do bezpośredniej zlewni Bugu. Specyficznymi obszarami zatrzymującymi wodę na tym obszarze są mokradła. Stanowią one formę retencji przejściowej pomiędzy wodami powierzchniowymi a podziemnymi. Charakterystycznym elementem doliny Bugu jest występowanie jezior dolinnych.

Wody powierzchniowe stojące

Jeziora. Najważniejszymi obiektami wśród wód powierzchniowych stojących są jeziora. W granicach administracyjnych Nadleśnictwa Sobibór jest ich 16 spośród 67 na całym Pojezierzu Łęczyńsko – Włodawskim o powierzchni powyżej 1 ha (Izdebski K., Grądziel T., 1981).

Większość jezior ma podobne regularne kształty zbliżone zarysem do koła lub owalu, jednak wnikliwa ich analiza przedstawia bardzo duże zróżnicowanie. Najgłębsze jeziora zdają się one nie pasować zupełnie do rzeźby powierzchni terenu, który je otacza. Inne jeziora to rozległe i bardzo płytkie zbiorniki wodne, idealnie jak się wydaje nawiązujące do swego monotonnego hipsometrycznie otoczenia. Ciekawe jest, że jeziora głębokie i płytkie występują tuż obok siebie. Ta szczególna sytuacja jest wynikiem zróżnicowanej historii rozwoju poszczególnych jezior. Przyjmuje się, że powstały one w okresie po wycofaniu się lądolodu z terenu obecnego Pojezierza, gdy woda wypełniła zagłębienia powierzchni utworzone przez materiał morenowy bezpośredniej akumulacji glacjalnej, osady rzek lodowcowych i wynurzające się miejscami spod nich podłoże kredowe. Powierzchni jeziernych było wtedy znacznie więcej, a ich zarysy to obecne granice wielkich torfowisk. W miarę zarastania i zasypywania przez nanosy rzeczne powierzchnie jezierne ulegały zmniejszeniu. Nie we

wszystkich jednak pra-jeziorach roślinność rozwijała się obficie, a tam, gdzie blisko powierzchni znajdowały się mało odporne na procesy niszczenia chemicznego skały kredowe - tworzyły się nowe, bezodpływowe zagłębienia. W wyniku działania, zatem procesów związanych z różną intensywnością działania lodowca, wód płynących, akumulacji organicznej i działalności chemicznej wody powstała ta osobliwa mozaika typów jezior. Zrozumiale jest, ze różnią się one miedzy sobą pod względem biologicznym.

Jeziora Nadleśnictwa Sobibór, wchodzące w skład grupy jezior Pojezierza Łęczyńsko – Włodawskiego, położone są (stanowiąc wyjątek w Polsce) poza zasięgiem ostatniego zlodowacenia. Jeziora te zaczęły tworzyć się w Alleröddzie, blisko 11 tysięcy lat temu. Istnieje kilka teorii wyjaśniających ich genezę. Wg Wilgata (1954) powstanie ich wiąże sięz występowaniem procesów krasowych w płytko zalegającym pod utworami luźnym podłożu kredowym. Inaczej twierdzą Buraczyński i Wojtanowicz, którzy przyjmują jako główny czynnik wytapianie brył martwego lodu wiecznej zmarzliny po ustąpieniu lądolodu.

Na początku lat pięćdziesiątych przeprowadzono inwentaryzację jezior (powyżej 1 ha), która wykazała 68 jezior na obszarze całego Pojezierza Łęczyńsko – Włodawskiego. Ingerencja ludzka doprowadziła do zaniku dwóch jezior – Lejna i Wąskiego (poza granicami nadleśnictwa). W tym samym czasie pierwotnie połączone jeziora: Spólne i Koseniec rozdzieliły się na skutek zarastania tworząc obecnie dwa jeziora. Oprócz tego 6 jezior zamieniono na zbiorniki retencyjne. Na grubtach nadleśnictwa znajduje się 8 jezior o łącznej powierzchni 210,45 ha: Spólne, Koseniec, Perespa, Orchowe, Brudzieniec, Brudno, Płotycze, bez nazwy.

Wszystkie jeziora położone są na wysokościach bezwzględnych mieszczących się w granicach 157,3 – 166,2 m n.p.m. Najwyżej położonym jest Jezioro Płotycze, zaś najniżej Jezioro Lipiniec.

Jeziora są małe. Największe z nich jezioro Białe k. Włodawy ma powierzchnię 104,9 ha. Typowe dla tego obszaru są jeziora bardzo małe, których powierzchnia nie przekracza 50 ha. Jest ich aż 14 z 16 jezior w granicach administracyjnych Nadleśnictwa Sobibór. Łączna powierzchnia jezior na terenie nadleśnictwa to 412,93 ha (przy średniej 25,8 ha). Mają one kształt mało urozmaicony, najczęściej zbliżony do owalu lub koła.

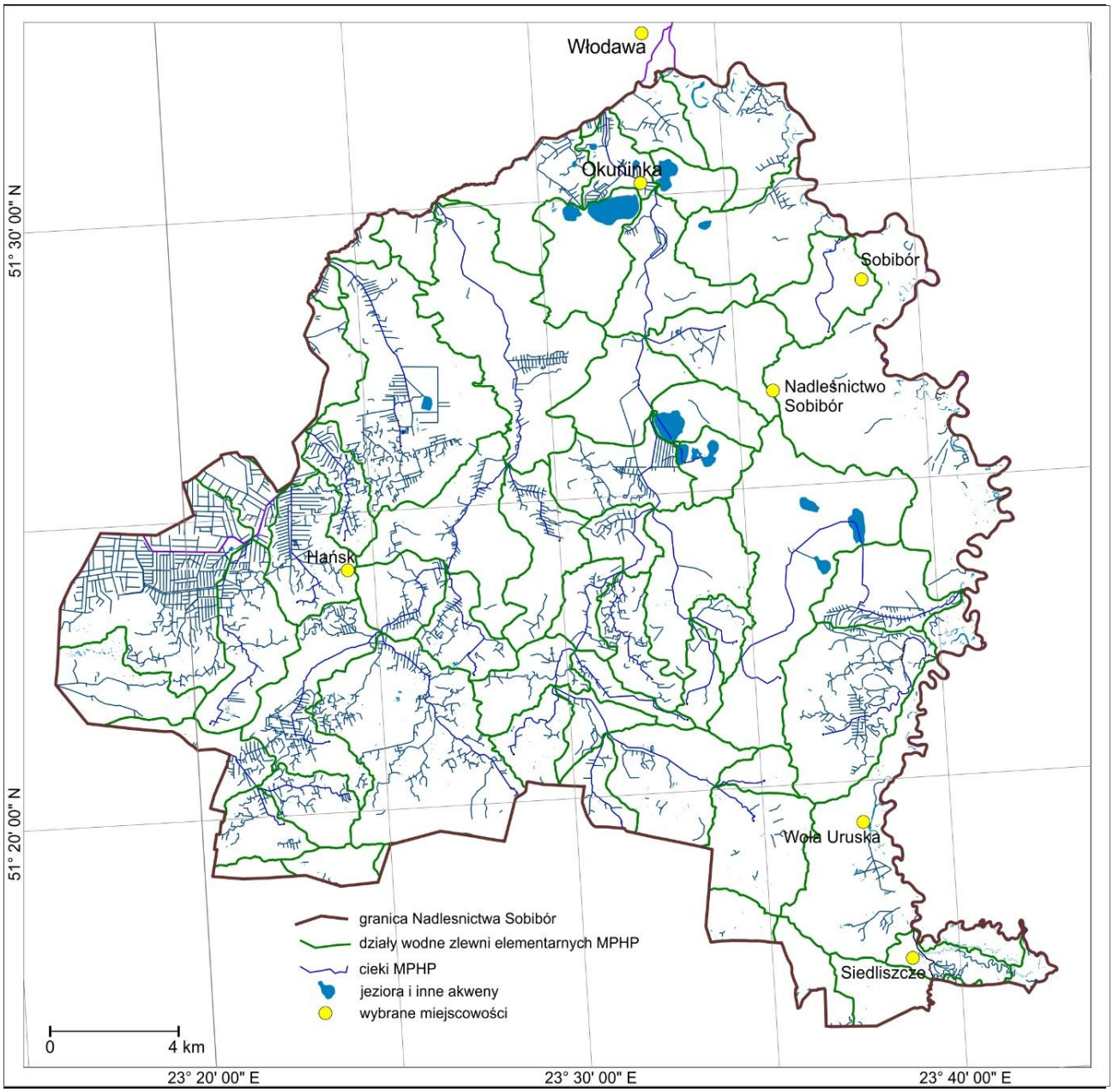
Głębokości jezior są dość zróżnicowane. Najwięcej jest płytkich i bardzo płytkich. Najgłębszym jest Białe k. Włodawy, które według oficjalnych danych ma 36 m głębokości, zaś wg danych nieoficjalnych ponad 38 metrów (dane uzyskane w 1999 r. przez ekipy Szczecińskiego Koła Płetwonurków). Przyczyną tego jest obecność w tym jeziorze tzw. „podwójnego dna", co stanowi problem przy dokładnym sondowaniu głębokości. Najpłytsze jeziora (Dubeczyńskie – 1,8 m, Orchowe – 1,6 m, Płotycze – 1,9 m). Wobec małych powierzchni i niedużych głębokości jeziora nie gromadzą dużo wody. Tylko Jezioro Białe ma pojemność większą od 10 mln m^3 (dokładnie 14,615 mln m^3). Jednak zdecydowana większość jezior nie ma nawet pojemności większej niż 1 mln m^3 (poza jeziorem Glinki). Średnia pojemność jezior występujących w granicach Nadleśnictwa Sobibór to 1,68 mln m3, zaś po wyłączeniu z tej charakterystyki J. Białego spada ona aż do 0,724 mln m3, czyli ponad, dwukrotnie, co świadczy o roli tego jeziora w regionie jezior Pojezierza Łęczyńsko – Włodawskiego (Michalczyk Z., Wilgat T., 1998).

Większość jezior intensywnie zarasta, liczne zagłębienia obecnie wypełnione torfem i gytią, wskazują na zaawansowany proces zaniku jezior. Charakterystyczny jest dla nich przybrzeżny kożuch roślin pływających, zwany spleją, utrudniający precyzyjne ustalenie zarysu linii brzegowej. Są także i takie jeziora w granicach nadleśnictwa, w których mineralne dno i ubóstwo roślinności brzegowej wskazują na fizjologiczną ich młodość.

Jeziora reprezentują różne typy troficzne (najczęściej eutroficzne, rzadziej dystroficzne i tylko J. Białe jest mezotroficzne). Płytsze zbiorniki wodne mają charakter eutroficzny. Cechują się one także dość powolną wymianą wody. Położenie lustra wody w jeziorach jest silnie uzależnione od zasilania. W ostatnich kilkunastu latach obserwuje się obniżanie lustra wody. Wpływ na to mieć może m.in.: zmniejszone zasilanie atmosferyczne, zmiana równowagi hydrodynamicznej w pobliskich zlewniach zachodząca w następstwie robót melioracyjnych. Wszystkie jeziora Nadleśnictwa

Sobibór zamarzają. Trwałość pokrywy lodowej jest różna: dla jezior głębokich – J. Białego wynosi ona wg badań IMiGW (1972 – 1982) od 42 do 123 dni. Zjawiska te pojawiają się najczęściej w grudniu (listopadzie) i trwają do marca (kwietnia). W ciągu zimy może nastąpić rozmarznięcie jeziora, przeważnie jednak pokrywa lodowa utrzymuje się bez przerwy. Maksymalna pokrywa lodowa zanotowana na J. Białym wyniosła 54 cm.

Stawy. Na gruntach nadleśnictwa występują stawy na łącznej powierzchni 17,95 ha. W zlewni Włodawki zlokalizowanych jest 6 stawów o łącznej powierzchni 14 ha (Zawołocze, Konstantynówka, Bukowy Las).

Rysunek 7. Sieć wód powierzchniowych na tle zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Sobibór.

Szersze omówienie warunków klimatycznych, geologicznych, geomorfologicznych i hydrologicznych nadleśnictwa opisane jest w elaboracie siedliskowym.

1.3.5. Zestawienie typów siedliskowych lasu według panujących i rzeczywistych składów gatunkowych

W załącznikach do opisania ogólnego oraz w tomie II zamieszczone zostały:

- **tabela nr III** - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących,
- **tabela nr IVa** - Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu,
- **tabela nr IVb** - Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu.

Wymienione tabele w pełni charakteryzują udział typów siedliskowych lasu w nadleśnictwie.

Tabela 13. Zestawienie powierzchni i udziału procentowego typów siedliskowych lasu (wyciąg z instrukcyjnej tabeli III pow. leśna zalesiona i niezalesiona – razem)

Typ siedliskowy lasu	Nadleśnictwo	
	[ha]	[%]
Bs	21,86	0,11
Bśw	6742,92	33,95
Bw	446,69	2,25
Bb	295,64	1,49
BMśw	3843,19	19,36
BMw	1653,55	8,33
BMb	392,06	1,97
LMśw	1706,03	8,59
LMw	1317,69	6,64
LMb	527,98	2,66
Lśw	445,86	2,25
Lw	276,03	1,39
Ol	2052,39	10,34
Ł	132,31	0,67
Razem	19854,20	100,00

Udział typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Sobibór

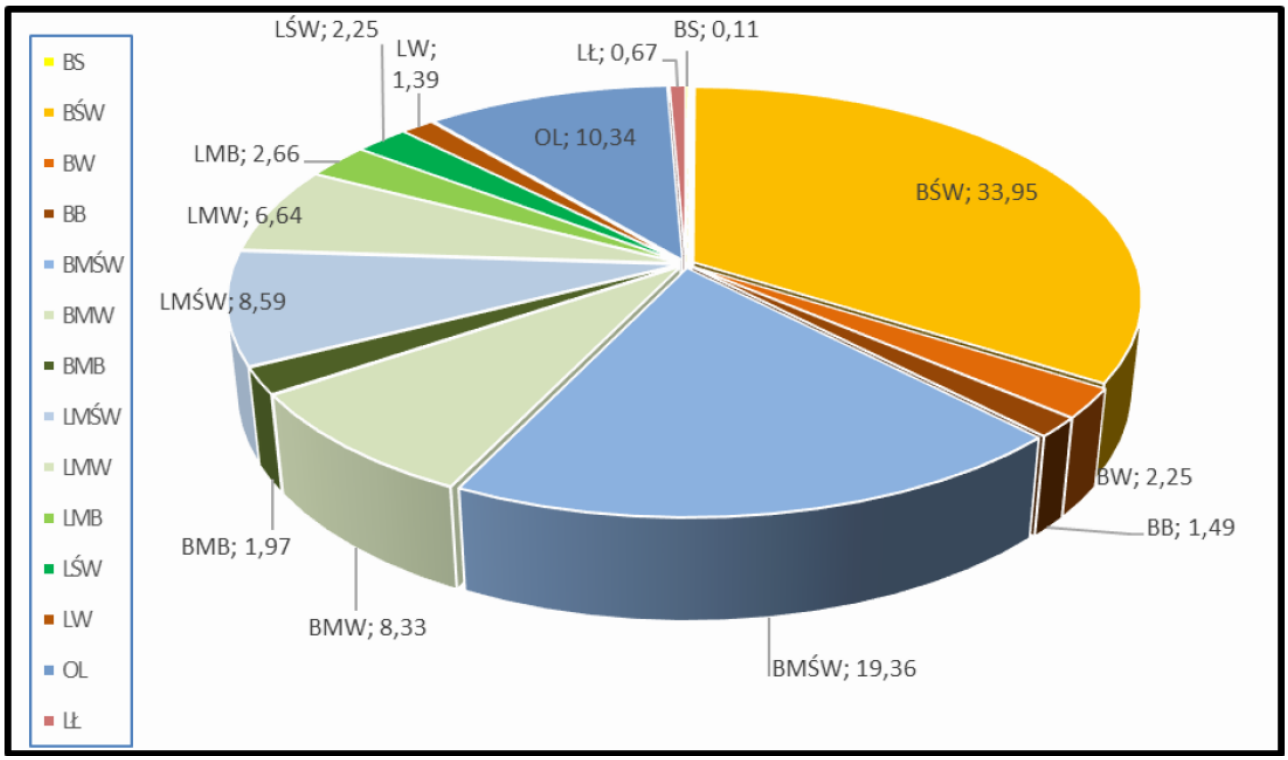

Tabela 14. Zestawienie wilgotnościowo-troficzne powierzchni siedlisk leśnych

Grupy żyzno-ściowe siedlisk	Grupy wilgotnościowe siedlisk					Razem	%
	Suche	Świeże	Wilgotne	Bagienne	Zalewowe		
	Powierzchnia [ha]						
1	2	3	4	5	6	7	8
Bory	21,86	6742,92	446,69	295,64	-	7507,11	37,81
Bory mieszane	-	3843,19	1653,55	392,06	-	5888,80	29,66
Lasy mieszane	-	1706,03	1317,69	527,98	-	3551,70	17,89
Lasy	-	445,86	276,03	2052,39	132,31	2906,59	14,64
Ogółem	21,86	12738,00	3693,96	3268,07	132,31	19854,20	100,00
%	0,11	64,15	18,61	16,46	0,67	100,00	

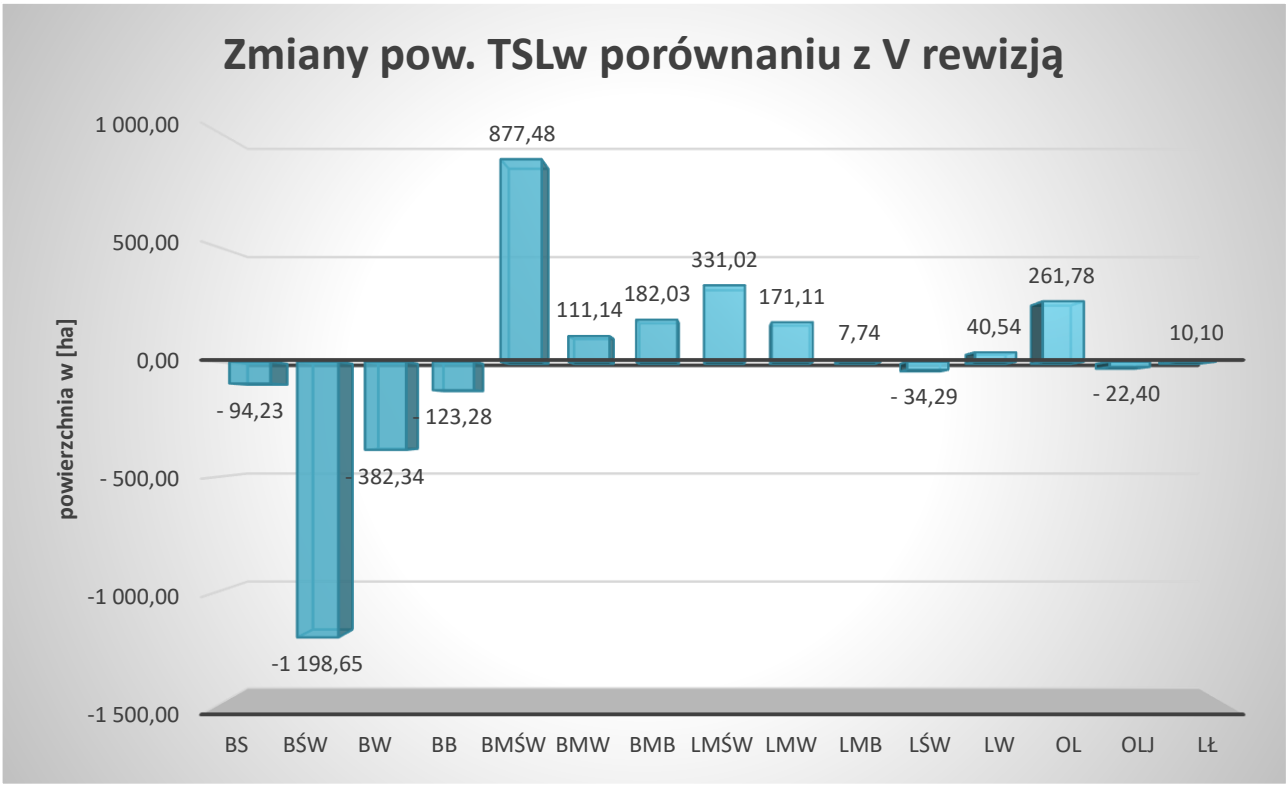
W Nadleśnictwie Sobibór wyodrębniono 14 typów siedliskowych lasu. Dominującym typem siedliskowym w nadleśnictwie jest Bśw (bór świeży), który zajmuje 33,95% powierzchni, kolejnym typem jest BMśw (bór mieszany świeży) – 19,36% powierzchni. Znaczący udział mają również Ol (ols) – 10,34 %, BMw (bór mieszany wilgotny) – 8,33 % oraz LMśw (las mieszany świeży) – 8,59%.

Zestawienie zmian zasięgu typów siedliskowych lasu na przestrzeni ubiegłego 10-lecia przedstawia tabela poniżej.

Tabela 15. Zestawienie zmian powierzchni TSL w stosunku do poprzedniej rewizji

Siedliskowy typ lasu	wg stanu na 01.01.2017 r.		wg stanu na 01.01.2027 r.		różnica
	ha	%	ha	%	ha
1	2	3	4	5	6
Nadleśnictwo Sobibór					
Bs	116,09	0,59	21,86	0,11	- 94,23
Bśw	7 941,57	40,28	6 742,92	33,96	-1 198,65
Bw	829,03	4,20	446,69	2,25	- 382,34
Bb	418,92	2,12	295,64	1,49	- 123,28
BMśw	2 965,71	15,04	3 843,19	19,36	877,48
BMw	1 542,41	7,82	1 653,55	8,33	111,14
BMb	210,03	1,07	392,06	1,97	182,03
LMśw	1 375,01	6,97	1 706,03	8,59	331,02
LMw	1 138,05	5,77	1 309,16	6,59	171,11

Siedliskowy typ lasu	wg stanu na 01.01.2017 r.		wg stanu na 01.01.2027 r.		różnica
	ha	%	ha	%	ha
1	2	3	4	5	6
LMb	520,24	2,64	527,98	2,66	7,74
Lśw	480,15	2,44	445,86	2,25	- 34,29
Lw	235,49	1,19	276,03	1,39	40,54
Ol	1 799,14	9,13	2 060,92	10,38	261,78
OlJ	22,40	0,11	0,00	0,00	- 22,40
Ł	122,21	0,62	132,31	0,67	10,10
Ogółem	**19716,45**	**100,00**	**19854,20**	**100,00**	

W porównaniu z ubiegłą rewizją zmiany powierzchniowe w niektórych przypadkach są znaczne. Znacznie zmniejszyła się powierzchnia Bśw i Bw, za to widocznie wzrosła powierzchnia BMśw, LMśw i Ol. Zmiany w zasięgu występowania poszczególnych typów siedliskowych lasu wynikają z nowych prac glebowo-siedliskowych, które wykazały eutrofizację siedlisk.

Tabela 16. Powierzchnia i udział dominujących gatunków panujących w typach siedliskowych lasu (wyciąg z instrukcyjnej tabeli III)

Typ siedliskowy lasu	Gatunki panujące					Razem
	SO	DB	BRZ	OL	Pozostałe	
	Powierzchnia [ha]					
1	2	3	4	5	6	7
NadleśnictwoSobibór						
BS	16,85	-	-	-	5,01	21,86
BŚW	6712,38	-	26,00	0,94	3,60	6742,92
BW	402,80	-	37,04	-	6,85	446,69
BB	257,83	-	34,60	3,21	-	295,64
BMŚW	3569,88	42,24	177,47	15,28	38,32	3843,19
BMW	1408,17	9,64	159,63	52,74	23,37	1653,55
BMB	273,91	-	97,02	19,24	1,89	392,06
LMŚW	1142,17	191,98	156,53	15,62	199,73	1706,03
LMW	323,42	19,34	254,79	637,68	73,93	1309,16
LMB	79,80	0,79	168,66	278,73	-	527,98

Typ siedliskowy lasu	Gatunki panujące					Razem
	SO	DB	BRZ	OL	Pozostałe	
	Powierzchnia [ha]					
1	2	3	4	5	6	7
LŚW	107,71	123,50	83,77	24,57	106,31	445,86
LW	18,20	60,22	24,62	120,15	52,84	276,03
OL	33,20	11,50	379,31	1631,17	5,74	2060,92
LŁ	10,33	46,26	8,98	47,08	19,66	132,31
Razem	**14356,65**	**505,47**	**1608,42**	**2846,41**	**537,25**	**19854,20**

W tabeli powyżej przedstawiono powierzchnię zalesioną. Gatunki panujące zajmujące poniżej 5% powierzchni zostały ujęte sumarycznie jako „pozostałe”.

Wykres nr 3. **Udział % gatunków panujących w typach siedliskowych lasu**

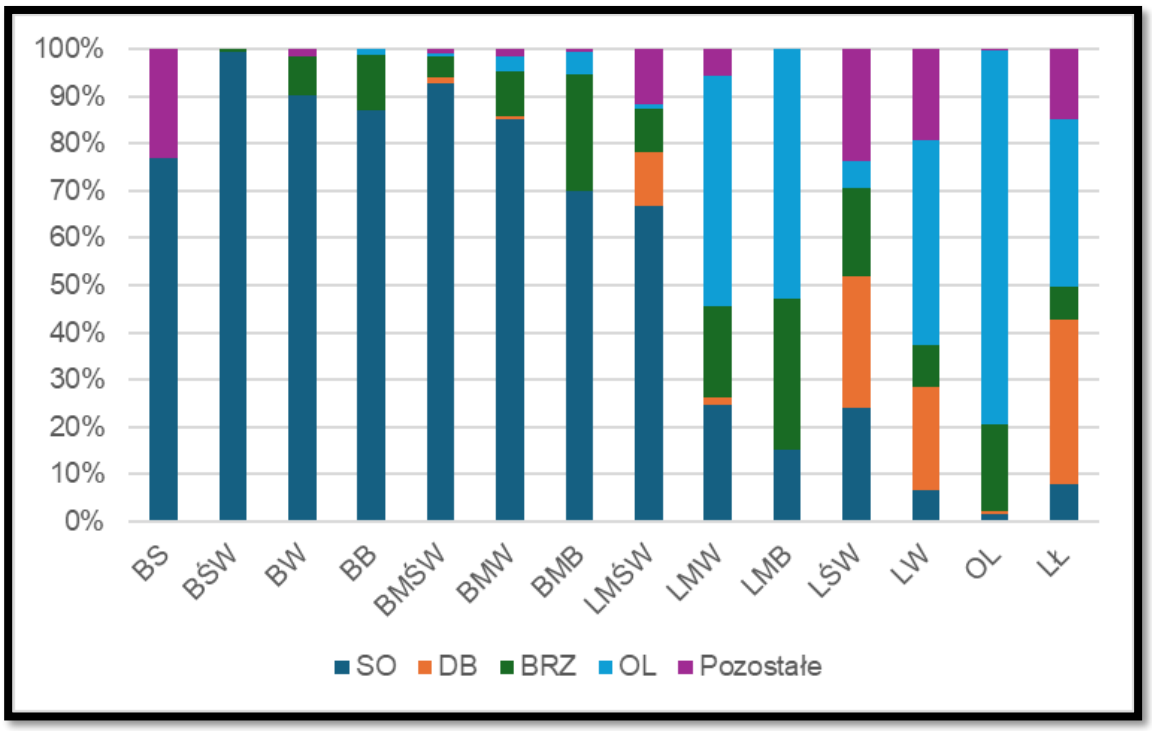

Tabela 17. Zestawienie powierzchni i miąższości wg gatunków rzeczywistych (wyciąg z instrukcyjnej tabeli IVa i IVb - pow.leśna zalesiona)

Gatunek	Nadleśnictwo	
	Powierzchnia	Miąższość
1	2	3
SO	12706,82	3664155
SO.B	8,50	465
MD	53,85	12400
ŚW	122,18	14260
JD	0,90	210
BK	8,09	905
DB	481,57	117700
DB.S	331,24	11960
DB.B	87,50	4790
DB.C	5,21	965
KL	5,46	610
JW	15,23	1190

Gatunek	Nadleśnictwo	
	Powierzchnia	Miąższość
1	2	3
WZ	3,03	420
JS	14,06	2585
GB	190,28	40955
BRZ	2382,29	444715
OL	2528,37	648665
AK	15,09	2575
TP	4,42	835
OS	47,09	12880
WB	0,85	280
LP	10,55	580
IWA	0,48	85
CZM.P	0,48	60
Razem	**19023,54**	**4984245**

W trakcie prac taksacyjnych stwierdzono występowanie 24 gatunków drzew, w składzie drzewostanów oraz pojedynczo i miejscami, w tym 4 to gatunki obcego pochodzenia.

Gatunki rodzime: sosna zwyczajna, modrzew europejski, świerk pospolity, jodła zwyczajna, buk pospolity, dąb, klon zwyczajny, jawor, jesion wyniosły, wiąz, grab zwyczajny, brzoza brodawkowata, olsza czarna, osika, lipa drobnolistna, topola czarna, wierzba, topola.

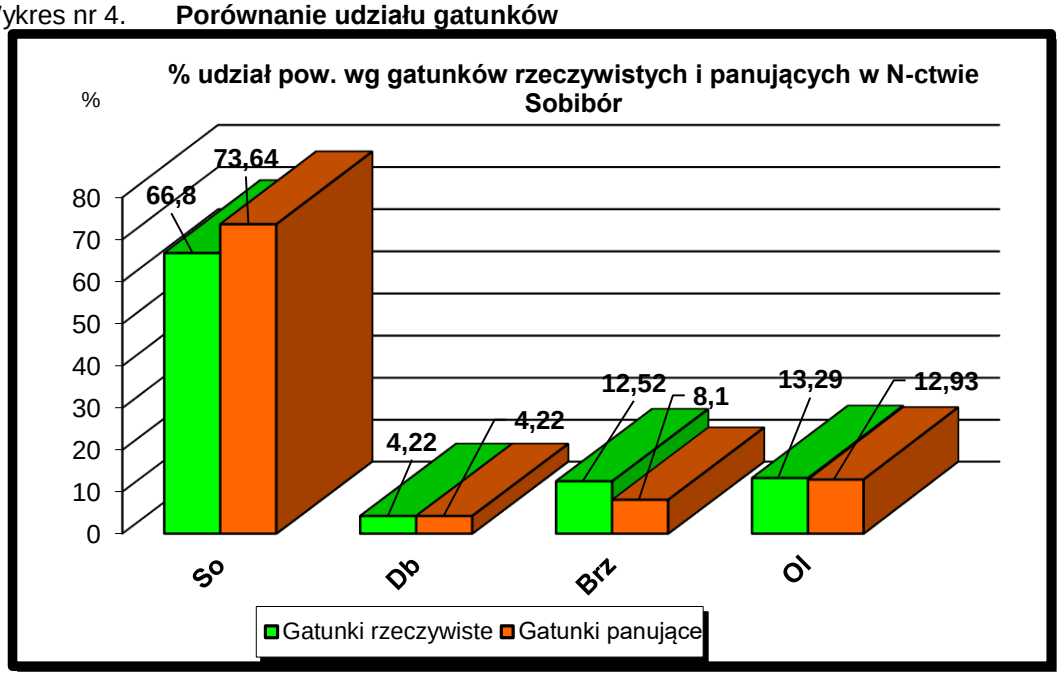
Gatunki obcego pochodzenia: sosna banksa, dąb czerwony, robinia akacjowa, czeremcha późna.

Tabela 18. Porównanie powierzchni wg gatunków rzeczywistych i panujących (pow.leśna zalesiona)

Gatunek	Udział wg gat. rzeczywistych Tabela nr IVa		Udział wg gat. panujących Tabela III		Różnica [ha]
	[ha]	[%]	[ha]	[%]	
SO	12706,82	66,80	14008,21	73,64	-1301,39
SO.B	8,50	0,04	7,93	0,04	0,57
MD	53,85	0,28	42,03	0,22	11,82
ŚW	122,18	0,64	35,43	0,19	86,75
JD	0,90	0,00	0,00	0,00	0,90
BK	8,09	0,04	5,73	0,03	2,36
DB	481,57	2,53	478,12	2,51	3,45
DB.S	331,24	1,74	325,38	1,71	5,86
DB.B	87,50	0,46	44,46	0,23	43,04
DB.C	5,21	0,03	2,85	0,01	2,36
KL	5,46	0,03	0,75	0,00	4,71
JW	15,23	0,08	0,00	0,00	15,23
WZ	3,03	0,02	0,00	0,00	3,03
JS	14,06	0,07	2,17	0,01	11,89
GB	190,28	1,00	45,20	0,24	145,08
BRZ	2382,29	12,52	1541,02	8,10	841,27
OL	2528,37	13,29	2459,68	12,93	68,69
AK	15,09	0,08	2,05	0,01	13,04
TP	4,42	0,02	6,01	0,03	-1,59
OS	47,09	0,25	15,85	0,08	31,24
WB	0,85	0,00	0,00	0,00	0,85

Gatunek	Udział wg gat. rzeczywistych Tabela nr IVa		Udział wg gat. panujących Tabela III		Różnica [ha]
	[ha]	[%]	[ha]	[%]	
LP	10,55	0,06	0,67	0,00	9,88
IWA	0,48	0,00	0,00	0,00	0,48
CZM.P	0,48	0,00	0,00	0,00	0,48
Suma	**19023,54**	**100,00**	**19023,54**	**100,00**	**0,00**

Wykres nr 4. **Porównanie udziału gatunków**

Porównując powierzchnię leśną zalesioną wg gatunków panujących i rzeczywistych wnioskować można, iż skład gatunkowy drzewostanów jest bardziej urozmaicony niż wynikałoby to z ich udziału wg gatunków panujących. Analizując zajmowaną powierzchnię rzeczywistą gatunków głównych wywnioskować można, że drzewostany nie są jednorodne, a gatunki domieszkowe mają istotny udział w składach gatunkowych drzewostanów. Drzewostany stopniowo przekształcane są z jednogatunkowych w wielogatunkowe o zróżnicowanej strukturze wiekowej i pionowej. Według rzeczywistego udziału cenne domieszki jak: grab, jawor, klon i lipa mają zwiększony swój udział, co korzystnie wpływa na bioróżnorodność ekosystemu leśnego.

Na terenie Nadleśnictwa Sobibór:

- drzewostany na gruntach porolnych (bez współwłasności) zajmują łączną powierzchnię 9941,41 ha,
- brak jest drzewostanów po rekultywacji.

1.3.6. Zanieczyszczenie powietrza i uszkodzenia lasu od emisji przemysłowych

Aktualizacji stref uszkodzeń lasu nie przeprowadzono z uwagi na brak odpowiednich zarządzeń i metodyki wyróżniania tych stref. Pozostawiono, jako obowiązujące, lokalizację i wyniki pomiarów z IV rewizji planu u.l. W Nadleśnictwie Sobibór utrzymano strefy uszkodzenia w lasach znajdujących się pod ujemnym wpływem zanieczyszczeń powietrza tj. całe nadleśnictwo zaliczono do strefy 0 – bez uszkodzeń./inne np.

Do czasu wprowadzenia odpowiedniego zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych odnośnie aktualizacji stref uszkodzeń lasu od imisji przemysłowych, dla całego nadleśnictwa zostały przyjęte strefy określone w poprzedniej rewizji planu u.l., a dla gruntów nowodoszłych z najbliżej przylegających oddziałów.

1.3.7. Zestawienie przyjętych przez NU typów drzewostanu (TD) dla poszczególnych siedlisk leśnych z uwzględnieniem krain przyrodniczo-leśnych

Uwzględniając ustalenia Narady Wstępnej oraz Narady Urządzeniowej przyjęto następujące typy drzewostanów o kierunku gospodarczym i orientacyjne składy gatunkowe upraw dla poszczególnych typów siedliskowych lasu.

Tabela 19. Przyjęte TD o kierunku gospodarczym i orientacyjne składy gatunkowe upraw

TSL	TD	Skład d-stanu docelowego	Rębnia wiodąca (zastępcza)	Okres odnowienia/ nawrót cięć
Bs	So	So 90%, Brz 10%	- (-)	-
Bśw	So	So 80%, Brz i inne 20%	I (II)	5
Bw	So	So 80%, Brz i inne 20%	I (II)	5
	So Brz	Brz 70%, So 20%, Św i inne 10%	I (II)	5
	Brz So	So 50% Brz 30% Św i inne 20%	I (II)	5
Bb	So	So 80%, Brz i inne 20%	- (-)	-
BMśw	So	So70%, inne 30%	I (II, III)	5
	Db So	So 60%, Db 20%, inne 20%	II (I, III)	15
BMw	So	So70%, Dbb i inne 30%	I (II)	5-15
	Brz So	So 60%, Brz 20%, Św, Db i inne 20%	I (II)	5-15
	So-Brz	Brz 50%, So 30%,Ol, Db i inne 20%	I (II)	5-15
	Db So	So 60%, Db 20%, Św, Brz i inne 20%	II (III, IV)	15-20
BMb	So	So 80% Brz i inne 20%	- (-)	-
LMśw	Db So	So 50%, Db 30%, Md i inne 20%	III (IV)	20
	So Db	Db 50%, So 30%, Md i inne 20%	III (IV)	30
	Brz So	So 40%, Brz 30%, Db i inne 30%	III (II, IV)	20
	So Brz Db	Db 40% Brz 30% So 20% inne 10%	III (II, IV)	20
LMw	So Db	Db 50%, So 30%, Św i inne 20%	III (IV)	30
	Db So	So 50%, Db 30%, Św i inne 20%	III (IV)	20
	Db Ol	Ol 50% Db 20% inne 30%	II (III, IV)	20
	Ol-Brz	Brz 40% Ol 30% Gb i inne 30%	I (II)	5-15

TSL	TD	Skład d-stanu docelowego	Rębnia wiodąca (zastępcza)	Okres odnowienia/ nawrót cięć
	Ol	Ol 70% Brz 20% Db i inne 10%	I (II)	5-15
LMb	Ol	Ol 70%, Brz i inne 30%	- (-)	-
	Brz	Brz 70%, Ol i inne 30%	- (-)	-
Lśw	Db	Db 80%, Md i inne 20%	II (III, IV)	20
	Brz Db	Db 40%, Brz 30%, Md i inne 30%	III (IV)	20
	Gb Db	Db 50% Gb 30% Kl i inne 20%	II (III, IV)	20
Lw	Db	Db 70%, inne 30%	II (III, IV)	20
	Ol Db	Db 40%, Ol 30, inne 30%	III (IV)	20
	Brz-Ol	Ol 50% Brz 30% Db i inne 20%	II (III, IV)	20
Ol	Ol	Ol 90%, inne 10%	II(IV)	20
Ł	Js Wz Db	Db 40%, Wz 20%, Js* 20%, inne 20%	- (-)	-
	Db	Db 70%, Js* i inne 30%	- (-)	-
	Wb Tp	Tp 60%, Wb 20%, Wz i inne 20%	- (-)	-

**) - do czasu ustąpienia zjawiska zamierania Js, gatunek należy zastąpić innym o podobnych wymaganiach siedliskowych,*

Wyszczególnione powyżej rębnie i składy gatunkowe nie dotyczą upraw pochodnych. Zgodnie z § 24 pkt. 5 IUL powyższe TD należy traktować jako ramowe hodowlane i ochronne cele gospodarowania dla danego typu siedliskowego i zbiorowiska roślinnego. Mogą być one modyfikowane przez nadleśniczego w konkretnym drzewostanie z uwzględnieniem aktualnego stanu i specyfiki siedliska leśnego oraz zbiorowiska roślinnego.

W porównaniu do planu ubiegłego 10-lecia w przyjętych typach drzewostanu widać kontynuację sprawdzonych na terenie nadleśnictwa celów hodowlanych wyrażonych w przyjmowanych w kolejnych rewizjach typów drzewostanów.

Ustalając składy gatunkowe na gruntach porolnych należy brać pod uwagę aktualnie obowiązujące wytyczne i zarządzenia.

Dla siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000, przyjęto typy drzewostanów o kierunku ochronnym i metody ochrony zgodnie z ustaleniami NU.

1.3.8. Ocena walorów genetycznych lasu w tym bazy nasiennej

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 29.07.2015 r. (Dz.U.2015.1425) w sprawie wykazu obszarów i mapy regionów pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego Nadleśnictwo Sobibór należy do regionów pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego:

- dla gatunku brzoza brodawkowata – Brz40, Brz60 (gmina Sawin)
- dla gatunku dąb bezszypułkowy – Dbb40, Dbb60 (gmina Sawin)
- dla gatunku dąb szypułkowy – Dbs40, Dbs61 (gmina Sawin)
- dla gatunku modrzew europejski – Md20
- dla gatunku olsza czarna – Ol40, Ol60 (gmina Sawin)
- dla gatunku sosna zwyczajna – So40, So60 (gmina Sawin)
- dla gatunku świerk pospolity – Św10, Św50 (gmina Sawin)
- dla gatunku buk zwyczajny – Bk20, Bk60 (gmina Sawin)
- dla gatunku jodła pospolita – Jd10, Jd60 (gmina Sawin)

Nadleśnictwo rozwinęło własną bazę nasienną, na którą składają się: gospodarcze drzewostany nasienne (GDN), bloki upraw pochodnych oraz źródła nasion. Nadleśnictwo prowadzi produkcję szkółkarską w Leśnictwie Kosyń.

Tabela 20. Syntetyczne zestawienie obiektów selekcyjnych

Typ obiektu	N-ctwo	
	liczba [szt]	Pow. [ha]
GDN	24	335,76
Uprawy pochodne	13	78,05
Źródła nasion	5	19,91

Gospodarcze drzewostany nasienne

Tabela 21. Zestawienie zbiorcze gospodarczych drzewostanów nasiennych

Gatunek	Nadleśnictwo		
	Pow.	Liczba	
		Wydz.	Bloków
sosna zwyczajna	244,96	66	11
Olsza czarna	15,13	6	3
dąb szypułkowy	18,37	3	3
dąb bezszypułkowy	12,39	3	2
brzoza brodawkowata	44,91	13	5
Razem	335,76	91	24

Źródła nasion

W Krajowym Rejestrze Leśnego Materiału Podstawowego zarejestrowano również źródła nasion:

Tabela 22. Zestawienie źródeł nasion

Gatunek	Nadleśnictwo	
	[ha]	[szt.]
1	6	7
jawor	5,91	1
czereśnia ptasia	6,17	1
Klon zwyczajny	5,91	1
Grab pospolity	6,42	1
Lipa drobnolistna	1,41	1
Razem	19,91	5

Uprawy pochodne

W mijającym dziesięcioleciu Nadleśnictwo Sobibór – realizując „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych" zakładało uprawy pochodne - jako bloki oraz uprawy rozproszone. Sumaryczne zestawienie przedstawia tabela poniżej:

Tabela 23. Zestawienie bloków upraw pochodnych

Nr bloku	*Gatunek Pochodzenie*	*Oddz. poddz.*	*Powierzchnia w ha*	*Istniejące uprawy pochodne - pow. w ha*	*Uprawy planowane do założenia w bieżącym 10-leciu*
Obręb Dubeczno					
I	**So**	19f	2,15	2,15	-
		19g	2,26	-	2,26
	N-ctwo Międzyrzec	19h	3,25	-	3,25
		19i	2,18	2,18	-
		19j	2,94	-	2,94
		19k	2,65	-	2,65
		27d	2,92	2,92	-
		27f	8,62	-	5,34
	Razem		**26,97**	**7,25**	**16,44**
II	**So**	57f	2,70	2,70	-
		57g	1,42	-	1,42
	N-ctwo Międzyrzec	57h	2,00	-	2,00
		57i	1,26	-	1,26
		70a	2,74	2,74	-
		70b	2,80	2,80	-
		70c	2,78	2,78	-
		70d	3,08	-	3,08
		70f	6,74	-	2,33
	Razem		**25,52**	**11,02**	**10,09**
III	**So**	45i	1,02	1,02	-
	N-ctwo Parczew	78a	2,93	2,93	-
		78d	1,79	1,79	-
		79b	7,03	7,03	-
	Razem		**12,77**	**12,77**	
IV	**So**	155a	6,78	6,78	-
	N-ctwo Parczew	155Ac	1,03	1,03	-
		136h	4,71	4,71	-
		154b	3,30	3,30	-
	Razem		**15,82**	**15,382**	
V	**Ol**	314i	2,31	2,31	-
	N-ctwo Parczew	314j	9,66	-	2,90
	Razem		**11,97**	**2,31**	**2,90**
VII	**Ol**	313f	1,33	1,33	-
	N-ctwo Parczew	313g	1,62	1,62	-
		313h	2,67	-	2,67
		313i	1,07	-	1,07
	Razem		**6,69**	**2,95**	**3,74**
	Razem obręb		**99,74**	**52,12**	**33,17**
Obręb SOBIBÓR					
VI	**So**	26f	3,60	3,60	-
	N-ctwo	27j	2,46	2,46	-
	Parczew	37a	3,10	3,10	-
	Razem		**9,16**	**9,16**	
	Razem obręb		**9,16**	**9,16**	
	Ogółem N-ctwo		**108,90**	**61,28**	**33,17**

Tabela 24. Zestawienie upraw pochodnych rozproszonych

Uprawy rozproszone				
Gatunek Pochodzenie	***Oddz. poddz.***	***Powierzchnia w ha***	***Istniejące uprawy pochodne - pow. w ha***	***Uwagi Jakość***
Obręb Dubeczno				
So PN Chełm	22b	2,62	2,62	11
So PN Chełm	32c	1,79	1,79	11
So PN Chełm	165a	2,64	2,64	11
So PN Chełm	165c	2,07	2,07	12
So PN Chełm	166c	3,12	3,12	11
Razem		**12,24**	**12,24**	
Obręb Sobibór				
So N-ctwo Między-rzec	118a	1,10	1,10	11
So N-ctwo Między-rzec	119a	3,43	3,43	11
Razem		4,53	4,53	
Ogółem uprawy rozproszone		**16,77**	**16,77**	

Produkcja szkółkarska

Nadleśnictwo Sobibór prowadzi produkcję szkółkarską na powierzchni 8,65 ha – oddz.307Aa – obręb Sobibór.

1.3.9. Ogólna ocena stanu środowiska przyrodniczego

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Sobibór jak i w jego zasięgu terytorialnym znajduje się szereg form ochrony przyrody: rezerwaty, obszary sieci Natura 2000, pomniki przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, ochrona gatunkowa roślin i zwierząt. Wszystkie te formy ochrony zostały szczegółowo omówione w Programie ochrony przyrody Nadleśnictwa Sobibór.

1.3.9.1. **Opis walorów przyrodniczych nadleśnictwa**

Tabela 25. Zestawienie cennych obiektów przyrodniczych

Lp.	Formy ochrony przyrody	Powierzchnia [ha] wg aktu powołującego	Grunty w zarządzie nadleśnictwa		W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa poza gruntami w zarządzie LP		Łącznie	
			liczba	powierzchnia [ha]	liczba	powierzchnia [ha]	liczba	powierzchnia [ha]
1	Parki Narodowe	9760,29	-	-	1	590,76	1	590,76
2	Otuliny parku narodowego	13702,77	1	142,97	1	956,03	1	1099,00
3	Rezerwaty przyrody	1704,88	7	1699,98	-	-	7	1699,98
5	Parki krajobrazowe	10000,00	1	9317,39	1	682,61	1	10000,00
6	Otuliny parków krajobrazowych	9500,00	1	3445,59	1	6054,41	1	9500,00
7	Obszary siedliskowe Natura 2000	28625,70	4	8321,86	5	4420,39	6	12742,25
8	Obszary ptasie Natura 2000	30284,19	1	1011,53	2	5482,54	2	6494,07
9	Obszary chronionego krajobrazu	71420,00	2	10721,70	2	22373,78	2	33095,48
10	Użytki ekologiczne	397,86	9	397,75	-	-	9	397,75
13	Pomniki przyrody**		10					
14	Ochrona gatunkowa		41		2091,61			

** Grunty parków narodowych znajdujące się poza granicami parku (enklawy gruntów w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa)*
*** W przypadku pomników przyrody podaje się w zasadzie tylko ich liczbę, chyba że na gruntach nadleśnictwa występują powierzchniowe pomniki przyrody*

1.3.9.2. **Zagrożenia środowiska przyrodniczego**

Wśród zagrożeń środowiska przyrodniczego, w zależności od rodzaju głównego czynnika szkodotwórczego, wyodrębniamy trzy grupy zagrożeń:

- Zagrożenia abiotyczne*: silne wiatry, zakłócenie stosunków wodnych, susze śniegołomy, śniegowały.*
- Zagrożenia biotyczne: *szkodniki owadzie, grzyby pasożytnicze, zwierzyna płowa (spałowanie, zgryzanie itp.), rośliny pasożytnicze - jemioła.*
- Zagrożenia antropogeniczne: *pożary, intensywna penetracja terenów leśnych przez turystów i zbieraczy.*

Do najpoważniejszych zagrożeń abiotycznych na terenie Nadleśnictwa Sobibór należą: zakłócenia stosunków wodnych (zarówno podtopienia jak i susze) oraz przymrozki późne (szczególnie w przypadku młodego pokolenia drzewostanów i na szkółkach leśnych).

Do zagrożeń biotycznych zaliczyć należy szkody powodowane przez: zwierzęta łowne, szkodniki owadzie oraz grzyby patogeniczne powodujące choroby i zamieranie drzew. W ramach kontroli i doskonalenia profilaktyki zwalczania tych zagrożeń prowadzony jest bieżący monitoring szkód wyrządzanych przez wspomniane czynniki. Zajmuje się nim Zespół Ochrony Lasu w Radomiu.

Uszkodzenia powodowane przez grzyby pasożytnicze z punktu widzenia szkodliwości w gospodarce leśnej to te obejmujące systemy korzeniowe drzew, zgnilizna drewna, uszkodzenia aparatu asymilacyjnego drzew. Patogeny grzybowe, w szczególności huba korzeniowa na terenie Nadleśnictwa Sobibór z uwagi na dużą powierzchnię drzewostanów porolnych stanowią dość istotny problem. Naturalna odporność biologiczna drzewostanów w znacznym stopniu ogranicza skalę tego zagrożenia.

Na terenie nadleśnictwa odnotowano również zamieranie drzewostanów liściastych, w szczególności jesionowych. W ostatnich latach obserwowane jest również wzmożone występowanie jemioły, co w połączeniu z zakłóceniem stosunków wodnych powoduje zamieranie drzewostanów, szczególnie starszych.

Wśród szkodników owadzich największe znaczenie szkodotwórcze miało występowanie chrabąszczy (szczególnie owady doskonałe, w mniejszym stopniu pędraki), przypłaszczka granatka i kornika ostrozębnego.

Uszkodzenia powodowane przez zwierzynę płową (łosie, jelenie i sarny) są najbardziej istotnym rodzajem uszkodzeń na terenie nadleśnictwa. Największe znaczenie mają w uprawach i młodnikach oraz w drzewostanach młodszych klas wieku. Odnotowano również szkody powodowane przez bobry (podtopienia).

Nadleśnictwo Sobibór jest narażone na wiele negatywnych czynników antropogenicznych: nadmierna, niekontrolowana presja turystyczna na tereny nieudostępnione, zaśmiecanie o szczególnie dużej intensywności na terenach leśnych graniczących z zabudowaniami mieszkalnymi i turystycznymi, umyślne i nieumyślne powodowanie pożarów; parkowanie pojazdów poza wyznaczonymi miejscami postojowymi.

Zagrożenia ze strony gatunków obcych drzew, krzewów oraz roślin zielnych opisane zostały w POP, w rozdziale VII.1.3.2 występowanie gatunków obcych geograficznie.

1.4. Charakterystyka stanu lasu oraz analiza stanu zasobów drzewnych nadleśnictwa

Wynikiem prac inwentaryzacyjnych jest przydzielenie drzewostanów do grup o określonych cechach. Przedstawiony wykaz drzewostanów, wg opisanych cech został zaakceptowany przez nadleśniczego w trakcie uzgodnień prac terenowych.

Tabela 26. Zestawienie opisanych cech drzewostanów na powierzchni zalesionej

Rodzaj cechy	Powierzchnia [ha]
1	2
drzewostan obcego pochodzenia	2,03
drzewostan odroślowy	134,08
drzewostan w zrównoważonej strefie zagospodarowania turystycznego	350,94
drzewostan z odnowienia (zalesienia) z sadzenia lub siewu	15600,42
drzewostan żywicowany/wyżywicowany	13,91
drzewostan z zalesień porolnych	9950,12
drzewostan z zal/odn naturalnego z nasion	2860,47
gospodarczy drzewostan nasienny	315,48
młodnik po rębni złożonej	498,79
otulina parku narodowego	105,58
uprawa pochodna - drzewostan z nasion PN, PUN, WDN	78,05
uprawa po rębni złożonej	350,88

1.4.1. Ocena możliwości produkcyjnych lasu

W części tabelarycznej niniejszego elaboratu zostały zamieszczone następujące tabele, charakteryzujące możliwości produkcyjne lasów Nadleśnictwa Sobibór:

- Tabela nr III - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących;
- Tabela nr IVa - Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu;
- Tabela nr IVb - Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu;
- Tabela nr V - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności;
- Tabela nr VIa - Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących.

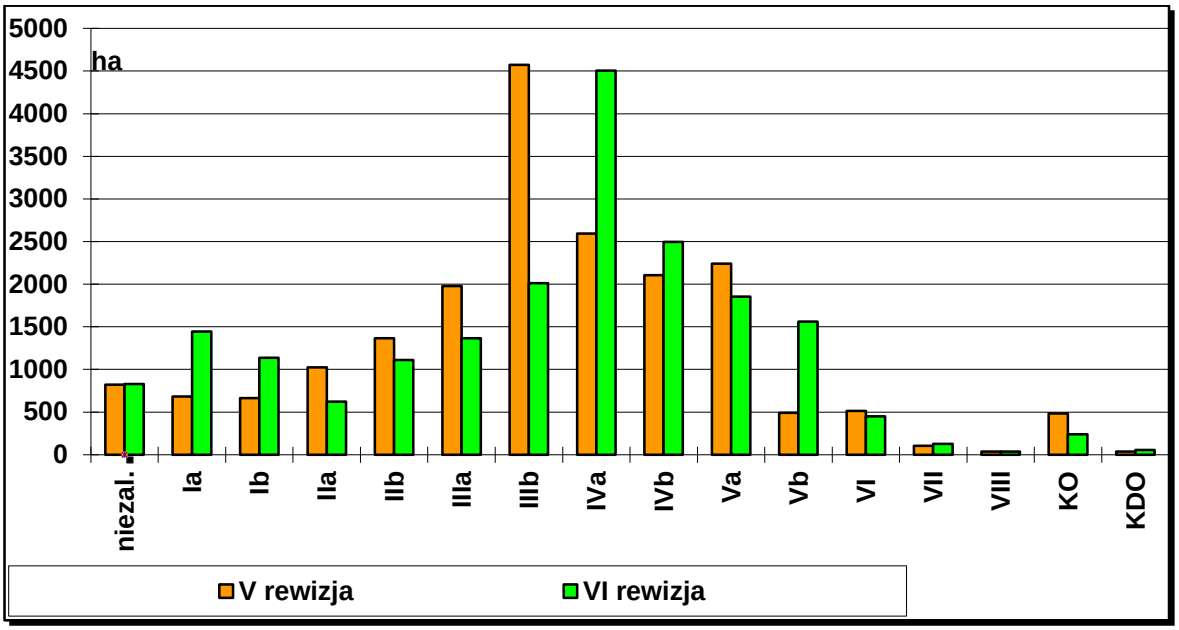
1.4.1.1. **Udział powierzchniowy i miąższościowy w klasach i podklasach wieku**

Rozkład powierzchni i zapasu produkcyjnego drzewostanów w klasach i podklasach wieku w Nadleśnictwie Sobibór przedstawiono w poniższej tabeli i na diagramach.

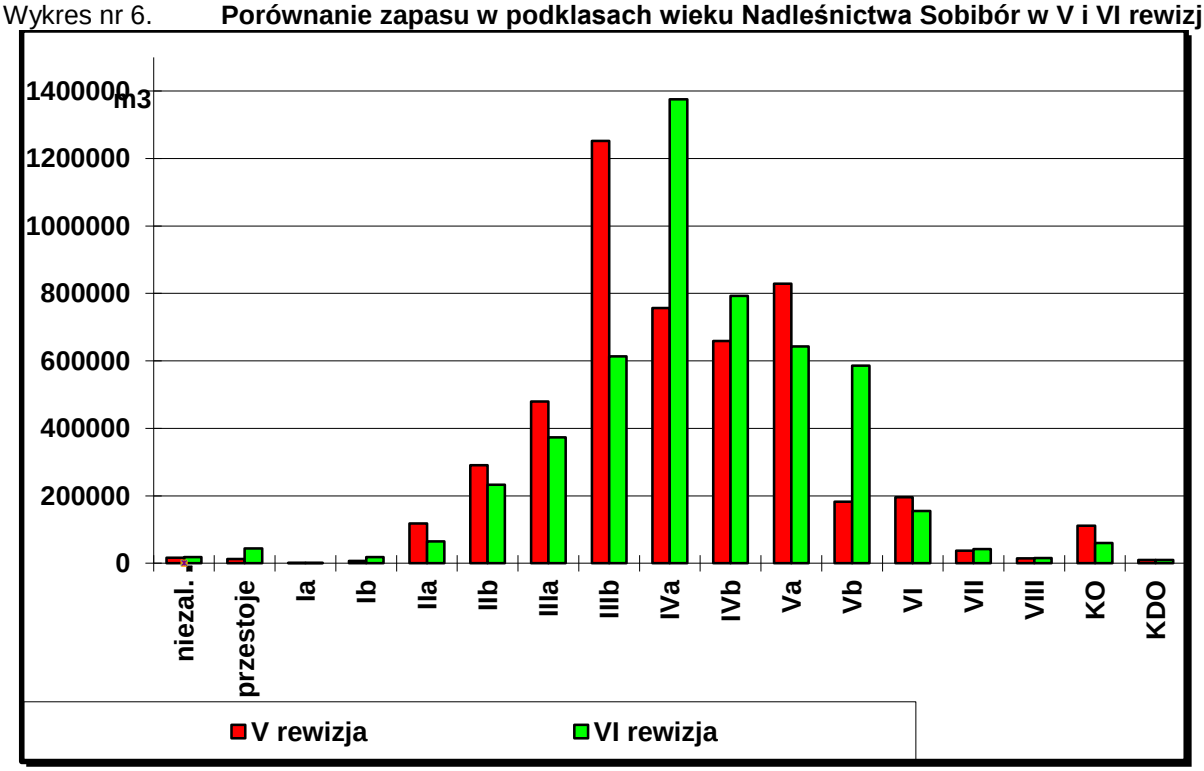
Tabela 27. Udział powierzchniowy i miąższościowy w klasach i podklasach wieku w Nadleśnictwie Sobibór

Klasy wieku	Nadleśnictwo Sobibór								Różnica	
	V rewizja				VI rewizja					
	Pow. ha	%	Zasoby m3	%	Pow. ha	%	Zasoby m3	%	ha	m3
Płaz., Hal. zręby	264,03	1,34	3654	0,07	181,22	0,91	2770	0,05	-82,81	-884
W pr. ubocz.	16,43	0,08	5	0,00	15,60	0,08	43	0,00	-0,83	38
pozostałe	540,98	2,74	13152	0,26	633,84	3,19	15326	0,30	92,86	2174
Przestoje			12538	0,25			43998	0,87	0	31460
Ia	683,59	3,47	215	0,00	1445,18	7,28	1125	0,02	761,59	910
Ib	664,33	3,37	6825	0,14	1138,41	5,73	18425	0,37	474,08	11600
IIa	1025,40	5,20	117570	2,36	622,68	3,14	65085	1,29	-402,72	-52485
IIb	1364,23	6,92	291000	5,85	1111,65	5,60	232980	4,62	-252,58	-58020
IIIa	1978,92	10,04	479580	9,65	1367,17	6,89	373530	7,40	-611,75	-106050
IIIb	4572,13	23,19	1251910	25,18	2011,52	10,13	613490	12,16	-2560,61	-638420
IVa	2593,80	13,16	756425	15,21	4504,39	22,69	1375280	27,25	1910,59	618855
IVb	2105,33	10,68	658585	13,25	2494,47	12,56	793190	15,72	389,14	134605
Va	2239,72	11,36	828765	16,67	1855,71	9,35	642575	12,73	-384,01	-186190
Vb	490,25	2,49	182770	3,68	1561,03	7,86	585975	11,61	1070,78	403205
VI	515,16	2,61	196065	3,94	451,25	2,27	154720	3,07	-63,91	-41345
VII	104,05	0,53	37055	0,75	128,25	0,65	42390	0,84	24,20	5335
VIII i st.	35,47	0,18	14560	0,29	36,50	0,18	15295	0,30	1,03	735
KO	484,41	2,46	111120	2,24	240,71	1,21	60005	1,19	-243,70	-51115
KDO	38,22	0,19	9795	0,20	54,62	0,28	10180	0,20	16,40	385
Razem	**19716,45**	**100,00**	**4971589**	**100,00**	**19854,20**	**100,00**	**5046382**	**100,00**	**137,75**	**74793**

Wykres nr 5. **Porównanie powierzchni podklas wieku Nadleśnictwa Sobibór w V i VI rewizji**

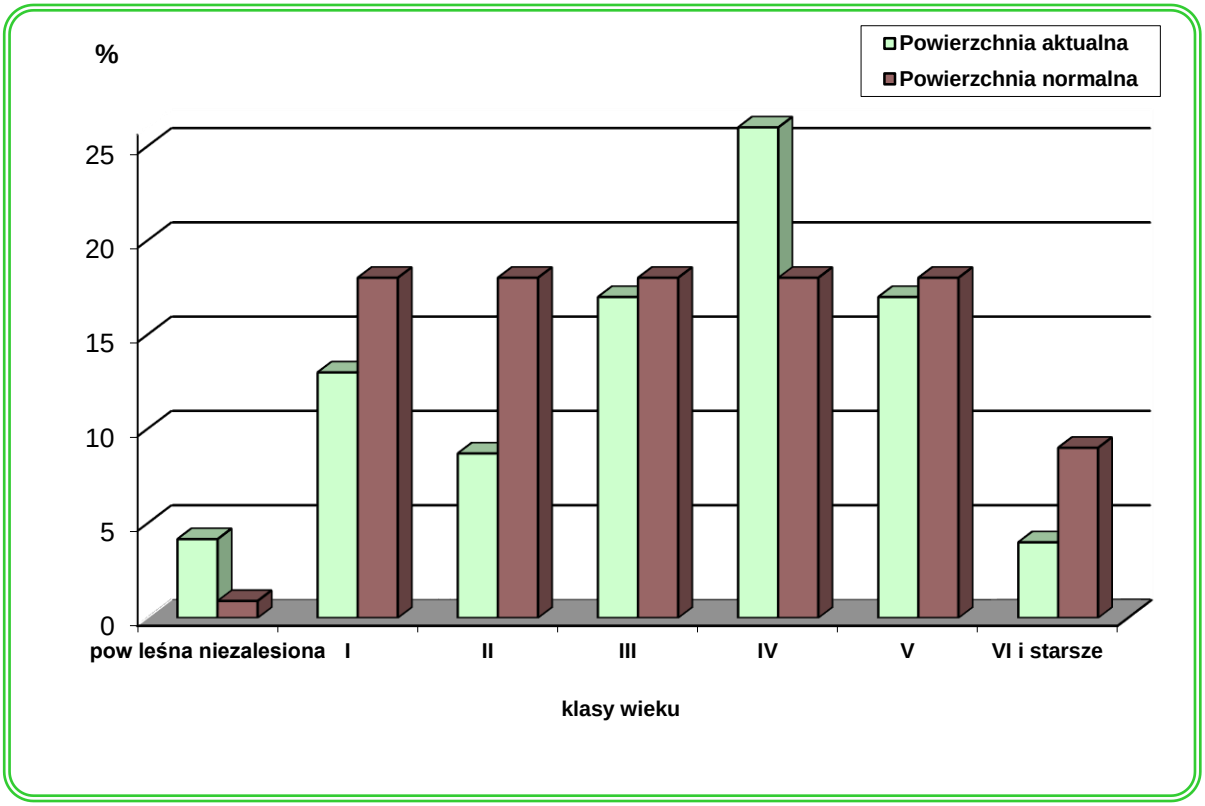

Wykres nr 6. **Porównanie zapasu w podklasach wieku Nadleśnictwa Sobibór w V i VI rewizji**

Zmiany w klasach wieku w porównaniu z V rewizją wynikają z naturalnego przejścia drzewostanów do wyższej klasy oraz z planowanego użytkowania. Należy zauważyć, że znacznie zwiększyła się powierzchnia drzewostanów IVa (71-80 lat) i Vb (91-100 lat) klasy wieku.

Wykres nr 7. **Porównanie aktualnego i normalnego układu powierzchni leśnej drzewostanów nadleśnictwa**

Drzewostany Nadleśnictwa Sobibór odznaczają się małym zróżnicowaniem wiekowym. Powierzchniowo i miąższościowo przeważają drzewostany IV klasy wieku. Jest to wynikem dużej powierzchni zalesień powojennych gruntów porolnych i osuszonych torfowisk. Najniższy udział powierzchniowy mają drzewostany w II klasie wieku. Udział powierzchniowy drzewostanów ponad 100-letnich (łącznie z KO i KDO) wynosi 4,59%. Wyraźny jest niedobór młodszych klas wieku.

Mały udział drzewostanów w klasie odnowienia wynika z układu typów siedlisk i stosowanych rębni.

Mało zadowalający jest udział drzewostanów I klasy wieku – 13,01% oraz II klasy wieku 8,74%. Są to drzewostany charakteryzujące się najwyższym przyrostem masy i może to mieć swoje przełożenie na dynamikę wzrostu zasobności drzewostanów w kolejnych rewizjach planu urządzenia lasu.

Tabela 28. Charakterystyka struktury piętrowej drzewostanów

Obręb, nadleśnictwo	Struktura drzewostanów	Jednostka	Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Sobibór	jednopiętrowe	ha	4317,71	10370,16	3978,91	18666,78	98,13
	dwupiętrowe	ha		7,28	53,99	61,28	0,32
	wielopiętrowe	ha					
	przerębowe	ha					
	w KO i KDO	ha		7,33	287,96	295,30	1,55
	łącznie	**ha**	**4317,71**	**10384,77**	**4320,86**	**19023,36**	**100,0**

Z powyższych danych wynika, że w Nadleśnictwie Sobibór przeważającą powierzchnię zajmują drzewostany o strukturze jednopiętrowej – 98,13% powierzchni. Drzewostany w klasie odnowienia (KO) stanowią – 1,55 % powierzchni. Drzewostany dwupiętrowe zajmują łącznie 0,32% procent powierzchni, natomiast drzewostany wielopiętrowe i o budowie przerębowej nie występują.

Tabela 29. Udział kategorii drzewostanów ze względu na dojrzałość rębną

Drzewostany	Powierzchnia [ha]	[%]
1	2	3
Bliskorębne i młodsze	13476,29	70,84
Ustalonego wieku dojrzałości rębnej	3902,51	20,51
Powyżej ustalonego wieku dojrzałości rębnej	1349,41	7,09
W klasie odnowienia	240,71	1,27
W klasie do odnowienia	54,62	0,29
Budowa przerębowa	-	-
Razem	19023,54	100,00

Z powyższego zestawienia wynika, że 29,16% drzewostanów nadleśnictwa osiągnęło dojrzałość rębną.

1.4.1.2. **Powierzchniowy i miąższościowy udział gatunków panujących**

Procentowy udział powierzchni i miąższości drzewostanów według gatunków panujących określony na podstawie tabeli nr III i IV przedstawiono w zestawieniu poniżej:

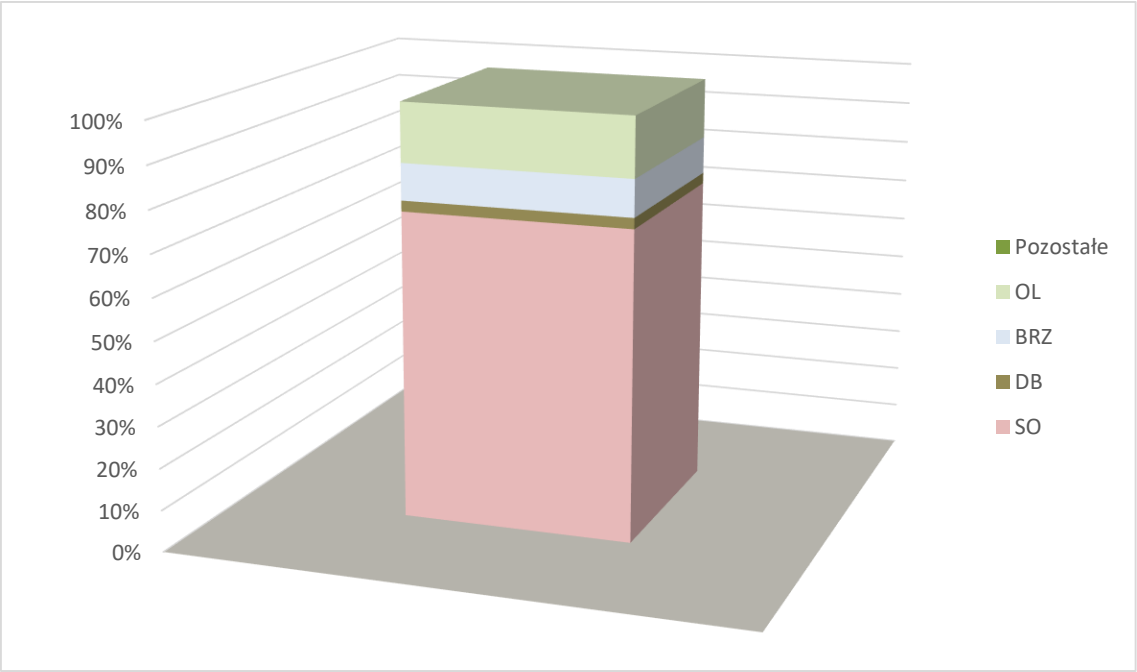
Tabela 30. Udział gatunków panujących na powierzchni leśnej zalesionej wg V i VI rewizji urządzania lasu

Gatunek	Nadleśnictwo					
	V rewizja		VI rewizja		Różnica	
	Pow.	Miąższość	Pow.	Miąższość	Pow.	Miąższość
	Procent [%]					
SO	73,28	78,26	72,31	77,61	-0,97	-0,65
SO B.	0,01	0,01	0,04	0,01	0,03	0,00
MD	0,17	0,16	0,21	0,22	0,04	0,06
ŚW	0,15	0,12	0,18	0,18	0,03	0,06
BK	0,01	0,00	0,03	0,01	0,02	0,01
DB	2,55	2,16	2,85	2,41	0,00	0,25
DB.S	0,53	0,06	1,64	0,33	1,11	0,27
DB.B	0,13	0,01	0,22	0,10	0,09	0,09
DB.C	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00
KL			0,00	0,00	0,00	0,00
JW	0,00	0,00			0,00	0,00
JS	0,04	0,02	0,01	0,01	-0,03	-0,01
GB	0,23	0,20	0,23	0,19	0,00	-0,01
BRZ	8,73	6,36	8,10	6,22	-0,63	-0,14
OL	14,06	12,56	14,34	12,61	0,28	0,05
AK	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
TP	0,03	0,03	0,03	0,02	0,00	-0,01
OS	0,06	0,04	0,08	0,05	0,02	0,01
LP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

W ostatnim dziesięcioleciu nastąpiła niewielka zmiana w powierzchni gatunków. Nieznaczny wzrost powierzchni drzewostanów z panującym gatunkiem Db. Zmniejszył się udział pozostałych drzewostanów z panującą Brz i So. Pozostałe gatunki zanotowały zmianę powierzchni na poziomie do 0,14%. Jest to wynikiem układu typów siedliskowych, na których preferowanym gatunkiem jest So. Zmniejszenie powierzchni drzewostanów jesionowych spowodowane jest masowym zamieraniem jesionu w ubiegłym okresie gospodarczym.

W Nadleśnictwie Sobibór drzewostany głównie pochodzą z sadzenia. Drzewostany nadleśnictwa tworzy 24 gatunki drzew, z czego 19 występuje jako gatunki panujące. Głównym gatunkiem panującym jest sosna, która zajmuje 72,31% powierzchni i stanowi 77,61% miąższości. Kolejne gatunki panujące to: Ol – 14,34% pow. i 12,61% zasobności, Brz – 8,10% pow. i 6,22% zasobów oraz Db (w tym również Dbs i Dbb) – 4,71% pow. 2,84% zasobności. Udział pozostałych gatunków nie przekracza 0,4% powierzchni leśnej.

Wykres nr 8. **Udział powierzchniowy gatunków panujących w drzewostanach nadleśnictwa**

1.4.1.3. Powierzchniowy i miąższościowy udział gatunków według ich rzeczywistego udziału

W trakcie prac taksacyjnych stwierdzono występowanie 24 gatunki drzew, w składzie drzewostanów oraz pojedynczo i miejscami, w tym 5 to gatunki obcego pochodzenia.

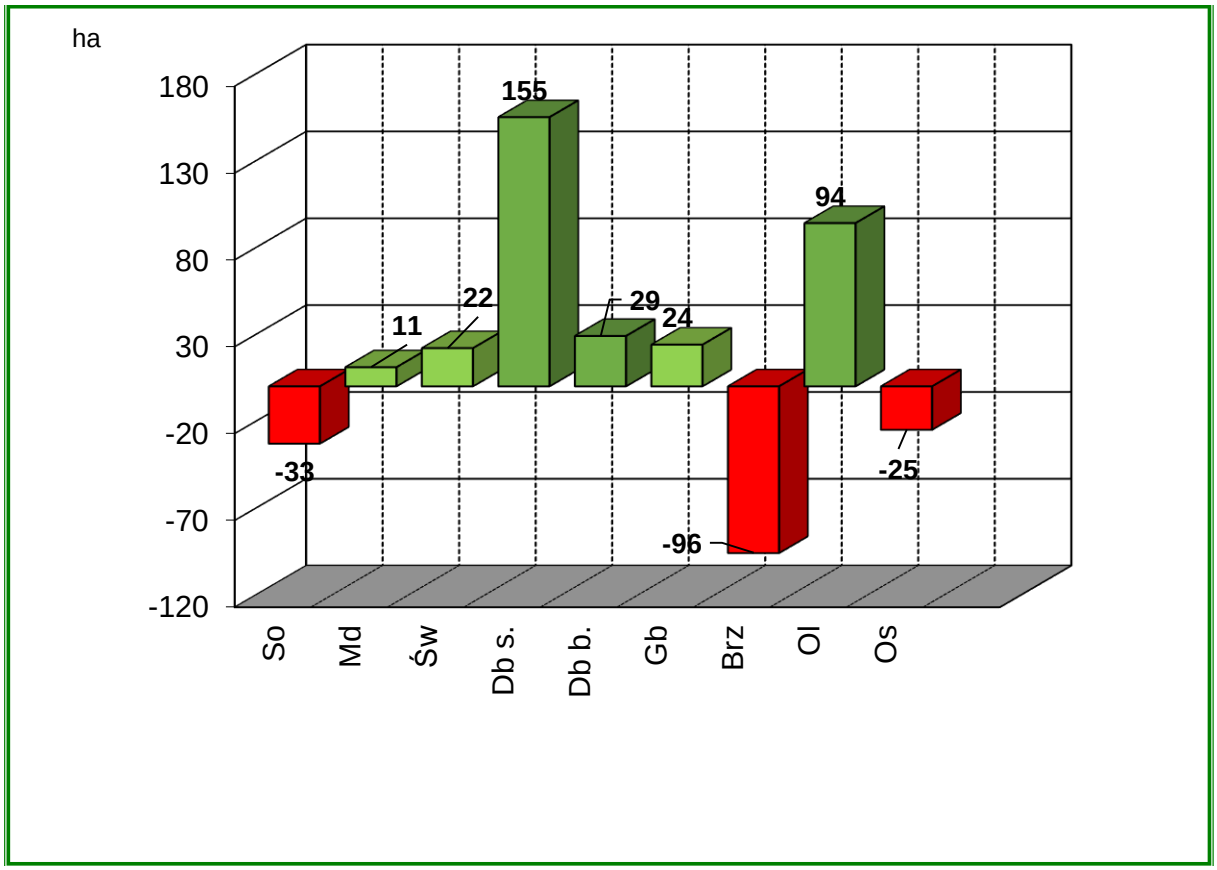
Gatunki rodzime: sosna zwyczajna, modrzew europejski, świerk pospolity, jodła zwyczajna, buk pospolity, dąb, klon zwyczajny, jawor, jesion wyniosły, wiąz, grab zwyczajny, brzoza brodawkowata, olsza czarna, osika, lipa drobnolistna, topola czarna, czereśnia.

Gatunki obcego pochodzenia: sosna banksa, dąb czerwony, daglezja, robinia akacjowa, czeremcha późna.

Tabela 31. Udział gatunków według rzeczywistego udziału w V i VI rewizji urządzania lasu

Gatunek	Nadleśnictwo Sobibór				
	VI rewizja		V rewizja		Wzrost / Spadek ha
	Pow. ha	Udział %	Pow. ha	Udział %	
SO	12740,48	67,44	12706,82	66,80	-33,66
SO.B	5,48	0,03	8,50	0,04	3,02
MD	42,52	0,23	53,85	0,28	11,33
ŚW	100,37	0,53	122,18	0,64	21,81
JD	0,39	0,00	0,90	0,00	0,51
BK	4,70	0,02	8,09	0,04	3,39
DB	553,96	2,93	481,57	2,53	-72,39
DB.S	176,67	0,94	331,24	1,74	154,57
DB.B	58,06	0,31	87,50	0,46	29,44
DB.C	5,11	0,03	5,21	0,03	0,10
KL	2,72	0,01	5,46	0,03	2,74
JW	11,83	0,06	15,23	0,08	3,40
WZ	2,87	0,02	3,03	0,02	0,16
JS	21,15	0,11	14,06	0,07	-7,09
GB	166,45	0,88	190,28	1,00	23,83
BRZ	2477,84	13,11	2382,29	12,52	-95,55
OL	2435,02	12,89	2528,37	13,29	93,35
AK	2,66	0,01	15,09	0,08	12,43
TP	5,85	0,03	4,42	0,02	-1,43
OS	72,41	0,38	47,09	0,25	-25,32
WB	0,85	0,00	0,85	0,00	0,00
LP	4,94	0,03	10,55	0,06	5,61
IWA	1,88	0,01	0,48	0,00	-1,40
CZM.P	0,80	0,00	0,48	0,00	-0,32
Razem	**18895,01**	**100,00**	**19023,54**	**100,00**	**128,53**

Wykres nr 9. **Zmiany w udziale rzeczywistym głównych gatunków w V i VI rewizji Planu UL dla nadleśnictwa**

W ostatnim dziesięcioleciu nastąpił znaczny spadek powierzchni rzeczywistej zajmowanej przez So (-33,66 ha), a także Brz i Os. Natomiast zwiększyła się powierzchnia zajmowana przez Db (łącznie z Db.s i Db.b), Ol, Św i Gb.

Na zmiany udziałów gatunków rzeczywistych wpłynęły następujące czynności gospodarcze:

- wykonywanie trzebieży przekształceniowych,
- użytkowanie drzewostanów rębniami złożonymi,
- zjawisko zamierania jesionów.

Wybrane cechy tych gatunków przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Cechy dominujących gatunków lasotwórczych nadleśnictwa

Cecha	Gatunek			
	SO	Ol	DB	BRZ
1	2	3	4	5
Udział powierzchniowy [%]	72,31	14,34	4,41	8,10
Udział miąższościowy [%]	77,61	12,61	2,84	6,22

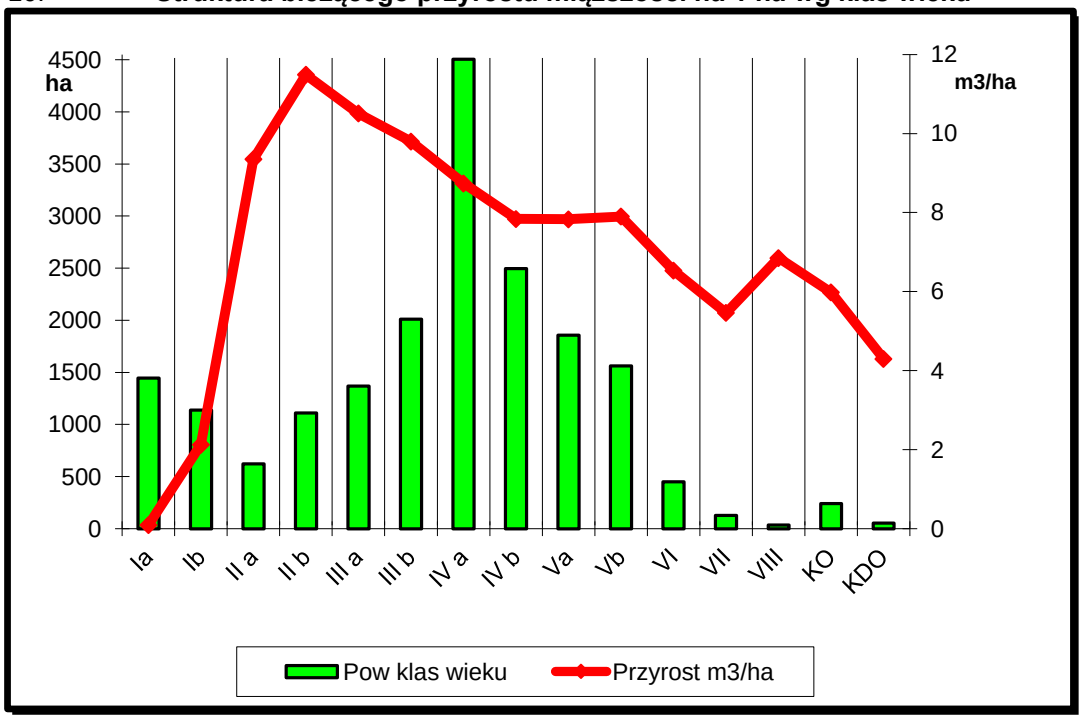
1.4.1.4. Spodziewany bieżący przyrost roczny (tablicowy)

Tabela 33. Spodziewany bieżący przyrost roczny w klasach i podklasach wieku

Klasa wieku	[m³]	[%]
1	2	3
Ia	130	0,09
Ib	2420	1,65
IIa	5820	3,97
IIb	12770	8,71
IIIa	14365	9,80
IIIb	19720	13,45
IVa	39365	26,87
IVb	19560	13,34
Va	14525	9,91
Vb	12330	8,41
VI	2945	2,01
VII	700	0,48
VIII	250	0,17
KO	1440	0,98
KDO	235	0,16
SP	0	0,00
Razem	146575,00	100,00

Z powyższej tabeli wynika, że największy przyrost odłoży się w IVa klasie wieku - 39365 m³ brutto rocznie.

Wykres nr 10. **Struktura bieżącego przyrostu miąższości na 1 ha wg klas wieku**

Przyrost użyteczny w ostatnim okresie gospodarczym wynosił:

(Z = Vk - Vp + U + Dm), (5046382 – 4971589 + 1210008) = **1284801m³ brutto**
gdzie:
Z – przyrost,
Vk – zapas na końcu okresu,
Vp – zapas na początku okresu,

U – wykonanie użytkowania głównego,

Dm – miąższość drewna martwego (dodatnia różnica między wielkością na początku i na końcu okresu, w innym przypadku 0).

Drzewostany nadleśnictwa kulminację przyrostu bieżącego na 1 ha osiągają w wieku 30 - 50 lat. Niższy przyrost bieżący w starszych klasach wieku rekompensowany jest większą ich powierzchnią. Bieżący przyrost miąższości drzewostanów nadleśnictwa (7,71 m^3/ha) w porównaniu z danymi z WISL za lata 2020-2024 jest niższy od średniego dla RDLP Lublin – 8,15 m^3/ha, średniego dla LP - 8,45 m^3/ha.[2]

1.4.2. Ocena stanu uszkodzenia drzewostanów oraz ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z TD

Podczas prac terenowych zainwentaryzowano szkody na powierzchni 9525,56 ha, stanowiące 50% powierzchni leśnej zalesionej.

Uszkodzenia istotne (powyżej 10%) występują na 4170,33 ha (22% pow. leśnej zalesionej).

Największą grupę stanowią uszkodzenia wywołane przez grzyby patogeniczne – 5887,91 ha. Podtopienia – 1849,73 ha, powstały w wyniku braku konserwacji urządzeń melioracyjnych położonych na gruntach innych własności oraz w wyniku budowy żeremi przez bobry. Podtapiane są również drzewostany znajdujące się na dawnych gruntach nieleśnych uznanych za powierzchnie leśne w wyniku sukcesji oraz zalesień w latach powojennych ubiegłego wieku.

Istotną przyczyną uszkodzeń wśród czynników sprawczych są uszkodzenia powodowane przez zwierzynę, które występują na powierzchni 1095,13 ha.

Uszkodzenia powodowane przez owady, występują na pow. 296,18 ha.

Uszkodzenia od owadów związane są z występowaniem żerów kornika ostrozębnego.

Istotne są również szkody powodowane przez czynniki klimatyczne - głównie powodowane przez śnieg i wiatr – 244,97 ha.

Istotnym czynnikiem sprawczym uszkodzeń jest jemioła – 124,44 ha.

Tabela 34. Powierzchnia uszkodzeń wg przyczyn w stopniach uszkodzeń

Główna przyczyna uszkodzenia	Powierzchnia drzewostanów z uszkodzeniami	Powierzchnie uszkodzeń w przedziałach procentowych				Pow. uszkodzeń zreduk.
		10	11-30	31-60	>60	
	[ha]					
1	2	3	4	5	6	7
Czynniki klimatyczne	244,97	81,91	154,94	8,12	-	48,75
Grzyby	5887,91	4240,50	1477,18	167,78	2,45	834,76
Inne bez określenia	16,44	9,22	7,22	-	-	2,36
Jemioła	124,44	10,65	107,40	6,39	-	26,62
Owady	296,18	94,19	165,33	36,66	-	64,15
Pożary	10,76	-	10,76	-	-	2,15
Zakłócenia stosunków wodnych	1849,73	483,93	956,98	390,20	18,62	466,82
Zwierzyna	1095,13	434,83	543,39	93,72	23,19	227,61
Razem	9525,56	5355,23	3423,20	702,87	44,26	1673,22

[2] https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/wisl/WISL2020_2024.pdf/
Tabela 101b.4

Ocenę zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem wykonano zgodnie z §41 “Instrukcji Urządzania Lasu” w dwu grupach drzewostanów: upraw i młodników do 10 lat oraz w pozostałych drzewostanach poza uprawami i młodnikami.

Ocenę zgodności upraw i młodników (całej Ia klasy wieku – 1445,18 ha) wykonano w stosunku do przyjętych składów docelowych ustalonych w poprzedniej rewizji urządzania lasu. Uprawy i młodniki o składzie gatunkowym zgodnym z siedliskowym typem lasu stanowią 89,71% powierzchni Ia klasy wieku – 1296,54 ha. Skład gatunkowy częściowo zgodny ma 9,99% upraw i młodników – 144,35 ha. Do upraw i młodników częściowo zgodnych zaliczono takie, w których nie występują określone w typie drzewostanu gatunki domieszkowe oraz drzewostany złożone z cennych domieszek, gdzie jednak gatunkiem panującym nie jest gatunek docelowy typu drzewostanu TD. W trakcie prac inwentaryzacyjnych stwierdzono występowanie upraw i młodników niezgodnych z siedliskowym typem lasu na 0,30% powierzchni – 4,29 ha.

Ocena zgodności składu gatunkowego pozostałych drzewostanów.

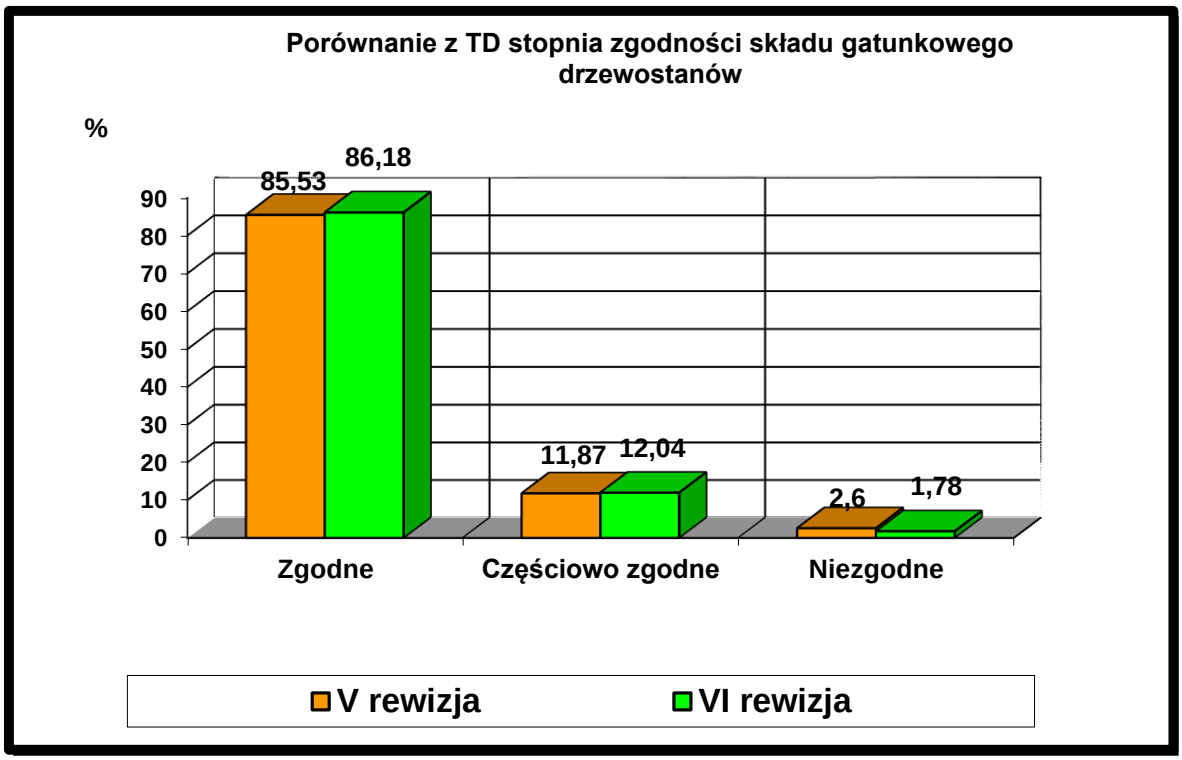
Poniżej, dla scharakteryzowania stanu lasu, w tabeli zestawiono powierzchnię drzewostanów według stopni zgodności składu gatunkowego z przyjętym na Komisji Założeń Planu typami drzewostanu – TD.

Tabela 35. Wykaz drzewostanów wg stopni zgodności

Stopień zgodności	Powierzchnia [ha]	%
1	2	3
Drzewostany w wieku do 10 lat		
Zgodne	1296,54	89,71
Częściowo zgodne	144,35	9,99
Niezgodne	4,29	0,30
Razem	1445,18	100,00
Drzewostany w wieku powyżej 10 lat		
Zgodne	15098,66	85,89
Częściowo zgodne	2146,07	12,21
Niezgodne	333,63	1,90
Razem	17578,36	100,00
Ogółem drzewostany		
Zgodne	16395,20	86,18
Częściowo zgodne	2290,42	12,04
Niezgodne	337,92	1,78
Razem	19023,54	100,00

86,18 % drzewostanów nadleśnictwa wykazuje pełną zgodność składu gatunkowego z siedliskiem i przyjętymi typami drzewostanu. Drzewostany niezgodne stanowią 1,78% powierzchni.

Wykres nr 11. **Udział drzewostanów w stopniach zgodności składu gatunkowego z siedliskiem**

W porównaniu z okresem ubiegłego dziesięciolecia drzewostany nadleśnictwa wykazują zbliżoną, ale jednak lepszą zgodność składów gatunkowych z TD.

1.4.3. Ocena jakości hodowlanej i technicznej drzewostanów

Jakość hodowlaną upraw i młodników do 10 lat określono biorąc pod uwagę ich stopień pokrycia oraz stopień obniżenia przydatności hodowlanej. Jakość hodowlaną młodników i młodszych drzewostanów określono według kryteriów oceny ich zdrowotności oraz cech wzrostu i rozwoju. Jakość techniczną drzew w drzewostanach starszych (oraz przestojów i zadrzewień) określono według kryteriów zawartych we wskaźnikach jakości technicznej.

a) Uprawy i młodniki w wieku do 10 lat na powierzchniach otwartych

Ocenę upraw i młodników w wieku do 10 lat przedstawia tabela X, dołączona do opisów taksacyjnych i do elaboratu oraz omówiona w referacie nadleśniczego dotyczącego analizy gospodarki przeszłej. Uprawy i młodniki w wieku do 10 lat na powierzchniach otwartych zajmują powierzchnię 1192,21 ha. W tej powierzchni 88,1% stanowią uprawy i młodniki o zadrzewieniu w przedziale 1,0–0,9, upraw i młodników o zadrzewieniu 0,8–0,7 jest 10,5%, a upraw o zadrzewieniu poniżej 0,7 – 1,1%, upraw przepadłych nie zaewidencjonowano. Przeciętne zadrzewienie upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych wynosi 0,95.

Tabela 36. Zestawienie powierzchni klas jakości hodowlanej upraw i młodników w wieku do 10 lat, na powierzchniach otwartych

Jakość hodowlana	Powierzchnia [ha]	%
1	2	3
11	369,37	30,98
12	476,70	39,98
13	5,51	0,46
21	37,54	3,15
22	295,73	24,81
23	7,36	0,62
Razem	1192,21	100,00

Jak wynika z powyższej tabeli, ok. 71% powierzchni upraw stanowią uprawy bardzo dobrej i dobrej jakości (11, 12). Uprawy słabsze (jakość 13, 21, 22, 23) stanowią niewiele ponad 29% powierzchni upraw. Ich jakość spowodowana jest głównie presją zwierzyny.

b) Odnowienia podokapowe oraz uprawy i młodniki po rębniach złożonych

Ocenę odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych przedstawiono w tabeli XII, dołączonej do opisów taksacyjnych i elaboratu oraz omówionej w referacie nadleśniczego. Odnowienia podokapowe w KO występują na powierzchni zredukowanej 101,11 ha. Tworzą je warstwy podrostów, nalotów i podsadzeń, z gatunkami panującymi DB.S, DB.B, DB, OL, BRZ, GB. Przeciętny stopień pokrycia młodego pokolenia w KO wynosi 42%, a przeciętna jakość 12. Odnowienia podokapowe w KDO występują na powierzchni zredukowanej 2,49 ha, a gatunkiem w nich panującym jest OL i DBS. Przeciętny stopień pokrycia młodego pokolenia w KDO wynosi 20,0% a przeciętna jakość 12. Uprawy i młodniki po rębniach złożonych opisano w wyłączeniach o ogólnej powierzchni 849,67 ha. Ich przeciętny stopień pokrycia wynosi 83%. Omawiane uprawy i młodniki charakteryzują się jakością hodowlaną ocenioną przeciętnie na 12.

Tabela 37. Zestawienie powierzchni klas jakości hodowlanej odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych

Jakość hodowlana	Pow. zredukowana [ha]	%
1	2	3
KO		
11	25,25	10,49
12	39,70	74,49
13	-	-
21	5,65	2,35
22	25,76	10,70
23	1,37	0,57
32	1,09	0,45
34	2,29	0,95
Razem	101,11	100,00
KDO		
11	0,39	3,14
12	2,10	96,86
Razem	2,49	100,00
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych		
11	106,94	12,59
12	365,55	43,03
13	32,84	3,87
21	39,12	4,60
22	249,39	29,35
23	29,50	3,47
32	12,75	1,50
33	8,10	0,95
43	5,48	0,64
Razem	849,67	100,00

c) Młodniki i młodsze drzewostany

Młodniki i młodsze drzewostany (bez Ia kl. w.), dla których w trakcie prac taksacyjnych określono jakość hodowlaną, zajmują powierzchnię 9060,42 ha. Przeważają drzewostany z jakością 12 (60,59% powierzchni tej grupy drzewostanów), drzewostany o jakości 11 i 22 zajmują odpowiednio 9,80% i 14,90% powierzchni. Szczegółowe zestawienie jakości hodowlanej tej grupy drzewostanów przedstawia poniższa tabela:

Tabela 38. Zestawienie powierzchni klas jakości hodowlanej drzewostanów w wieku powyżej 10 lat

Jakość hodowlana	Powierzchnia [ha]	%
1	2	3
11	887,91	9,80
12	5489,81	60,58
13	582,26	6,43
21	361,77	3,99
22	1349,75	14,90
23	180,36	1,99
32	126,51	1,40
33	47,77	0,53
42	3,85	0,04
43	30,43	0,34
Razem	9060,42	100,00

d) Jakość techniczna drzew w drzewostanach

Drzewostany dla których w trakcie prac taksacyjnych określono jakość techniczną zajmują powierzchnię 7921,24 ha. SO, jako główny gatunek drzewostanów nadleśnictwa oceniano w większości wskaźnikiem 2,4 (ok. 73,6% drzewostanów). Wyliczona średnioważona jakość techniczna dla nadleśnictwa wynosi 2,6.

Jakość techniczną gatunków liściastych najczęściej oceniano na 3. Wskaźnikiem jakości 4, zdeterminowanym najczęściej niską pierśnicą, oceniano zwykle młodsze przestoje i zadrzewienia oraz występujące w składzie drzewostanów starszych młodsze gatunki drzew.

Tabela 39. Zestawienie jakości technicznych gatunków panujących

Jakość techniczna	ha	%
1	2	3
1	-	-
2	3511,57	44,33
3	3384,95	42,73
4	1024,72	12,94
Razem	7921,24	100,00

1.4.4. Określenie rodzajów powierzchni leśnej niezalesionej

Na terenie nadleśnictwa powierzchnia gruntów leśnych niezalesionych wynosi 830,66 ha, co stanowi 4,08% powierzchni leśnej. Zestawienie powierzchni tych gruntów przedstawia tabela zamieszczona w rozdziale 1.1.3. „Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania nadleśnictwa".

1.4.5. Pomiar miąższości drewna martwego

Pomiary drewna martwego przeprowadzono na części powierzchni próbnych kołowych zakładanych dla celów inwentaryzacji zasobów drzewnych metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo – wiekowej. Pomiaru dokonano z podziałem na: drewno martwych drzew stojących i złomów, drewno drzew ściętych i wywróconych oraz drewno stanowiące fragmenty drzew martwych.

Ogółem na terenie Nadleśnictwa miąższość drewna martwego wynosi 203958 m^3 (brutto), co stanowi 4,04 % ogólnej miąższości wszystkich drzewostanów oraz 13,91% przyrostu na lata 2027-2036. Średnia miąższość drzew martwych stojących i leżących w lasach nadleśnictwa wynosi 12,42 m^3/ha, przy 11,8 m^3/ha dla średniej kraju w zarządzie LP, 9,4 m^3/ha dla RDLP Lublin (WISL 2021-2025, BULiGL).

Przeciętna miąższość drewna martwego zwiększyła się względem danych na 01.01.2016 r. o 0,45 m^3/ha, tj. 3,76%. Powodem tego jest pozostawianie większej ilości drewna martwego jako

elementu ekologicznego, zmiana sposobu pozyskania drewna (przy pozyskaniu maszynowym zostają wyższe pniaki) oraz braku zainteresowania sortymentem M2, który był pozyskiwany w ramach samowyrobu przez lokalną społeczność.

W związku z prognozowanym utrzymaniem się trendu wskazanego powyżej przewiduje się dalszy wzrost miąższości drewna martwego.

Tabela 40. Zestawienie miąższości drewna martwego

Klasy wieku	Powierzchnia (ha)	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m3/ha	m3	m3/ha	m3	m3/ha	m3
1	2	3	4	5	6	7	8
II	1713,41	0,58	991	3,21	5492	3,78	6483
III	3378,02	5,17	17459	3,50	11827	8,67	29286
IV	6997,61	5,93	41477	6,09	42599	12,01	84076
V	3416,74	6,07	20733	14,67	50136	20,74	70869
VI i starsze	616,00	8,42	5188	7,11	4381	15,53	9569
KO, KDO	295,33	4,74	1400	7,70	2275	12,44	3675
Ogółem n-ctwo	16417,11	5,31	87248	7,11	116710,00	12,42	203958

1.4.6. Analiza stanu zasobów drzewnych wraz z określeniem ich pożądanego docelowego stanu na koniec planowanego okresu gospodarczego

Syntetyczne zestawienie poszczególnych parametrów charakteryzujących powierzchnię leśną i zasoby drzewne w kolejnych planach urządzenia lasu i w prognozie na koniec okresu gospodarczego, przedstawia Tabela nr XII dołączona do opisów taksacyjnych i elaboratu oraz omówiona w referacie nadleśniczego dotyczącego analizy gospodarki przeszłej. Syntetyczny wyciąg z tej tabeli przedstawia się poniżej:

Tabela 41. Porównanie wskaźników stanu lasu Nadleśnictwa Sobibór w kolejnych rewizjach planu u.l.

Wskaźniki	I rewizja	II rewizja	III rewizja	IV rewizja	V rewizja	VI rewizja
Powierzchnia leśna [ha]	b.d.	b.d.	19247	19320	19716	19854
Zapas drewna [tys. m³]	b.d.	b.d.	3461,85	4640,37	4971,59	5046,38
Zasobność [m³/ha]	92	141	181	240	252	254
Przeciętny wiek drzewostanu	34	41	47	54	58	58
Przyrost tablicowy [m³/ha]	2,70	3,49	3,85	6,53	6,06	7,71

Z przedstawionego zestawienia wynika, że w kolejnych rewizjach systematycznie wzrastają podstawowe wskaźniki obrazujące zmiany zasobów drzewnych.

W okresie między I rewizją urządzania, a VI rewizją (tj. na przestrzeni 50 lat) przeciętna zasobność drzewostanów wzrosła o 176%. Przeciętny wiek drzewostanów nadleśnictwa wzrósł w tym okresie o 24 lata.

W porównaniu z V rewizją zasoby drzewne spadły o 1,5%, przeciętna zasobność na 1 ha – wzrosła o 2 m³/ha.

Jedną z zasad zachowania trwałości drzewostanów i trwałości ich użytkowania jest utrzymanie relacji powierzchniowych między wszystkimi klasami wieku. Właściwe proporcje między drzewostanami młodymi, średniowiekowymi i starszymi – użytkowanymi rębnie i przechodzącymi znów w drzewostany młode, pozwala na zachowanie trwałości użytkowania w długim okresie czasu. Oznacza to, że średni wiek drzewostanów nadleśnictwa powinien w przybliżeniu stanowić połowę ustalonego

wieku rębności drzewostanów. Wysokie wartości średniego wieku drzewostanów akceptowalne są wówczas, gdy lasy spełniają głównie funkcje ochronne, włączone są w granice rezerwatów przyrody, mają głównie znaczenie przyrodnicze lub społeczne. W innych przypadkach należy dążyć do utrzymania średniego wieku drzewostanów na poziomie znacząco nie przekraczającym połowy przeciętnego wieku rębności.

Tabela 42. Relacje pomiędzy przeciętnym wiekiem drzewostanów a połową orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów

	Przeciętny wiek drzewostanów	Połowa orientacyjnego średniego wieku rębności	Różnica	Przeciętny wiek drzewostanów na koniec 10-lecia
Nadleśnictwo	**58**	**48**	**10**	**62**

Zgodnie z § 97 ust. 3 Instrukcji Urządzania Lasu, przeciętny wiek drzewostanów nadleśnictwa powinien być zbliżony (w granicach ± 5 lat) do połowy orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów; należy przyjąć, że różnica powyżej 5 do 15 lat jest odstępstwem od takiego pożądanego stanu, a powyżej 15 lat jest znacznym odstępstwem.

W przypadku odstępstwa nie powinno się go pogłębiać do stanu powodującego znaczne odstępstwo tj. zwiększania przeciętnego wieku drzewostanów nadleśnictwa. Dane przedstawione w powyższej tabeli odnoszą się do całej powierzchni nadleśnictwa, nie uwzględniając aspektów ochronnych w lasach.

Prognozowany na koniec 10-lecia przeciętny wiek drzewostanów wyniesie 62 lat i zwiększy się w stosunku do stanu 1.01.2027 r.

W rozumieniu IUL §97 pkt3 słuszna jest tendencja zmierzająca do osiągnięcia przez drzewostany nadleśnictwa przeciętnego wieku w wysokości +/- 5 lat do połowy orientacyjnego średniego wieku rębności. W przypadku Nadleśnictwa Sobibór występuje odstępstwo pomiędzy przeciętnym wiekiem drzewostanów, a połową orientacyjnego średniego wieku rębności (10 lat). Niestety prognozowany jest wzrost przeciętnego wieku drzewostanów na koniec okresu (2036 rok), co spowoduje pogłębienie stanu niepożądanego w kierunku znacznego odstępstwa.

Dotychczas w kolejnych rewizjach przeciętny wiek drzewostanów nadleśnictwa systematycznie rósł od 34 lat w pierwszej rewizji planu urządzania lasu (rok 1977) do 58 lat w VI rewizji planu (rok 2027).

Osiągnięcie przeciętnego wieku drzewostanów nadleśnictwa zbliżonego do połowy orientacyjnego wieku rębności możliwe jest w przypadku odtworzenia najmłodszego pokolenia drzewostanów tj. powiększenia powierzchni upraw i młodników. Można to zasadniczo osiągnąć poprzez szersze zastosowanie cięć rębnych. Kontynuacja zaproponowanych sposobów użytkowania w kolejnej rewizji prawdopodobnie nie pozwoli w perspektywie długookresowej na osiągnięcie pożądanych relacji pomiędzy przeciętnym wiekiem drzewostanów nadleśnictwa, a połową orientacyjnego średniego wieku rębności. Wręcz różnica się pogłębi.

Planowe zagospodarowanie będzie systematycznie poprawiać zgodność składu gatunkowego drzewostanu z siedliskiem. Pozyskanie drewna w ramach planu urządzenia lasu nie zakłóci procesów zachodzących w lesie ani nie wpłynie niszcząco na biotop i biocenozę, ponieważ część masy drzewnej, jaka odłoży się w ciągu 10-lecia, pozostaje w lesie jako miejsca lęgowe, żerowe i źródło dla destruentów. Oprócz kumulacji zapasu miąższości PPUL przewiduje ochronę zasobów naturalnych występujących w lesie tj. chronionych gatunków roślin i zwierząt, siedlisk przyrodniczych, roślinność runa leśnego, wód i gleby.

Dodać należy, że użytkowanie lasu nie ogranicza się tylko do pozyskania drewna, ale też stosownie do wielofunkcyjnej roli lasów obejmuje korzystanie z różnorodnych funkcji lasu na zasadzie trwałości.

Ze stanu zasobów drzewnych wynikają następujące przesłanki do konstrukcji planu na najbliższy okres gospodarczy:

⇒ Duży udział siedlisk borowych – 67,47%

⇒ Duża powierzchnia d-stanów na gruntach porolnych - 9941,41 ha (52,26%)

⇒ Małe zróżnicowanie drzewostanów zarówno w odniesieniu do budowy piętrowej, jak i zróżnicowania gatunkowego

⇒ Znaczny udział drzewostanów w klasach wieku IIIb, IV i Va – ponad 57%

⇒ Zmniejszenie rozmiaru użytkowania przedrębnego w zakresie etatu powierzchniowego - starsze drzewostany niekoniecznie wymagają przeprowadzania zabiegów pielęgnacyjnych o charakterze selekcyjnym.

⇒ Zmniejszenie użytkowania rębnego i prowadzenia zabiegów odnowieniowych przekłada się na mniejsze odtwarzanie drzewostanów I klasy wieku, wzrost wieku przeciętnego, a co za tym idzie na starzenie drzewostanów.

⇒ Kontynuowanie rozpoczętej przebudowy drzewostanów w kierunku zgodności ich składów gatunkowych z przyjętymi typami drzewostanu poprzez intensywne użytkowanie rębne oraz przedrębne.

Działania te są niezbędne dla kontynuowania procesu doprowadzania składów gatunkowych drzewostanów do zgodności z siedliskiem i zapewnienia trwałość i ciągłości lasu.

2. OPIS ZASAD OKREŚLANIA ZADAŃ GOSPODARCZYCH DLA NADLEŚNICTWA WRAZ Z ZESTAWIENIAMI TYCH ZADAŃ

2.1. Ogólne zasady określania zadań gospodarczych dla nadleśnictwa

Zasady określania zadań gospodarczych zostały przyjęte na podstawie szczegółowej inwentaryzacji lasu, opracowań specjalistycznych, analiz i opisów gospodarki leśnej w ubiegłych latach oraz warunków przyrodniczych.

W Nadleśnictwie Sobibór najważniejszymi celami gospodarki leśnej w najbliższych okresach gospodarczych będą:

- przeciwdziałanie zjawisku nadmiernej akumulacji surowca drzewnego na pniu w drzewostanach rębnych i przeszłorębnych;
- poprawa powierzchniowej struktury klas wieku drzewostanów i zbliżenie jej do pożądanego układu klas wieku lasu normalnego;
- poprawienie stanu stabilności, zdrowotności, zgodności z siedliskiem i jakości drzewostanów;
- ochrona cennych elementów środowiska przyrodniczego występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa;

Sformułowane powyżej zadania należy osiągnąć poprzez:

- planową realizację zadań gospodarczych związanych z zaprojektowanym użytkowaniem rębnym, czyli prowadzenie sukcesywnej przebudowy drzewostanów rębnych przeszłorębnych, przy pomocy rębni właściwych dla danych gospodarstw i siedlisk leśnych,
- planowe odnawianie pojawiających się zrębów otwartych oraz powierzchni podokapowych,
- stosowanie w odnowieniach gatunków lasotwórczych zgodnych z przyjętymi składami gatunkowymi upraw, z wykorzystaniem mikrozróżnicowania siedlisk leśnych oraz tam gdzie to możliwe odnowień naturalnych,
- stosowanie w odnawianiu chronionych przyrodniczych siedlisk leśnych gatunków z właściwych, o kierunku ochronnym typów drzewostanów,
- właściwe wykonywanie wszystkich zabiegów przedrębnych, zgodnie z zasadami proekologicznej, trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, czyli w taki sposób, aby nie pogorszyć stanu i różnorodności siedlisk leśnych,
- stosowanie wszelkich dostępnych środków ochrony upraw i młodników leśnych przed szkodami od zwierzyny płowej,
- właściwe wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych w drzewostanów przedrębnych, czyli w sposób zapewniający poprawę ich stanu sanitarnego, jakości oraz stabilności ekologicznej, przy równoczesnym zapewnieniu maksymalnej możliwej ochrony cennych elementów środowiska przyrodniczego, występujących na powierzchni objętej zabiegami,
- stałe monitorowanie stanu sanitarnego lasu ze szczególnym uwzględnieniem drzewostanów na gruntach porolnych oraz jak najszybsze reagowanie na pojawiające się zagrożenia.

Proekologiczna gospodarka leśna zmusza do ciągłego poszukiwania rozwiązań oryginalnych, często bez wzorców, instrukcji i zaleceń. Wymaga daleko idącej samodzielności szczególnego rodzaju odpowiedzialności, nie za wykonanie planów, ale za rzeczywisty stan lasu. Powodzenie jej zależeć będzie od wiedzy realizatorów planu zagospodarowania lasu i umiejętności praktycznego jej zastosowania.

2.1.1. Cele trwałej zrównoważonej gospodarki leśnej

Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach pod pojęciem trwale zrównoważonej gospodarki leśnej rozumie „działalność zmierzającą do ukształtowania struktury lasu i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produkcyjności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania, teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych ochronnych, gospodarczych i socjalnych funkcji na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, bez szkody dla innych ekosystemów”.

Zgodnie z zapisami Instrukcji urządzania lasu do celów planowania urządzeniowego przyjęto sześć następujących kryteriów trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz orientacyjne wskaźniki odpowiadające tym kryteriom:

1) kryterium zachowania i odpowiedniego wzmacniania zasobów leśnych i ich udziału w globalnym bilansie węgla – oznacza konieczność takiego planowania urządzeniowego, które zapewnia pożądaną ilość i jakość zasobów leśnych w horyzoncie średnio i długookresowym (poprzez wyważenie stosunku pozyskania do przyrostu), zmierza do utrzymania zapasu lub jego zwiększenia (do poziomu pożądanego ze względów ekonomicznych, ekologicznych i społecznych) oraz zwiększania lesistości, kiedy tylko może to przyczynić się do zwiększenia wartości ekonomicznych, ekologicznych, społecznych i kulturowych;
2) kryterium utrzymania zdrowia i witalności ekosystemów leśnych – oznacza konieczność takiego planowania urządzeniowego, które zmierza do jak najpełniejszego wykorzystania struktur i procesów naturalnych (gdzie jest to tylko możliwe i w stopniu ekonomicznie wykonalnym), popiera i utrzymuje odpowiednią różnorodność genetyczną, gatunkową i strukturalną oraz wykorzystuje gatunki drzew dostosowanych do warunków siedliskowych, w celu zwiększenia stabilności, żywotności i odporności lasów (na niesprzyjające czynniki środowiskowe) oraz wzmocnienia naturalnych mechanizmów regulacyjnych;
3) kryterium utrzymania i wzmacniania produkcyjnych funkcji lasu – oznacza konieczność takiego planowania urządzeniowego, które zmierza do zapewnienia odpowiedniego poziomu pozyskania produktów leśnych, zarówno drzewnych, jak i niedrzewnych (w rozmiarze nie większym niż możliwy do utrzymania przez długi okres) oraz odpowiedniej infrastruktury (w celu sprawnego dostarczania dóbr i usług), przy równoczesnej minimalizacji negatywnego oddziaływania na środowisko;
4) kryterium zachowania, ochrony i odpowiedniego wzmocnienia biologicznej różnorodności w ekosystemach leśnych – oznacza konieczność takiego planowania urządzeniowego, które preferuje:
   a) odnowienia naturalne, jeżeli tylko występują warunki zapewniające odpowiednią ilość i jakość zasobów leśnych, a także gdy istniejące proweniencje cechują się odpowiednią jakością w odniesieniu do siedliska,
   b) gatunki rodzime i lokalne (dobrze dostosowane do warunków siedliskowych) w odnowieniach i zalesieniach – tam gdzie to możliwe,
   c) różnorodność, zarówno w obrębie struktury powierzchniowej, jak i pionowej oraz różnorodność gatunkową w leśnej działalności gospodarczej, a tam gdzie to możliwe, również zachowanie i odtwarzanie różnorodności krajobrazu,
   d) pozostawianie obumarłych drzew stojących i leżących, drzew dziuplastych, starodrzewi i szczególnie rzadkich gatunków drzew, w liczbie i rozmieszczeniu koniecznym do zapewnienia różnorodności biologicznej, z uwzględnieniem potencjalnego oddziaływania na zdrowie i stabilność lasów oraz ekosystemów sąsiadujących z lasami,
   e) ochronę cennych biotopów, m.in. źródlisk, bagien, ostańców i wąwozów;
5) kryterium zachowania i odpowiedniego wzmocnienia funkcji ochronnych w zagospodarowaniu lasów (szczególnie w odniesieniu do gleby i wody) - oznacza konieczność takiego planowania urządzeniowego, które zapewni dominację funkcji ochronnych w rezerwatach, lasach ochronnych (szczególnie glebochronnych oraz wodochronnych), jak też najcenniejszych siedliskach (szczególnie łęgowych, bagiennych i wilgotnych), a także ich odpowiednie uwzględnianie w pozostałych lasach;
6) kryterium utrzymania innych funkcji i uwarunkowań społeczno-ekonomicznych wymaga przede wszystkim sprecyzowania oraz realizacji odpowiedniej strategii społeczno-gospodarczej na poziomie kraju, a następnie regionów; na poziomie nadleśnictwa i w planowaniu urządzeniowym należy dążyć do:
   a) zwiększania udziału społeczności lokalnej w podejmowaniu decyzji dotyczących trwałego i zrównoważonego rozwoju gospodarki leśnej (szczególnie w odniesieniu do założeń planu ustalonych przez NW, NU oraz końcowego planu, omawianego z udziałem społeczeństwa),

b) udostępniania lasów do celów zdrowotno-rekreacyjnych (szlaki turystyczne, miejsca postoju, parkingi, urządzenia turystyczne, ścieżki rowerowe, ścieżki konne),

c) udostępniania lasów do celów dydaktycznych (izby i ścieżki przyrodnicze, lekcje przyrody w lesie),

d) promocji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (foldery, programy ochrony przyrody, prelekcje).

Do celów planowania urządzeniowego przyjęto, że poszczególne kryteria trwale zrównoważonej gospodarki leśnej powinny być przestrzegane na poziomie nadleśnictwa, m.in. w następujący sposób:

1) kryteria 1 oraz 3, dotyczące wzmacniania zasobów leśnych, a także ich funkcji produkcyjnych, poprzez ustalenie pożądanego kierunku rozwoju i stanu zasobów leśnych w nadleśnictwie na koniec okresu planistycznego, jak też przyjęcie takich wielkości i sposobów pozyskania drewna, które pozwolą na uzyskanie tego pożądanego stanu;

2) kryteria 2, 4 i 5, dotyczące ochrony przyrody, w tym różnorodności biologicznej w lasach, poprzez możliwie precyzyjne określenie priorytetów ochrony przyrody,

3) w tym gatunków i siedlisk, dla których wyznaczono obszary Natura 2000, a następnie ustalenie zagrożeń dla przedmiotów ochrony oraz przyjęcie odpowiednich sposobów postępowania gospodarczego zmierzających do minimalizacji tych zagrożeń.

W planowaniu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej wyróżnia się realizowanie celów długookresowych (perspektywicznych) oraz średniookresowych. Niektóre, nazbyt szczegółowe, wskazania gospodarcze zamieszczane dawniej w opisie taksacyjnym drzewostanu należy traktować jako wskazania fakultatywne, ponieważ kwalifikują się do krótkookresowego (np. rocznego) planowania operacyjnego, do którego uprawniony jest Nadleśniczy zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o lasach.

Realizacja celów długookresowych (perspektywicznych) polega m.in. na:

a) zapewnieniu zgodności planowania gospodarki leśnej z przepisami prawa;

b) zapewnieniu zgodności zadań określonych w planie urządzenia lasu z obowiązującymi „Zasadami hodowli lasu";

c) ustaleniu pożądanych składów gatunkowych drzewostanów zgodnych z warunkami siedlisk leśnych (TD o kierunku ochronnym lub gospodarczym), które nazywane są hodowlanymi celami gospodarki leśnej;

d) zapewnieniu zachowania trwałości lasu i ciągłości jego użytkowania, m.in. poprzez:

- optymalizowanie technicznego celu gospodarki leśnej, - wyrażonego dla głównych gatunków drzew – w formie przeciętnych wieków rębności,
- dobór właściwych sposobów zagospodarowania lasu, najkorzystniejszych dla realizacji przyjętych celów gospodarki leśnej (hodowlanych i technicznych).

Do realizacji celów średniookresowych zalicza się większość wskazań, wytycznych, ukierunkowań i zadań określonych w planie urządzenia lasu, w tym:

a) wytyczne zmierzające do osiągnięcia pożądanego składu gatunkowego drzewostanów na koniec planowanego okresu gospodarczego, odpowiednio do siedliskowych typów lasu oraz siedlisk przyrodniczych;

b) wytyczne zmierzające do osiągnięcia pożądanej budowy lasu oraz struktury wiekowej drzewostanów na koniec planowanego okresu gospodarczego, odpowiednio do wymagań trwałości lasów i ciągłości ich użytkowania;

c) wytyczne zmierzające do osiągnięcia pożądanego stanu zdrowotnego i sanitarnego drzewostanów na koniec planowanego okresu gospodarczego, odpowiednio do wymagań stabilności lasu;

d) wytyczne zmierzające do osiągnięcia pożądanej wielkości zasobów miąższości drewna na koniec planowanego okresu gospodarczego, odpowiednio do możliwości przyrostu tej miąższości w okresie dziesięciolecia i wielkości pozyskania drewna wynikającej z potrzeb pielęgnowania, przebudowy oraz odnowienia drzewostanów;

e) wskazania i wytyczne postępowania gospodarczego określone dla poszczególnych gospodarstw (w tym lasów ochronnych);

f) wytyczne postępowania gospodarczego określone dla obiektów specyficznych (w tym obszarów Natura 2000);

g) wskazania i wytyczne postępowania gospodarczego zmierzające do realizacji celów hodowlanych i technicznych określonych dla poszczególnych drzewostanów – na podstawie celów ustalonych ramowo dla nadleśnictwa i obrębu leśnego – z uwzględnieniem zróżnicowanych warunków mikrosiedliskowych oraz zróżnicowanego stanu drzewostanów;

h) wskazania zmierzające do zapewnienia pożądanego ładu czasowego i przestrzennego w użytkowaniu lasu (w tym podział na ostępy);

i) wskazania i wytyczne dotyczące przebudowy drzewostanów, których stan nie zapewnia osiągania celów gospodarki leśnej;

j) wskazania i wytyczne zmierzające do zachowania równowagi ekologicznej w ekosystemach leśnych, m.in. poprzez określenie:

- zadań z zakresu odnowienia, pielęgnowania i ochrony lasu,
- zaleceń wynikających z programu ochrony przyrody,
- kierunku regeneracji siedlisk zniekształconych (na gruntach porolnych),
- kierunkowych zadań gospodarki łowieckiej oraz potrzeb rozwoju infrastruktury technicznej.

2.1.2. Ogólne zasady zachowania ładu przestrzennego i czasowego w planowaniu zadań gospodarczych

2.1.2.1. **Podział lasu na grupy lasu i kategorie ochronności**

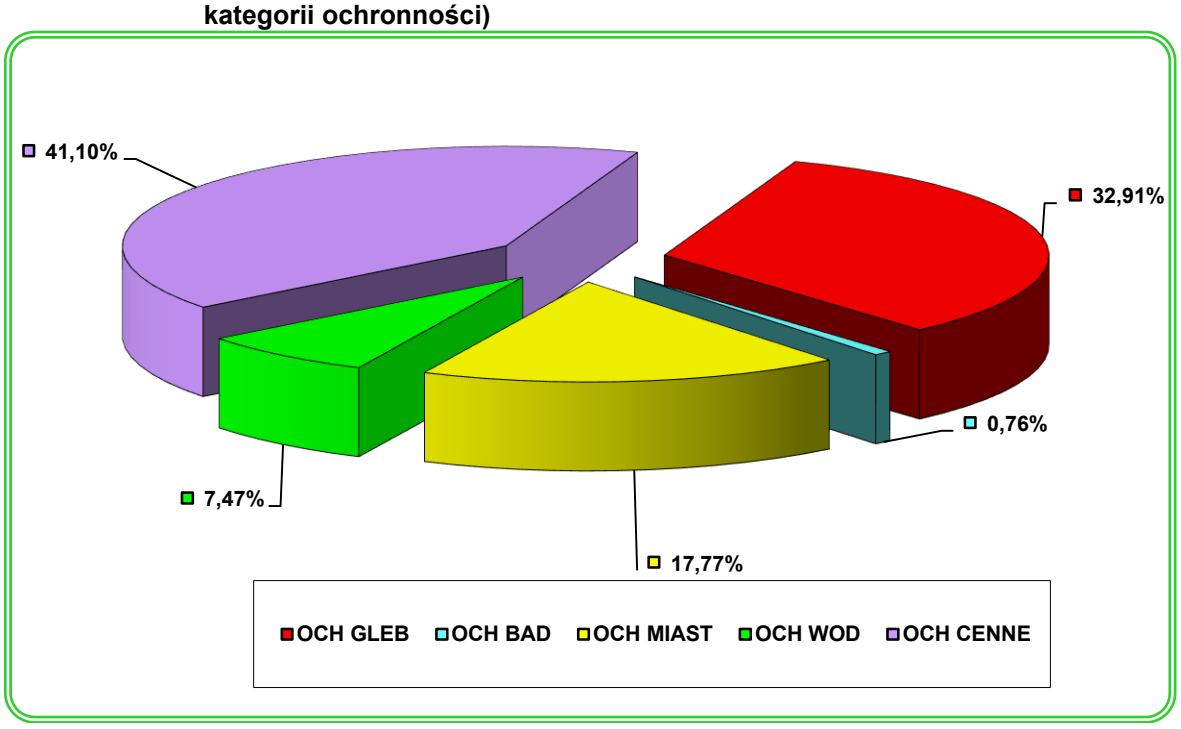
Zasięg i lokalizację lasów ochronny przyjęto na podstawie wniosku do Ministra ds. Środowiska o uznanie lasów za ochronne.

Podział powierzchni leśnej nadleśnictwa według funkcji lasu oraz poszczególnych kategorii ochronności przedstawia tabela:

Tabela 43. Zestawienie powierzchni gruntów leśnych według głównych funkcji lasu i kategorii ochronności

Kategorie lasu	Nadleśnictwo Sobibór (ha)	
	2017	2027
Rezerwaty	966,77	1699,98
Lasy ochronne	6609,78	7287,50
Lasy wielofunkcyjne (gospodarcze)	12139,90	10866,72
Razem	**19716,45**	**19854,20**

Wykres nr 12. **Procentowy udział poszczególnych kategorii lasu w nadleśnictwie (wg wiodących kategorii ochronności)**

Zasięg i lokalizację lasów ochronnych przyjęto na podstawie wniosku do MKiŚ w sprawie uznania lasów za ochronne.

Zgodnie z pkt 8 NW i pkt 15 NU dokonano weryfikacji zasadności utrzymania charakteru ochronnego.

W PPUL na lata 2027 – 2036 powierzchnia lasów ochronnych we wniosku wynosi 7287,50 ha, co stanowi 36,71% powierzchni leśnej.

Powierzchnia lasów ochronnych według kategorii przedstawia się następująco:

Tabela 44. Zestawienie lasów ochronnych

Kategorie ochronności	**Nadleśnictwo Sobibór**
	Powierzchnia [ha]
wodochronne	5 256,99
wodochronne, cenne fragm. przyrody	244,47
glebochronne	147,87
wodochronne, ostoje	809,71
ostoje	748,45
Wodochronne, cenne fragm. przyrody, ostoje	78,60
cenne fragm. przyrody	1,41
Razem	**7 287,50**

2.1.2.2. **Lasy o zwiększonej funkcji społecznej**

Nadleśnictwo Sobibór wyznaczyło lasy o zwiększonej funkcji społecznej na powierzchni 396,75 ha zgodnie z wytycznymi do Zarządzenia DGLP nr 58 z dnia 05.07.2022 r. w sprawie wprowadzenia" Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych".

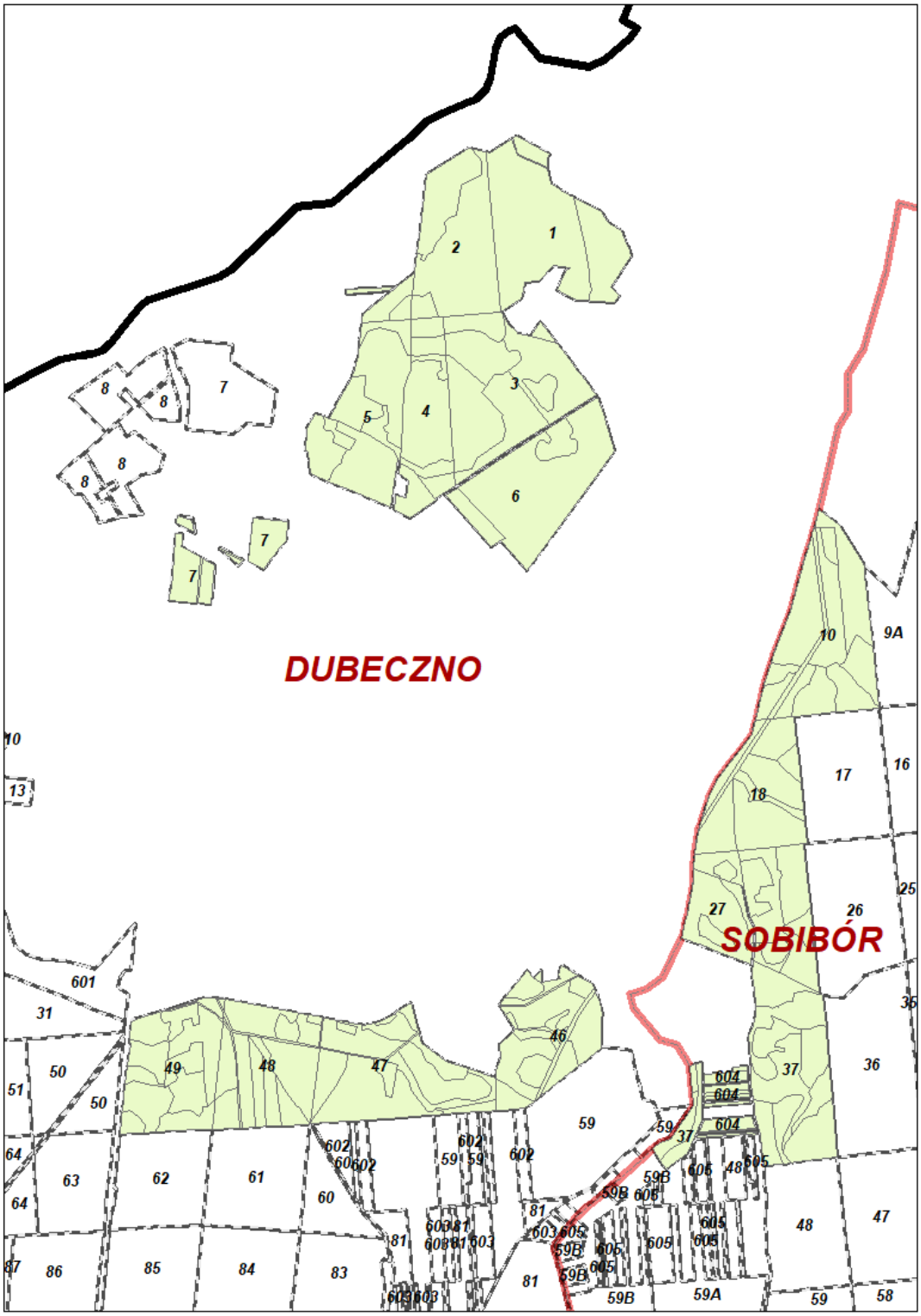
Wymienione lasy położone są w leśnictwach Adamki (oddziały 1-6, cz.7, 46-49) oraz Żłobek (oddziały 10, 18, 27, 37).

NPP zaakceptowała zasięg lasów o zwiększonej funkcji społecznej. Zasięg ustalony został przez wyznaczony do tego Zespół Lokalnej Współpracy powołany Decyzją Nr 10 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie z dnia 13 marca 2025 r.

Zespół Lokalnej Współpracy po zapoznaniu z dokumentacją projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Sobibór na lata 2027-2036 pozytywnie zaopiniował zawarte w nim zapisy.

Lasy te chociaż mają funkcję społeczną często mają również wielką wartość przyrodniczą. Planowane w nich zabiegi gospodarcze prowadzone będą pod kątem utrzymania tej wartości.

Lasy o zwiększonej funkcji społecznej zapewniają stały dostęp do terenów zielonych dla lokalnych mieszkańców, ale również dla osób odwiedzających dany teren, co w znacznym stopniu zwiększa walory turystyczne.

2.1.2.3. **Podział na gospodarstwa**

Uwzględniając podział na kategorie ochronności i ustalenia NW oraz NU przyjęto następujący podział na gospodarstwa:

***Gospodarstwo specjalne* (S) –** do którego zalicza się drzewostany wg kategorii przedstawionych poniżej:

- ✓ rezerwaty przyrody,
- ✓ lasy stanowiące strefy ochrony całorocznej ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową,
- ✓ lasy na siedliskach Bs, Bb, BMb, LMb, Ł, Ol-3,
- ✓ lasy na siedliskach przyrodniczych 91T0, 91D0, 91E0, 91I0,
- ✓ inne siedliska bagienne i strefy buforowe wyodrębnione w wydzielenia przy wrażliwych ekosystemach wodno-błotnych stwierdzonych w trakcie prac terenowych,
- ✓ lasy wchodzące do strefy ochrony wokół pomnika zagłady i lasy znajdujące się na terenie pomnika zagłady,
- ✓ oddziały w otulinie Poleskiego Parku Narodowego,
- ✓ lasy rosnące na gruntach spornych.

Gospodarstwo lasów oddziaływania społecznego (OS) – do którego należy zaliczyć:

- obszary o intensywnym i zrównoważonym zagospodarowaniu rekreacyjnym i turystycznym,
- obszary lasów o szczególnym znaczeniu kulturowym dla lokalnych społeczności.

Gospodarstwo zrębowe (Z) – lasy stabilne z wiodącą funkcją gospodarczą o zrębowym sposobie zagospodarowania z uwzględnieniem TSL i TD.

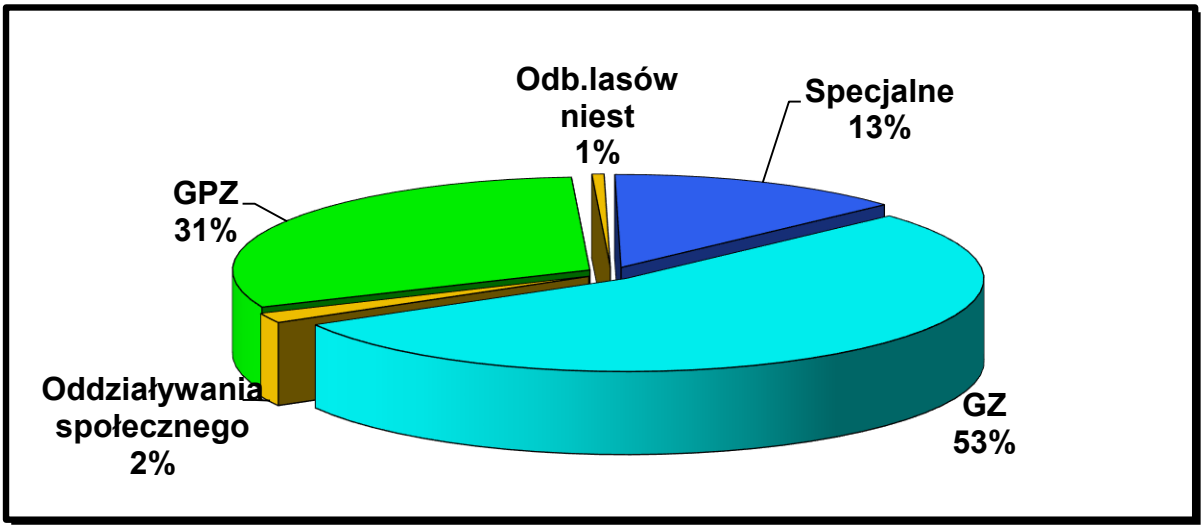
Gospodarstwo przerębowo-zrębowe (PZ) – lasy stabilne z wiodącą funkcją gospodarczą o przerębowo-zrębowym sposobie zagospodarowania z uwzględnieniem TSL i TD.

Gospodarstwo odbudowy lasów niestabilnych (N) - obejmuje lasy niestabilne (niezależnie od wieku), o których mowa w § 42 IUL, a których obecny stan i kondycja wskazują na zaawansowany proces rozpadu. Gospodarstwo tworzy się bez względu na zajmowaną powierzchnię. W celu przywrócenia stabilności lasu konieczna jest jego odbudowa, o której mowa w § 41 ust. 6 IUL, za pomocą cięć rębnych, z uwzględnieniem warunków siedliskowych oraz ekologicznych wymagań gatunków.

Tabela 45. Zestawienie powierzchni leśnej według gospodarstw

Gospodarstwo	Powierzchnia [ha]	%
1	2	3
Specjalne (S)	**2674,87**	**13,47**
Oddziaływania społecznego (OS)	**344,78**	**1,74**
Zrębowe (Z)	**10628,14**	**53,53**
Przerębowo-zrębowe (P-Z)	**6097,48**	**30,71**
Przerębowe (P)	**-**	**-**
Odbudowy lasów niestabilnych (N)	**108,93**	**0,55**
Ogółem	***19854,20***	***100,00***

Wykres nr 13. **Procentowy udział powierzchniowy gospodarstw**

2.1.2.4. **Wieki rębności oraz wieki dojrzałości rębnej**

Przeciętne wieki rębności dla panujących gatunków drzew w nadleśnictwie zostały ustalone na NW i zaakceptowane przez NU.

Przeciętne wieki rębności głównych gatunków przyjęto zgodnie z wykazem zamieszczonym w rozdziale X IUL. W przypadku modrzewia, brzozy, graba, olchy, klona, lipy, osiki, topoli wiek przyjęto według poprzedniego planu urządzenia lasu.

Przeciętny wiek rębności gatunku panującego w drzewostanie może, lecz nie musi być zgodny z wiekiem rębności (wiekiem dojrzałości rębnej) tego drzewostanu.

Tabela 46. Przyjęte wieki rębności

Gatunek drzewa	Wiek rębności w latach dla gatunku
Db, Js	130
So, Md, Jw, Kl	100
Św, Brz, Gb, Ol, Lp	80
Os, Ol odroślowa	60
Tp	40

Przeciętne wieki rębności dla głównych gatunków drzew określają przeciętny wiek osiągnięcia celu gospodarowania. Służą do obliczenia etatów według dojrzałości w gospodarstwie lasów ochronnych oraz gospodarczych o zrębowym i przerębowo-zrębowym sposobie zagospodarowania. Przeciętny wiek rębności gatunku panującego w drzewostanie może, lecz nie musi być zgodny z wiekiem rębności (wiekiem dojrzałości rębnej) tego drzewostanu.

W VI rewizji u.l. dla drzewostanów starszych, (dla których wpisano tylko jakość techniczną) wiek rębności drzewostanów zwany też wiekiem dojrzałości rębnej drzewostanu określano indywidualnie według kryteriów zawartych w §103 ust.3 IUL i wpisywano w opisie taksacyjnym każdego drzewostanu. Drzewostany w klasach odnowienia i do odnowienia projektowano do użytkowania rębnego niezależnie od przyjętego wieku rębności.

2.1.2.5. Podział lasu na ostępy oraz jednostki kontrolne

Podział lasu na ostępy ustalony podczas I rewizji urządzania lasu został utrzymany w całości, z uwzględnieniem jedynie zmian powierzchniowych zaistniałych w ubiegłym okresie w wyniku przyjęcia lasów. Linie ostępowe przebiegają w kierunku E-W, bądź NE – SW.

Granicami ostępów są linie gospodarcze, wyznaczające w terenie szeregi ostępowe i linie oddziałowe, oznaczające początek i koniec ostępu zgodnie z kierunkiem cięć.

Ostępy, w których cięcia zaprojektowano zgodnie z kierunkiem cięć, oznaczone są jako stałe. W pewnych przypadkach, przy planowaniu cięć nie w kolejności - oznaczono ostępy przejściowe. Ostępy przejściowe miały na celu skrócenie okresu kolei rębności i wykonanie cięć w drzewostanach przewidzianych do użytkowania rębnego zapobiegając deprecjacji zasobów drzewnych. Długość ostępów z reguły jest równa szerokości dwóch, czasami jednego oddziału i wynosi od 400 m do 1200 m.

Ostępy stałe na mapach cięć, zostały oznaczone kolorem czerwonym, ostępy przejściowe - niebieskim.

2.1.3. Określenie i przyjęcie etatów cięć użytkowania głównego

Zgodnie z §112 Instrukcji urządzania lasu zaplanowane do pozyskania w niniejszym planie użytki główne zostały podzielone na:

- użytki rębne,
- użytki przedrębne.

2.1.3.1. Etat użytkowania rębnego

Zgodnie z Instrukcją urządzania lasu użytki rębne zostały podzielone na:

- zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego),
- niezaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego).

2.1.3.2. Użytki rębne zaliczone na poczet przyjętego etatu

Obliczenia etatów dokonano zgodnie z §113-118 Instrukcji ul. Etaty obliczono dla poszczególnych gospodarstw. Obliczone etaty są w wymiarze miąższościowym w m^3 grubizny brutto. W celu wyliczenia etatu użytkowania rębnego i ustalenia rozmiaru użytków rębnych zaliczonych na poczet etatu sporządzono dla wszystkich obrębów następujące tabele i wzory:

- **Tabela nr V** – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności.
- **Wzór nr 3** – Wykaz drzewostanów do przebudowy i odbudowy
- **Wzór nr 4** – Wykaz drzewostanów w klasie odnowienia.
- **Wzór nr 5** – Wykaz drzewostanów w klasie do odnowienia.

Wzory te znajdują się w części tabelarycznej tomów opisów taksacyjnych, a Tabela V w części tabelarycznej elaboratu.

Zgodnie z § 113 dla gospodarstwa specjalnego (S) i lasów oddziaływania społecznego (OS) etat jest sumą stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych drzewostanów stąd etatów nie obliczono. Dla pozostałych gospodarstw obliczono zgodnie z §§ 115-118 „Instrukcji Urządzania Lasu” z 2024 r. etaty wg dojrzałości drzewostanów i etaty wg zrównania średniego wieku. Dla gospodarstw tych obliczony został również etat z potrzeb przebudowy.

Zestawienie obliczonych i przyjętych w poszczególnych gospodarstwach etatów użytkowania rębnego dla poszczególnych obrębów przedstawiają tabele nr XIII wg obrębów leśnych.

Tabela 47. (Instrukcyjna Tabela XIII) Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębnego brutto

Gospodarstwo Sposób zagospodarowania	*Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)*						*Etat z potrzeb hodowl. na okres obowiąz. planu*	*Etat przyjęty na okres obowiązywania planu*
	etat wg dojrzałości drzewostanów		*Etat wg zrównania średniego wieku*	*Etat optymalny*	*Etat z potrzeb przebud.*	*Etat wg okresów uprząt. w KO KDO*		
	z ostatniej klasy wieku	*z 2-ch ostatnich klas wieku*						
	m3 brutto							
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*
SPECJALNE (**S**)	X	X	5275	5275	0	294	0	**0**
LASÓW ODDZIAŁYWANIA SPOŁECZNEGO (**OS**)	731	901	0	731	0	0	0	**0**
ZRĘBOWE (**Z**)	25356 *69,76*	49761 *151,66*	38019 *102,13*	38019 *102,13*	3070 *75,40*	X	0	**232397** ***695,44***
PRZERĘBOWO-ZRĘBOWE (**PZ**)	27080	26340	20389	26340	260	5214	X	**288126**
LASÓW NIESTABILNYCH (**N**)	X	X	X	X	1038	X	X	**12553**
RAZEM GOSPODARSTWA (Z, P-Z)	52436	76101	58408	64359	3330	5214	0	**533076**
OGÓŁEM Nadleśnictwo	**53167**	**77002**	**63683**	**70365**	**4368**	**5508**	**0**	**533076**

Orientacyjny etat wg pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych w lasach wielofunkcyjnych nadleśnictwa tj. suma etatów zrównania średniego wieku w lasach wielofunkcyjnych wynosi: **63683** m^3 brutto/rok. Jest on niższy od sumy etatów optymalnych dla poszczególnych gospodarstw wynoszący **70365** m^3 brutto/rok. Proponowany miąższościowy rozmiar użytkowania rębnego w Nadleśnictwie Sobibór w wysokości **53307** m^3 brutto/rok, na okres obowiązywania planu jest adekwatny do stanu drzewostanów, zaawansowania odnowienia i pełnionych funkcji ochronnych. Jest on niższy od pożądanego oraz niższy od optymalnego.

Istnieje odstępstwo w różnicy pomiędzy przeciętnym wiekiem drzewostanów a połową orientacyjnego średniego wieku rębności (różnica ta dla całego nadleśnictwa wynosi +5 lat). Przyjęte sposoby użytkowania w założeniu powinny stwarzać możliwości zahamowania dalszego wzrostu przeciętnego wieku drzewostanów i możliwość zachowania trwałości drzewostanów w perspektywie długookresowej. Jednakże ograniczenie cięć rębnych, a co za tym idzie spowolnienie przemiany pokoleń może spowodować pogłębienie odstępstwa.

W poszczególnych gospodarstwach zaproponowano etaty według niżej opisanych kryteriów:

W gospodarstwie specjalnym (S) – zgodnie z IUL etatu nie wyliczono. Nie stwierdzono potrzeby użytkowania drzewostanów zakwalifikowanych do tego gospodarstwa.

W gospodarstwie lasów oddziaływania społecznego (OS) – etatu nie wylicza się. Wielkość etatu wynika z potrzeb hodowlanych i ochronnych, których nie stwierdzono.

W gospodarstwie zrębowym (Z) - obliczona się roczne etaty wg dojrzałości drzewostanów, zrównania średniego wieku, etat optymalny oraz etat z potrzeb przebudowy. Zlokalizowany etat w nadleśnictwie stanowi 61,13% etatu optymalnego. Nabranie i rozłożenie cięć jest wynikiem lokalizacji uwzględniających zasady planowania urządzeniowego dotyczące ładu przestrzennego i czasowego oraz aspekty przyrodnicze i ekologiczne. Proponowany w gospodarstwie Z etat to 43,60% użytkowania rębnego w nadleśnictwie.

W gospodarstwie przerębowo-zrębowym (PZ) - obliczono roczne etaty wg dojrzałości drzewostanów, zrównania średniego wieku, etat optymalny, etat z potrzeb przebudowy oraz etat z okresów uprzątnięcia KO i KDO. Zlokalizowany etat stanowi 109,38% etatu optymalnego całego gospodarstwa w nadleśnictwie. Etat w gospodarstwie PZ to 54,05% użytkowania rębnego w VI rewizji.

W gospodarstwie odbudowy lasów niestabilnych (N) wielkość planowanego etatu stanowi sumę stwierdzonych na gruncie potrzeb odbudowy lasu. Zlokalizowany etat stanowi 2,35% użytkowania rębnego dla nadleśnictwa.

Przyjęte etaty są wynikiem lokalizacji cięć rębnych z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego, potrzeb hodowlanych i aspektu przyrodniczego i ekologicznego gospodarki leśnej w nadleśnictwie, uwzględniono również zapisy Zarządzenia nr 87 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 12.07.2024 r. (zmienione zarządzeniem nr 90 z dnia 23.07.2024 r.) w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących ograniczenia stosowania rębni i cięć zupełnych w PGL LP.

Do użytkowania rębnego nie zaliczonego na poczet etatu, planowano pozyskanie masy w wyniku uprzątnięcia nasienników – łącznie 118 m^3 grubizny brutto (96 m^3 netto).

Proponowane etaty nie zaburzą ładu przestrzennego i nie wpłyną negatywnie na młode pokolenie. Są to etaty maksymalne, możliwe do wykonania, zabezpieczające określoną produkcję drewna w nadleśnictwie na zasadzie racjonalnej gospodarki leśnej, w granicach możliwości produkcyjnych lasu i nie zagrażające stabilności i trwałości lasów nadleśnictwa oraz zapewniające pożądany kierunek rozwoju zasobów drzewnych w nadleśnictwie.

Projektując cięcia rębne oraz planując związane z nimi procesy odnowieniowe, bez względu na przynależność drzewostanów do poszczególnych gospodarstw, uwzględniano:

- przyjęty cel hodowlany (TD),
- ograniczenia i nakazy prawne wynikające z funkcji pełnionych przez poszczególne drzewostany,
- zasady i wytyczne zawarte w aktach normalizacji wewnętrznej w LP.

Priorytetowo, w pierwszej kolejności brano pod uwagę inicjowanie i kształtowanie naturalnych procesów odnowieniowych oraz wykorzystywanie istniejących już odnowień naturalnych w drzewostanach.

Kwalifikowanie drzewostanów do użytkowania rębnego odbywało się, z zachowaniem ostępowego porządku cięć, nawrotów cięć i okresów odnowienia, z uwzględnieniem specyficznych grup drzewostanów, w następującej kolejności:

- drzewostany w klasie odnowienia i w klasie do odnowienia,
- drzewostany do przebudowy pełnej (typ A),
- drzewostany przeszłorębne,
- drzewostany rębne.

Nabór masy w użytkowaniu rębnym w poszczególnych kategoriach drzewostanów Nadleśnictwa Sobibór przedstawiono poniżej w tabeli.

Tabela 48. Drzewostany zakwalifikowane do użytkowania rębnego wg grup kategorii

Kategoria drzewostanów	Ogółem w nadleśnictwie	Zaprojektowano w 10-leciu		Pozostaje	
	ha m^3		% %	ha m^3	% %
1	2	3	4	5	6
W klasie odnowienia	240,71	211,05	87,68	29,66	12,32
	60005	39018	65,02	20987	34,98
W klasie do odnowienia	54,62	27,00	49,43	27,62	50,57
	10180	2627	25,81	7553	74,19
Budowa przerębowa	-	-	-	-	-
	-	0	-	-	-
Przeszłorębne	1349,41	318,91	23,63	1030,50	76,37

Kategoria drzewostanów	Ogółem w nadleśnictwie	Zaprojektowano w 10-leciu		Pozostaje	
	ha m³		% %	ha m³	% %
1	2	3	4	5	6
	439233	84464	19,23	354769	80,77
Rębne	3902,51	1600,18	41,00	2302,33	59,00
	1314285	402201	30,60	912084	69,40
Bliskorębne i młodsze	13438,07	29,19	0,22	13408,88	99,78
	3193785	4743	0,15	3189027	99,85
Ogółem nadleśnictwo	18985,32	2186,33	11,52	16798,99	88,48
	5017488	533053	10,62	4484435	89,38

W zbiorze drzewostanów stanowiących potencjalnie przedmiot użytkowania rębnego (rębne, przeszłorębne, KO, KDO) znajduje się 5547,25 ha, co stanowi ok. 29% wszystkich drzewostanów. W ujęciu miąższościowym stanowi to 36,14% zasobów drzewnych w nadleśnictwie. Użytkowaniem rębnym objęto 64,18% powierzchni manipulacyjnej drzewostanów należących do rębnych, przeszłorębnych, KO i KDO.

Ogólnie w planie cięć użytków rębnych przeznaczono drzewostany na powierzchni manipulacyjnej wynoszącej 2187,14 ha, co stanowi 11,5% powierzchni leśnej zalesionej nadleśnictwa oraz stanowi 9,64% miąższości nadleśnictwa.

Pow. zredukowana cięć wynosi 1718,31 – 9,03% pow. leśnej zalesionej.

Ograniczeniem w pełniejszym przeznaczeniu tych drzewostanów do użytkowania rębnego jest konieczność zachowania ładu czasowego i przestrzennego.

Przeznaczenie drzewostanów bliskorębnych do użytkowania rębnego podyktowane było zachowaniem ładu przestrzennego oraz zastosowaniem indywidualnego wieku rębności, ze względu na występujące w nich uszkodzenia oraz mierną jakość tych drzewostanów.

Wielkość etatów i przydział drzewostanów do użytkowania rębnego była przedmiotem uzgodnień z Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Lublinie i Nadleśnictwem Sobibór.

2.1.3.3. **Rozmiar użytkowania rębnego niezaliczonego na poczet etatu**

W ramach cięć rębnych niezaliczonych na poczet etatu planowane jest uprzątnięcie nasienników i przestoi.

Poniżej w tabeli zestawiono użytki rębne niezaliczone na poczet obliczonego etatu.

Tabela 49. Użytki rębne niezaliczone na poczet etatu

Kategoria cięć	Powierzchnia [ha]	Miąższość [m³]	
		brutto	netto
1	8	9	10
Uprzątnięcie płazowin	-	-	-
Uprzątnięcie nasienników i przestojów	-	82	66
Pozostałe (*Uprzątnięcie drzew z zadrzewień*)	0,81	36	30
Razem	0,81	118	96

Łącznie w nadleśnictwie zaplanowano 118 m³ grubizny netto (96 m³ brutto) użytków rębnych nie zaliczonych na poczet etatu.

2.1.3.4. **Etat użytkowania przedrębnego**

Obliczenia etatu cięć użytkowania przedrębnego dokonano w oparciu o §119 IUL. Etat cięć użytkowania przedrębnego w wymiarze powierzchniowym ustalony został na podstawie zestawienia

zbiorczego powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębnego we wskazaniach gospodarczych. Rozmiar użytkowania przedrębnego w wymiarze miąższościowym ustalony został orientacyjnie w m^3 grubizny netto na 10 lecie. Orientacyjną wysokość miąższości grubizny obliczono na podstawie:

- wyników użytkowania przedrębnego w nadleśnictwie w okresie 5 lat (łączna miąższość z cięć pielęgnacyjnych, sanitarnych i przygodnych),
- wyników użytkowania przedrębnego w nadleśnictwie w okresie 10-lecia (łączna miąższość z cięć pielęgnacyjnych, sanitarnych i przygodnych),
- spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących (Tabela VIa),
- wielkości uzyskanego w ubiegłym dziesięcioleciu przyrostu bieżącego użytecznego, biorąc też pod uwagę uzyskaną w ubiegłym okresie intensywność cięć przedrębnych w stosunku do tego przyrostu użytecznego,
- zestawienia zbiorczego powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębnego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego, według rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku.

W trakcie realizacji użytkowania przedrębnego, w miarę potrzeby TW i TP mogą przybierać charakter cięć przekształcających wspierających przebudowę drzewostanów w kierunku pełniejszej zgodności z TD oraz pełniejszym wykorzystaniem potencjału produkcyjnego siedlisk.

Powierzchnię drzewostanów przewidzianych do użytkowania przedrębnego w poszczególnych obrębach i łącznie dla nadleśnictwa przedstawia poniższa tabela:

Tabela 50. (wyciąg z instrukcyjnej Tabeli XV). Zestawienie powierzchni zaplanowanej do użytkowania przedrębnego

Rodzaj cięć		Powierzchnia [ha]
1		2
Czyszczenia późne (CP-P)		-
Trzebieże	Wczesne (TWP)	1316,77
	Późne (TPP)	8965,20
	Razem	10281,97
Ogółem		10281,97

Przyjęty etat użytkowania przedrębnego w wymiarze powierzchniowym, w wysokości 10283,97 ha stanowi wielkość obligatoryjną do wykonania w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu.

Użytkowaniem przedrębnym nie objęto 6340,63 ha drzewostanów w wieku powyżej 20 lat tj. 33,3% powierzchni zalesionej nadleśnictwa. Są to drzewostany w strefach ochrony całorocznej zwierząt chronionych; rezerwaty; drzewostany starszych klas wieku, w których stosunkowo niedawno wykonano trzebieże; drzewostany rębne, które ze względu na zachowanie ładu czasowego i przestrzennego nie objęto użytkowaniem rębnym; drzewostany, w których pozostawały fragmenty (kolejne pasy) nie objęte użytkowaniem rębnym; drzewostany w szachownicy z gruntami innych własności oraz drzewostany o niskim, równomiernym zwarciu i zadrzewieniu.

Wpływ na spadek przyjętego obecnie etatu powierzchniowego ma fakt zmniejszenia powierzchni drzewostanów przedrębnych oraz nieplanowanie użytkowania przedrębnego w drzewostanach, w których rozpoczęto użytkowanie rębne (kolejne pasy nieobjęte użytkowaniem rębnym)

Orientacyjny etat użytkowania przedrębnego ustala się w m^3 grubizny netto sumarycznie dla całego obrębu bez podziału na gospodarstwa, rodzaje cięć, gatunki drzew i klasy wieku. Wielkość użytkowania przedrębnego w poszczególnych drzewostanach będzie uzależniona od aktualnych potrzeb hodowlanych drzewostanów.

Tabela 51. Wskaźniki użytkowania przedrębnego (grubizna netto)

Wyszczególnienie	Nadleśnictwo
	Etat - m³- (pow w ha) **Wskaźnik - m³/ha**
Etat do wykonania w poprz.okresie	521220 m³ (12284,74 ha) *43 m³/ha*
Etat wg wykonania z ostatnich 5 lat	245062 m³ (5033,8 ha) *49 m³/ha*
Etat wg wykonania 10 lat	520951 m³ (11532,93 ha) *45 m³/ha*
40% bieżącego przyrostu	400398 m³ (10281,97 ha) *39 m³/ha*
45% bieżącego przyrostu	450324 m³ (10281,97 ha) *44 m³/ha*
50% bieżącego przyrostu	500360 m³ (10281,97 ha) *49 m³/ha*
49% bieżącego przyrostu	**493779 m³ (10281,97 ha)** ***48 m³/ha***
Propozycja etatu na 10- lecie	**493779 m³ (10281,97 ha)** ***48 m³/ha***

Tabela 52. Analiza wielkości użytkowania przedrębnego w stosunku do przyrostu

N-ctwo	*Pow. użytkowania przedrębnego (ha)*	*Przyjęty etat (m³) grubizny netto*	*Przyrost z drzewostanów nie projektowanych do użytkowania rębnego*	*Spodziewany bieżący przyrost miąższości wg Tabeli VIIIa*	*Przyrost użyteczny uzyskany w ubiegłym 10-leciu*	*Wg WISL dla RDLP Lublin[3]*
			m³ grubizny netto			
			% użytkowania			
Sobibór	10281,97	493779	1000720	1465950	1027841	1550418
			49	34	48	32

W ubiegłym 10-leciu nadleśnictwo pozyskało w ramach użytkowania przedrębnego 520951 m³ na powierzchni 11532,93 ha co daje wskaźnik 45 m³/ha. Wielkość uzyskanych użytków przedrębnych stanowi 50,68% uzyskanego przyrostu użytecznego netto.

Uzyskany w ubiegłym okresie przyrost bieżący użyteczny – 1027841 m³ netto czyli 5,40 m³/ha na rok.

Na Naradzie Projektu Planu podjęto decyzję o przyjęciu szacunkowej miąższości do pozyskania w użytkowaniu przedrębnym w wysokości 493779 m³ grubizny netto (617224 m³ grubizny brutto), co odpowiada 49% przyrostu drzewostanów nieobjętych użytkowaniem rębnym (48 m³/ha). Obligatoryjny etat powierzchniowy wynosi 10281,97 ha.

2.1.3.5. **Łączny etat miąższościowy użytków głównych**

Łączny rozmiar użytkowania głównego na lata 2027-2036 dla Nadleśnictwa Sobibór oraz porównanie tego rozmiaru z wielkością zasobów miąższości i spodziewanym przyrostem przedstawia się następująco:

[3] https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/wisl/WISL2020_2024.pdf/
Tabela 101b.4

Tabela 53. Zestawienie rozmiaru użytków głównych

Kategoria użytkowania	Nadleśnictwo	
	brutto	netto
	m³	m³
1	6	7
Rębne zaliczone na etat	*533076*	443799
5% przyrostu miąższości	*26654*	22183
Rębne niezaliczone na etat	*118*	96
Razem użytki rębne	*559848*	**466078**
Przedrębne	*617224*	**493779**
Ogółem	*1177072*	**959857**

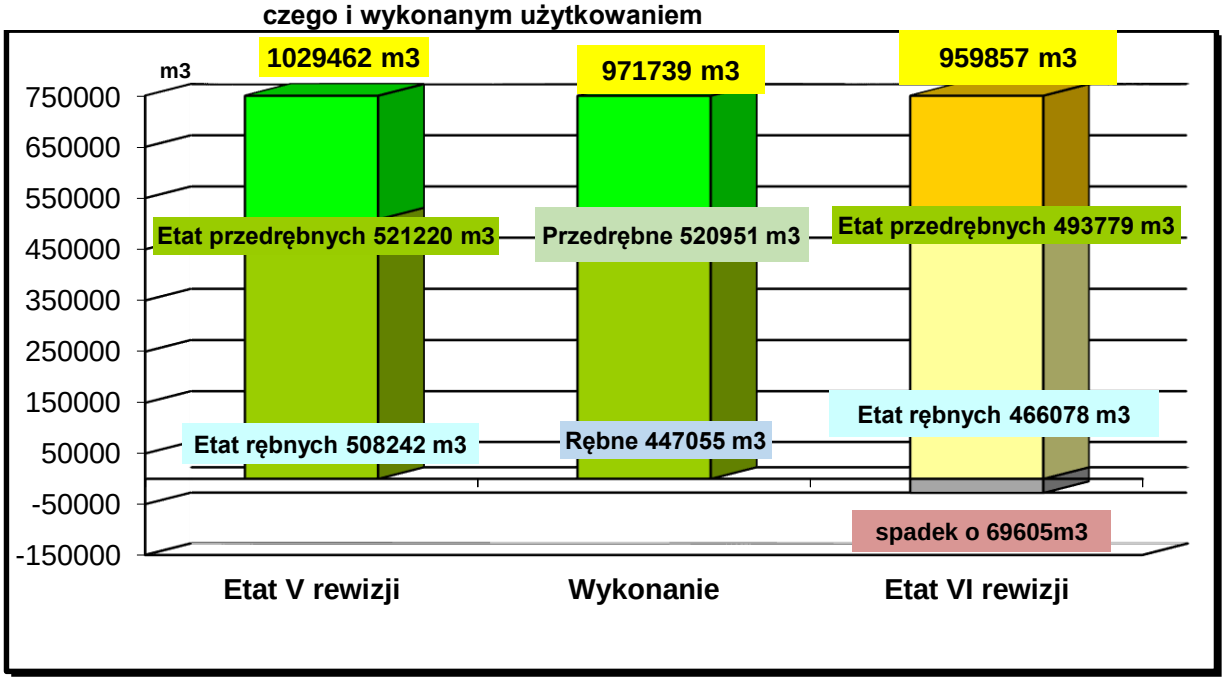
Planowana do pozyskania w ramach użytkowania rębnego i przedrębnego miąższość grubizny netto, po doliczeniu 5% przyrostu w użytkach rębnych zaliczonych na etat, wynosić będzie **959857 m³** i stanowić będzie ok. 65% spodziewanego przyrostu drzewostanów w okresie bieżącego 10-lecia. Wielkość tę należy traktować jako maksymalną.

Na 10-lecie 2027 – 2036 łącznie zaplanowano **959857 m³ grubizny netto**. W porównaniu z etatem z ubiegłego okresu gospodarczego na bieżące 10-lecie planowany jest spadek etatu użytków głównych o 6,76%. Planowany etat użytków głównych jest również mniejszy o 1,22% niż wykonanie w latach 2017-2026.

Spadek użytkowania wynika z przyjętych priorytetów, nowych wytycznych (zarządzenie DGLP nr 87/90 z 2024 roku), ilości drzewostanów, które planowane są do objęcia ochroną i konieczności zachowania ładu czasowo-przestrzennego, uwzględniając aktualny stan lasu i pełnione funkcje.

Projektowana łącznie masa użytków rębnych i przedrębnych, nie stanowi zagrożenia dla trwałości lasu. Zadania gospodarcze z zakresu użytkowania rębnego należy realizować w sposób pozwalający na osiągnięcie, w pespektywie średnio i długookresowej takiego stanu drzewostanów (właściwa struktura powierzchniowa i miąższościowa), który zapewni zwiększony przyrost, trwałość produkcji i istnienie lasu.

Wykres nr 14. **Porównanie etatu użytkowania głównego z etatem z ubiegłego okresu gospodarczego i wykonanym użytkowaniem**

2.1.3.6. Łączny rozmiar użytkowania rębnego

Porównanie przyjętego etatu użytkowania rębnego z etatem z ubiegłego okresu gospodarczego i wykonanym użytkowaniem w minionym 10-leciu przedstawia się poniżej:

Tabela 54. Zestawienie łączne etatu użytkowania rębnego

Obręby	Zaliczone na poczet etatu z 5% przyrostem	Niezliczone na etat	Łącznie etat
	m^3 netto		
Nadleśnictwo	465982	96	466078

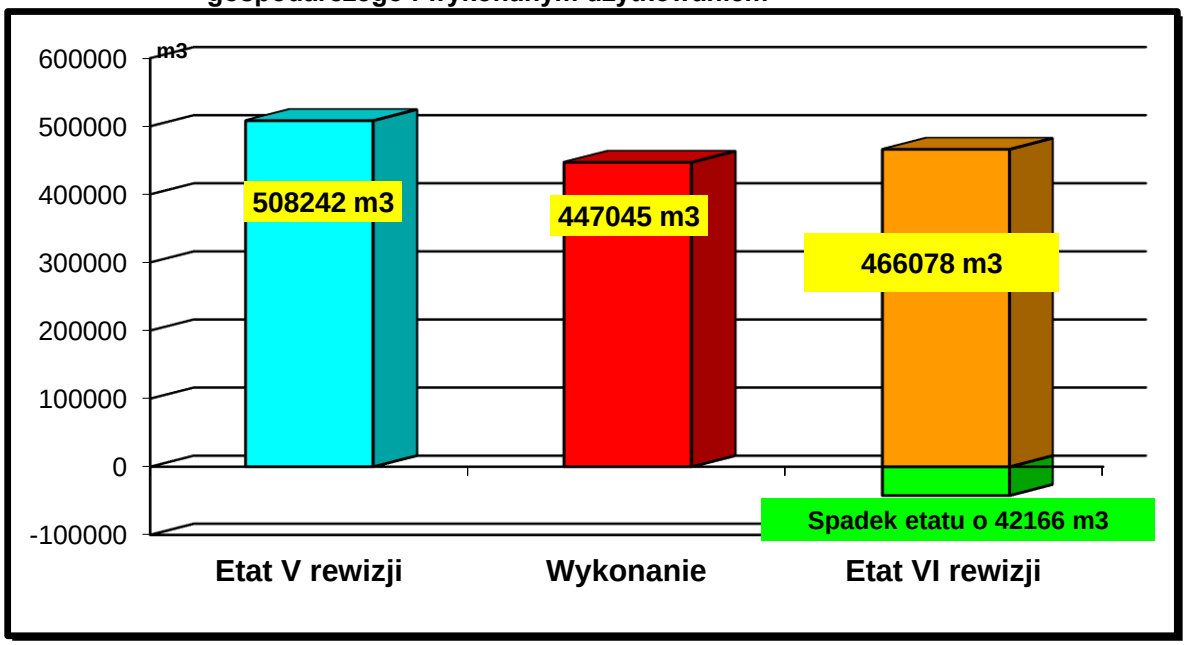
Należy zaznaczyć, że suma użytków rębnych netto stanowi (na okres obowiązywania planu) wielkość maksymalną użytkowania rębnego w nadleśnictwie.

Porównanie etatu użytkowania rębnego z etatem z ubiegłego okresu gospodarczego i wykonanym użytkowaniem w minionym 10-leciu przedstawiono poniżej:

Tabela 55. Porównanie etatu V i VI rewizji urządzania lasu

Etat za ubiegły okres gospodarczy 1.01.2017- 31.12.2026	Wykonanie użytkowania w minionym okresie	Etat przyjęty na okres 01.01.2027 - 31.12.2036
	m^3 netto	
508242	447055	466078

Wykres nr 15. **Porównanie przyjętego etatu użytkowania rębnego z etatem z ubiegłego okresu gospodarczego i wykonanym użytkowaniem**

Spadek etatu w obecnym planie o 8,30% w stosunku do etatu V rewizji planu urządzenia lasu wynika ze zwiększenia powierzchni lasów pełniących wszelkie funkcje ochronne i przyrodnicze oraz konieczności zachowania ładu przestrzennego.

2.2. Zadania gospodarcze wynikające z planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa

2.2.1. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego

Znowelizowana w 2014 roku Ustawa o lasach zawiera regulacje, w myśl której ilość przewidzianego do pozyskania drewna w 10-leciu określona jest oddzielnie, jako etat miąższościowy użytków rębnych oraz etat powierzchniowy użytków przedrębnych [art.18uol].

Zgodnie z Zarządzeniem nr 30 DGLP z dnia 9 maja 2014 roku w sprawie kompensacji etatu użytków rębnych i przedrębnych w LP [ZU-7019-21/2014] na całkowity etat miąższościowy użytków głównych składa się:

- etat cięć rębnych ustalony, jako ilość drewna zaprojektowanego do pozyskania w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania rębnego, wyrażony w metrach sześciennych, jako maksymalna wielkość pozyskania w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu;
- etat cięć przedrębnych ustalony, jako obligatoryjna, minimalna powierzchnia cięć pielęgnacyjnych w użytkowaniu przedrębnym przewidziana do wykonania w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu i wyrażona szacunkowo w metrach sześciennych.

Projektowanie oraz wykonanie cięć określonych w planie urządzenia lasu użytków głównych (rębnych i przedrębnych) podlega oddzielnemu rozliczeniu w ramach poszczególnych etatów bez możliwości kompensacji miąższościowej tych użytków.

Oddzielne rozliczenie miąższościowego etatu użytkowania rębnego ma pozwolić na pełne wykonywanie zadań z zakresu użytkowania rębnego i przedrębnego zgodnie z potrzebami hodowlanymi.

Za zgodą dyrektora generalnego na wniosek dyrektora regionalnego LP w związku z wystąpieniem klęsk lub szkód w lasach, potwierdzonych przez właściwego kierownika Zespołu Ochrony Lasu w okresie obowiązywania PUL – dopuszcza się możliwość przekroczenia szacowanej w planie urządzenia lasu wielkości użytków przedrębnych.

2.2.1.1. **Użytkowanie rębne**

Sporządzenie wykazu cięć

Realizacja cięć rębnych ma się odbywać w oparciu o ZHL z roku 2023, zarządzenie DGLP nr 87/90 z 2024, ustalenia NW, NU i NPP oraz na podstawie wskazań gospodarczych zawartych w opisach taksacyjnych.

Wykaz projektowanych cięć rębnych (§ 118 instrukcji u.l.) jest ważnym składnikiem planu urządzenia lasu, ilustrującym, wraz z mapą przeglądową cięć, możliwości lokalizacji wskazań gospodarczych zapisanych w kartach dokumentu źródłowego opisu taksacyjnego lasu, jak również możliwości lokalizacji etatów obliczonych.

Ostateczny kształt wykazu projektowanych cięć rębnych powstaje w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębnego w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach (nazywanego optymalizacją rozplanowania cięć użytkowania rębnego albo regulacją użytkowania rębnego).

Przyjęte sposoby użytkowania rębnego

W celu osiągnięcia pożądanych typów drzewostanów dla poszczególnych typów siedliskowych lasu oraz dla zapewnienia najkorzystniejszych warunków wzrostu i rozwoju odnowień zastosowano sposoby użytkowania i rodzaje rębni w oparciu o ustalenia NW, NU i NPP oraz *„Zasady Hodowli Lasu”:*

Użytki rębne zaprojektowano w ramach gospodarstw dla poszczególnych obrębów. W celu osiągnięcia pożądanych docelowych składów gatunkowych odnowień w poszczególnych typach siedliskowych lasu i wyodrębnionych siedliskach przyrodniczych oraz dla zapewnienia najkorzystniejszych warunków wzrostu i rozwoju zrealizowanych odnowień zastosowano sposoby użytkowania (rodzaje rębni) w oparciu o ustalenia NPP i Zasad hodowli lasu.

Tabela 56. Sposoby użytkowania rębnego i rodzaje rębni według siedliskowych typów lasu

TSL	TD	Skład d-stanu docelowego	Rębnia wiodąca (zastępcza)	Okres odnowienia/ nawrót cięć
Bs	So	So 90%, Brz 10%	- (-)	-
Bśw	So	So 80%, Brz i inne 20%	I (II)	5
Bw	So	So 80%, Brz i inne 20%	I (II)	5
	So Brz	Brz 70%, So 20%, Św i inne 10%	I (II)	5
	Brz So	So 50% Brz 30% Św i inne 20%	I (II)	5
Bb	So	So 80%, Brz i inne 20%	- (-)	-
BMśw	So	So70%, inne 30%	I (II, III)	5
	Db So	So 60%, Db 20%, inne 20%	II (I, III)	15
BMw	So	So70%, Dbb i inne 30%	I (II)	5-15
	Brz So	So 60%, Brz 20%, Św, Db i inne 20%	I (II)	5-15
	So-Brz	Brz 50%, So 30%,Ol, Db i inne 20%	I (II)	5-15
	Db So	So 60%, Db 20%, Św, Brz i inne 20%	II (III, IV)	15-20
BMb	So	So 80% Brz i inne 20%	- (-)	-
LMśw	Db So	So 50%, Db 30%, Md i inne 20%	III (IV)	20
	So Db	Db 50%, So 30%, Md i inne 20%	III (IV)	30
	Brz So	So 40%, Brz 30%, Db i inne 30%	III (II, IV)	20
	So Brz Db	Db 40% Brz 30% So 20% inne 10%	III (II, IV)	20
LMw	So Db	Db 50%, So 30%, Św i inne 20%	III (IV)	30
	Db So	So 50%, Db 30%, Św i inne 20%	III (IV)	20
	Db Ol	Ol 50% Db 20% inne 30%	II (III, IV)	20
	Ol-Brz	Brz 40% Ol 30% Gb i inne 30%	I (II)	5-15
	Ol	Ol 70% Brz 20% Db i inne 10%	I (II)	5-15
LMb	Ol	Ol 70%, Brz i inne 30%	- (-)	-
	Brz	Brz 70%, Ol i inne 30%	- (-)	-
Lśw	Db	Db 80%, Md i inne 20%	II (III, IV)	20
	Brz Db	Db 40%, Brz 30%, Md i inne 30%	III (IV)	20
	Gb Db	Db 50% Gb 30% Kl i inne 20%	II (III, IV)	20
Lw	Db	Db 70%, inne 30%	II (III, IV)	20
	Ol Db	Db 40%, Ol 30, inne 30%	III (IV)	20
	Brz-Ol	Ol 50% Brz 30% Db i inne 20%	II (III, IV)	20
Ol	Ol	Ol 90%, inne 10%	II(IV)	20
Ł	Js Wz Db	Db 40%, Wz 20%, Js* 20%, inne 20%	- (-)	-
	Db	Db 70%, Js* i inne 30%	- (-)	-
	Wb Tp	Tp 60%, Wb 20%, Wz i inne 20%	- (-)	-

* - do czasu ustąpienia zjawiska zamierania Js, gatunek należy zastąpić innym o podobnych wymaganiach siedliskowych,

Wyszczególnione powyżej rębnie i składy gatunkowe nie dotyczą upraw pochodnych.

Zgodnie z § 24 IUL powyższe TD należy traktować jako ramowe cele gospodarowania dla danego typu siedliskowego i zbiorowiska roślinnego. Mogą być one modyfikowane przez nadleśniczego w konkretnym drzewostanie z uwzględnieniem aktualnego stanu i specyfiki siedliska leśnego oraz zbiorowiska roślinnego.

Zgodnie z ustaleniami NPP dopuszcza się kontynuacje, rozpoczętego w ubiegłym 10-leciu użytkowania.

Projektowane sposoby zagospodarowania lasu pozwalają na zachowanie trwałości lasu przy racjonalnym wykorzystaniu zasobów drzewnych.

Rozmiar cięć użytków rębnych, lokalizację zrębów, sposoby użytkowania uwzględniające lokalne warunki przyrodnicze, rodzaj zastosowanej rębni, czas wykonania cięć były przedmiotem uzgodnień z Nadleśnictwem Sobibór oraz Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Lublinie. Ostateczna wysokość użytkowania rębnego została ustalona na Naradzie Projektu Planu.

Rozpoczęte w ubiegłym 10-leciu użytkowanie rębniami złożonymi jest kontynuowane.

Plan cięć użytków rębnych na I 10-lecie sporządzony jest w formie wykazu bez podziału na lata gospodarcze.

Rębnia zupełna IB projektowano zasadniczo na siedliskach borowych. W 10-leciu nie projektowano więcej niż 2 pasy zrębowe zakładając 4-5-letni nawrót cięć. W pierwszej kolejności powinno przeznaczyć do użytkowania pierwsze pasy w drzewostanach, w których zaplanowano co najmniej dwa pasy zrębowe.

Przy planowaniu użytkowania rębniami zupełnymi jako kryterium wielkości pasów zrębowych przyjęto szerokość zrębu (w przypadku zrębów przez całą szerokość oddziału nie więcej niż 60 m), w pozostałych przypadkach nie więcej niż 4,00 ha. W planowaniu zrębów unikano tworzenia dużych płatów upraw.

Przy planowaniu wysokości pozyskania drewna w ramach rębni zupełnych uwzględniono pozostawienie istniejącego starodrzewia w formie kęp ekologicznych, przestoi, nasienników w ilości ok. 5% powierzchni starego drzewostanu. Oznacza to, że na powierzchniach tych planowano pozyskanie w wysokości 95% zasobów drzewostanu głównego znajdującego się na pasie zrębowym. Zasada ta stosowana była również w przypadku cięć uprzątających. W przypadku zrębów zupełnych o powierzchni do 1 ha (zgodnie z ZHL) oraz w przypadku cięć w blokach uprawach pochodnych planowano pozyskanie na poziomie 100%. W drzewostanach w strefach ekotonowych planowano pobór masy w wysokości 80-90%. Rębnię I zaplanowano na powierzchni 728,57 ha

Rębnie częściowe IIA, IIB planowano jako formę przemiany pokoleń drzewostanów sosnowych z wykorzystaniem odnowienia naturalnego, w tym wartościowych drzewostanów nasiennych gospodarczych, na siedliskach borowych. Zastosowanie tej rębni wpłynie na właściwe warunki rozwoju i zachowanie istniejącego młodego pokolenia oraz skraca okres przebudowy tych drzewostanów. Powierzchnia drzewostanów zagospodarowanych rębnią II wynosi 975,11 ha.

Rębnię gniazdową zupełną IIIA planowano na pasach o szerokości do 100 m w przypadku użytkowania wzdłuż całego oddziału (bez względu na wielkość powierzchni) lub w pozostałych sytuacjach o powierzchni nie przekraczającej 6,00 ha. Rębnia ta ma zastosowanie w drzewostanach o uproszczonym składzie gatunkowym, w celu ich przebudowy na mieszane o kępowej formie zmieszania, z odnowieniem sztucznym na gniazdach i sztucznym na powierzchni między gniazdami. Powierzchnia drzewostanów zagospodarowanych rębnią IIIA wynosi 387,80 ha (łącznie z cięciami uprzątającymi).

Rębnię IIIB planowano głównie w kierunku przebudowy drzewostanów sosnowych i brzozowych na siedliskach LMw, Lśw, Lw. Pierwsze planowane są cięcia o charakterze gniazdowym, kolejne w zależności od możliwości uzyskania odnowienia naturalnego lub wprowadzenia kolejnych

gatunków (sztucznie) z TD głównie dębu, buka oraz innych gatunków domieszkowych, jako poszerzanie istniejących gniazd lub zakładanie nowej partii gniazd. Przyjęty okres odnowienia dla tej rębni wynosi 20 lat. Rębnię IIIB zaplanowano na powierzchni 196,73 ha (łącznie z cięciami uprzątającymi).

Rębnię IIIC planowano głównie w kierunku przebudowy drzewostanów sosnowych z domieszką Db. Pierwsze planowane są cięcia częściowe na gniazdach zakładanych w istniejących kępach Db, kolejne jest cięcie zupełne lub w zależności od możliwości uzyskania odnowienia naturalnego częściowe na powierzchni międzygniazdowej. Przyjęty okres odnowienia dla tej rębni wynosi 10 lat. Rębnię IIIC zaplanowano na powierzchni 40,38 ha.

Rębnia IVD projektowano głównie drzewostanach na żyznych siedliskach w celu osiągnięcia zróżnicowanej struktury wiekowej i gatunkowej. Elastyczność w wyborze charakteru cięć pozwala na tworzenie korzystnych warunków rozwoju dla kreowanego (naturalnie lub sztucznie) młodego pokolenia, zgodnie z docelowym składem gatunkowym upraw przyjętym na NPP. Rębnia ta planowano również w przypadku kontynuacji sposobów użytkowania przyjętych w ubiegłym 10-leciu. Rębnia ta zaplanowana została na powierzchni 117,55 ha.

Zasady prowadzenia poszczególnych rodzajów rębni zawierają *Zasady Hodowli Lasu* oraz strona internetowa http://rebnie.wl.sggw.pl.

Wszystkie przedstawione rodzaje i formy rębni mają charakter ideowy. Określają one kierunkowe zasady postępowania, które mogą być modyfikowane w zależności od konkretnych warunków i przyjętych celów hodowlanych.

Przy planowaniu użytkowania rębnego wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych niższej rangi niż drogi wojewódzkie i krajowe przebiegających przez lasy nadleśnictwa nie pozostawiono pasów drzewostanów tzw. stref ekotonowych. Kształtowanie ekotonów powinno odbywać się na etapie prac odnowieniowych, a w przypadku drzewostanów przedrębnych na etapie cięć pielęgnacyjnych. Strefy ekotonowe przy drogach krajowych i wojewódzkich powinny być tworzone z pozostawieniem drzewostanu, z zaleceniem równoczesnego usunięciem drzew zagrażających ludziom i bezpieczeństwu ruchu tj. pochylonych, chorych i obumarłych.

Przy planowaniu wysokości pozyskania drewna w ramach rębni zupełnych, cięć uprzątających w rębniach złożonych uwzględniono pozostawienie istniejącego starodrzewia w formie kęp ekologicznych, przestoi, nasienników w ilości ok. 5% powierzchni starego drzewostanu. Oznacza to, że na powierzchniach tych planowano pozyskanie w wysokości 95% zasobów drzewostanu głównego znajdującego się na działce zrębowej. Na zrębach zupełnych o powierzchni do 1 ha, nie planowano pozostawiania kęp starodrzewii (zgodnie z ZHL).

Postępowanie takie zmierza m.in. w kierunku zwiększania ilości martwego drewna, zwiększania bioróżnorodności drzewostanów.

Realizacja zadań z zakresu pozyskania powinna być dostosowana do wymagań ZHL.

Plan cięć użytków rębnych sporządzony został w formie wykazu bez podziału na lata gospodarcze.

Do użytkowania rębnego zakwalifikowano drzewostany w kolejności wg pilności użytkowania i potrzeb odsłaniania młodego pokolenia:

- w klasie odnowienia,
- przeszłorębne,
- rębne,
- w klasie do odnowienia,
- bliskorębne oraz drzewostany niestabilne.

Tabela 57. Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych według rodzajów rębni w gospodarstwach – razem nadleśnictwo (instrukcyjna Tabela XV)

Gospodarstwo, Sposób zagospodarowania	Rębnie zupełne	Rębnie częściowe, gniazdowe i stopniowe			Rębnia przerębowa	Ogółem
		Cięcia uprzątające	Cięcia pozostałe	Razem		
	Powierzchnia [ha]					
1	2	3	4	5	6	7
Specjalne (S)	-	-	-	-	-	-
Lasów oddziaływania społecznego (OS)	-	-	-	-	-	-
Odbudowy lasów niestabilnych (N)	33,13	11,12	34,13	45,25	-	78,38
Lasów gospodarczych (Z)	695,44	-	-	-	-	695,44
Lasów gospodarczych (P-Z)	-	346,72	1025,41	1372,13	-	1372,13
Lasów gospodarczych (P)	-	-	-	-	-	-
Razem lasów gospodarczych	728,57	357,84	1059,54	1417,38	-	2145,95
Ogółem	728,57	357,84	1059,54	1417,38	-	2145,95

Udział rębni częściowych, gniazdowych i stopniowych w planowanym użytkowaniu rębnym wynosi 66,05%, w tym 25,25% stanowią cięcia uprzątające. Zręby zupełne stanowią 33,95% powierzchni manipulacyjnej użytkowania rębnego. Realizacja takiego projektu pozwoli na zabezpieczenie trwałości lasów w kolejnych 10-leciach oraz odtworzenie najmłodszych klas wieku.

Użytkowania drzewostanów cięciami rębnymi nie zaplanowano w strefach ochrony całorocznej ostoi zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, w lasach czasowo wyłączonych z gospodarowania. W lasach stanowiących strefy ochrony okresowej zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, na wykonanie zabiegów należy uzyskać zezwolenie Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, jeśli zabiegi te miałyby być wykonywane w okresie lęgowym.

- **Drzewostany do przebudowy**

Planowano tylko przebudowę A - pilną. Powierzchnia drzewostanów zakwalifikowanych do przebudowy/odbudowy wynosi 195,66 ha. Na lata 2027-2036 zaplanowano do przebudowy drzewostany na powierzchni manipulacyjnej 128,54 ha. Szczegółowy wykaz (wzór nr 3) znajduje się w części tabelarycznej elaboratu.

Zagospodarowanie drzewostanów niezgodnych z przyjętym TD

W ubiegłym 10-leciu nie utworzono gospodarstwa przebudowy. Drzewostany o składzie niezgodnym, dobrze przyrastające o dobrej kondycji zdrowotnej przeznaczono do użytkowania przedrębnego - trzebieży przekształceniowych. Drzewostany o składzie gatunkowym niezgodnym z racji osiągnięcia przez nie wieku dojrzałości rębnej przeznaczone są do użytkowania rębnego.

Do planów cięć użytków rębnych zaliczonych na etat opracowano mapy przeglądowe cięć w skali 1:25000. Rębnie zupełne zaznaczono kolorem czerwonym, rębnie złożone - kolorem niebieskim, a powierzchnie do odnowienia kolorem żółtym. Na mapie zamieszczono informacje o rodzaju rębni i procencie masy do pobrania. Zaznaczono tu też główne drogi wywozowe. Na mapy naniesiono również granice wyłączonych i gospodarczych drzewostanów nasiennych. Działki zrębowe wniesione zostały również na mapy gospodarcze w skali 1:5000 oraz mapy gospodarczo-przeglądowe projektowanych cięć rębnych w skali 1:10000 z przeznaczeniem dla leśniczych.

2.2.1.2. **Użytkowanie przedrębne**

Zasadniczym celem użytkowania przedrębnego jest pielęgnowanie drzewostanów poprzez cięcia selekcyjne, które winny przyczynić się do osiągnięcia jakościowo lepszej produkcji drewna i

zwiększenia odporności drzewostanów na działanie czynników abiotycznych, biotycznych i antropogenicznych. Istotną sprawą jest także regulowanie składu gatunkowego, który zapewni zachowanie, a nawet zwiększenie zdolności produkcyjnej siedlisk omawianego terenu.

Użytkowanie przedrębne powinno być realizowane na podstawie wskazań zawartych w opisach taksacyjnych w oparciu o wytyczne ZHL. Zadania określone w opisach w wymiarze powierzchniowym mają charakter obligatoryjny, a w zakresie miąższościowym winny być realizowane wg potrzeb, na jakie wskazuje stan konkretnego drzewostanu.

Wskazania gospodarcze dotyczące użytkowania przedrębnego obejmują drzewostany, w których nie przewiduje się użytkowania rębnego w 10-leciu. Indywidualnie dla każdego wydzielenia określony został rodzaj cięcia (TW, TP). Należy zaznaczyć, że miąższość przewidziana do pozyskania w użytkach przedrębnych została podana globalnie dla całego nadleśnictwa. Wielkość użytkowania przedrębnego w poszczególnych pododdziałach będzie uzależniona od aktualnych potrzeb hodowlanych drzewostanów. W trakcie realizacji użytkowania przedrębnego w drzewostanach o składzie niezgodnym z TD, w miarę potrzeby TW i TP mogą przybierać charakter cięć przekształceniowych, w ramach których prowadzona będzie przebudowa drzewostanów. Zasady wykonywania cięć pielęgnacyjnych są opisane w ZHL.

O faktycznym rozmiarze planu zadecydują potrzeby pielęgnacyjne i stan sanitarny lasu w chwili wykonywania zabiegu. Ustalony i przyjęty etat powierzchniowy stanowić będzie wielkość obligatoryjną do wykonania w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu.

O zaliczeniu zabiegu do określonej kategorii cięć przedrębnych decyduje charakter zabiegu w chwili jego wykonania, niezależnie od wskazówek zawartych w planie urządzenia lasu, które w tym zakresie mają charakter orientacyjny.

Poniżej przedstawia się syntetyczne dane:

Tabela 58. Zestawienie zbiorcze drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębnego

Rodzaj cięcia	Powierzchnia [ha] według klas wieku							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	Razem
1	2	3	4	5	6	7	8	9
CP-P	-	-	-	-	-	-	-	-
TWP	237,39	1071,01	7,87	0,50	-	-	-	1316,77
TPP	0,70	366,28	2881,50	5210,71	482,60	21,57	1,84	8965,20
Razem	238,09	1437,29	2889,37	5211,21	482,60	21,57	1,84	10281,97

2.2.1.3. **Łącznie użytki główne**

Zestawienie łączne użytków głównych według kategorii cięć łącznie dla nadleśnictwa – skrót z tabeli nr XVII „Zestawienie łączne etatu użytków głównych według kategorii cięć”.

Syntetyczne zestawienie tych danych przedstawia się poniżej:

Tabela 59. Zestawienie łączne miąższości planowanej do pozyskania według kategorii cięć

Kategoria użytkowania	Nadleśnictwo	
	brutto	netto
	m³	m³
1	6	7
Rębne zaliczone na etat	*533076*	443799
5% przyrostu miąższości	*26654*	22183
Rębne niezaliczone na etat	*118*	96
Razem użytki rębne	*559848*	**466078**
Przedrębne	*617223*	**493779**
Ogółem	*1177071*	**959857**

Z przedstawionej tabeli wynika, że łączny udział użytkowania rębnego netto stanowi około 48% łącznego użytkowania zaplanowanego na lata 2027-2036. Orientacyjny rozmiar użytkowania przedrębnego określa się sumarycznie dla całego obrębu bez podziału na gospodarstwa, rodzaje cięć, gatunki drzew i klasy wieku. Wielkość użytkowania przedrębnego w poszczególnych drzewostanach będzie uzależniona od aktualnych potrzeb hodowlanych drzewostanów.

2.2.2. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu

Głównym celem hodowli lasu winno być zachowanie trwałości lasów i ich wzbogacanie poprzez dążenie do osiągnięcia zgodności biocenozy leśnej z warunkami siedliskowymi, zapewnienie produkcji drewna i innych użytków na zasadach reprodukcji rozszerzonej oraz kształtowanie pozaprodukcyjnych funkcji lasu. Mając to na względzie NW, NU i NPP określiły dla bieżącego planu u.l. perspektywiczne cele planowania hodowlanego w formie typów drzewostanów dla poszczególnych siedlisk oraz w formie wieków rębności dla poszczególnych gatunków panujących. Zagadnienia te były brane pod uwagę przy określaniu w trakcie taksacji wskazań gospodarczych jako celów hodowlanych krótkookresowych, doraźnych. Tak określone wskazania posłużyły do opracowania wykazu zadań z zakresu hodowli lasu.

Ramowe składy upraw dla poszczególnych typów siedliskowych lasu, TD przedstawiono w tabeli w rodziale 3.2.1.1 Użytkowanie rębne.

Tabela 60. Zestawienie planowanych prac z zakresu hodowli lasu

Lp.	Rodzaj czynności	Nadleśnictwo	Pow. do zatwierdzenia
		Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [ha]
1	2	3	4
1.	Odnowienie halizn, płazowin, zrębów	181,22	181,22
2.	Zalesienia gruntów nieleśnych	-	-
3.	Odnowienia zrębów projektowanych wynikające z planu cięć	728,57	-
3a.	80% powierzchni wynikającej z planu	582,86*	-
4.	Odnowienia przy rębniach złożonych wynikające z planu cięć	1075,11	-
4a.	80% powierzchni wynikającej z planu	860,09*	-
Odnowienia drzewostanów przewidzianych do użytkowania rębnego – razem (3a+4a)		***1442,95***	***1442,95****
Powierzchnia przewidziana do odnowienia i zalesienia – razem (1+2+3a+4a)		***1624,17***	***1624,17***
5.	Podsadzenia produkcyjne	-	-
6.	Dolesienia luk i przerzedzeń	-	-
7.	Poprawki i uzupełnienia w uprawach i młodnikach istniejących	-	-
Poprawki i uzupełnienia – razem		***-***	***-***
8.	Wprowadzenie podszytów	-	-
9.	Pielęgnowanie gleby w uprawach istniejących (PG)	613,64	-
10.	Pielęgnowanie upraw istniejących (CW)	664,50	-
Pielęgnowanie upraw – razem (9+10)		***1278,14***	***1278,14****
11.	Pielęgnowanie młodników (CP)	1373,44	1373,44**
12.	Specjalne zabiegi agrotechniczne	1772,59	1772,59

** Zgodnie z zapisami NW*

*** Dotyczy pielęgnacji zainwentaryzowanych upraw i młodników na dzień 1.01.2027 r.*

Odnowienia na powierzchni otwartej (ODN ZRB). Odnowienia halizn, płazowin, zrębów istniejących zaplanowano na powierzchni 181,22 ha. Dotyczy to zrębów istniejących, które nie zostały odnowione w poprzednim 10-leciu. Odnowienia zrębów projektowanych zaplanowano na powierzchni 582,86 ha – jest to zgodnie z zapisami NW - 80% powierzchni wynikającej z planu cięć.

Zalesień gruntów nieleśnych nie planowano.

Odnowienia pod osłoną (ODN ZŁOŻ) wynoszą łącznie 1075,11 ha. Z uwagi na potrzeby ochrony lasu, inicjowanie odnowień naturalnych, możliwości techniczne (realny brak możliwości wykonania odnowień na powierzchniach planu cięć użytków rębnych zrealizowanych w ostatnim roku obowiązywania planu) - do zatwierdzenia przeznacza się 80% powierzchni do odnowienia wynikającej z prowadzonych cięć rębnych, czyli 860,09 ha.

Dolesienia luk i przerzedzeń (ODN LUK) - nie planowano pozostawiając je do sukcesji naturalnej.

Poprawki i uzupełnienia (POPR) – nie planowano.

Wprowadzania podszytów nie planowano.

Pielęgnowanie upraw. Zgodnie z obowiązującą Instrukcją urządzania lasu, w projekcie PUL pielęgnowanie upraw zaplanowano w istniejących uprawach na dzień 1.01.2027 roku oraz w nowozakładanych uprawach po zrębach, w uprawach i młodnikach o zd. 0,3 powstałych po cięciach uprzątających. W zależności od wieku operatowego uprawy obejmuje:

1) pielęgnowanie gleby (PG) projektowano w uprawach istniejących w wieku do 4 - 5 lat na powierzchni 613,64 ha. Powierzchnia zabiegu podana jest jednokrotnie, lecz dla dobra upraw czynności te powinny być wykonywane systematycznie w miarę istniejących potrzeb aż do momentu, kiedy chwasty przestaną zagrażać odnowieniu.

2) czyszczenia wczesne (CW) ujęte są w planie jako zabieg jednokrotny, obejmują wykonywanie tych zabiegów w zainwentaryzowanych uprawach w wieku powyżej 4 lat oraz istniejącym młodym pokoleniu w d-stanach KO i innych. Należy je przeprowadzać w uprawach i samosiewach systematycznie, powtarzając je w miarę potrzeby, aż do doprowadzenia do zwarcia zdrowych, dobrze ukształtowanych i pożądanych drzewek. Planowana powierzchnia CW wynosi 664,50 ha.

Zadaniem obligatoryjnym jest pielęgnowanie zainwentaryzowanych upraw na powierzchni 1278,14 ha.

Pielęgnowanie młodników

Czyszczenia późne (CP) w młodnikach, należy przeprowadzać w zależności od potrzeb. Odnosi się to również do pielęgnacji istniejących i inicjowanych odnowień naturalnych pod osłoną drzewostanów. W fazie młodnika, przy prowadzeniu cięć pielęgnacyjnych zabieg należy wykonać tak, aby nie dopuścić do zbytniego rozluźnienia zwarcia, zwracając uwagę na regulację składu gatunkowego i doprowadzanie go do zgodnego z typem gospodarczym drzewostanu. Zabieg CP zaplanowano na powierzchni 1373,44 ha.

Melioracje agrotechniczne (AGROT) należy wykonywać zabiegi na projektowanych zrębach – oczyszczanie powierzchni z nadmiernie rozwiniętej roślinności krzewiastej, odrośli, jeżyn, malin, zrębkowanie odpadów zrębowych itp. Prawidłowe wykonanie zabiegów związanych z przygotowaniem gleby pod odnowienia sztuczne i naturalne ułatwi osiągnięcie dobrego efektu hodowlanego. Zabieg ten zaplanowano na powierzchni 1772,59 ha

2.2.2.1. **Nasienictwo i selekcja**

W ramach nasiennictwa i selekcji w nadleśnictwie realizowany jest „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli drzew w Polsce na lata 2011 - 2035”. W ramach tego Programu w nadleśnictwie wytypowane zostaną drzewostany nasienne wyłączone, drzewostany nasienne gospodarcze, źródła nasion, drzewa mateczne oraz bloki upraw pochodnych – sosnowych, świerkowych i bukowych.

Charakterystyka obiektów bazy nasiennej nadleśnictwa zamieszczona jest w **r**ozdziale ***1.3.8. Ocena walorów genetycznych lasu, w tym bazy nasiennej***

2.2.3. Określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej

Kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu oparto na następujących podstawach:

- wytyczne „Instrukcji urządzania lasu” z roku 2024,

- wytyczne „Instrukcji ochrony lasu” z roku 2024,
- ustalenia NW, NU i NPP dla Nadleśnictwa,
- wyniki prac Zespołu Ochrony Lasu, zebrane tam materiały i dane ujęte w formie Referatu Kierownika,
- dane Nadleśnictwa ujęte w Referacie Nadleśniczego dotyczącego Analizy gospodarki leśnej za poprzedni okres gospodarczy,
- wyniki urządzeniowych prac terenowych – taksacyjnych w Nadleśnictwie,
- doświadczenia i obserwacje Nadleśnictwa i Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych oraz Inspekcji Lasów Państwowych.

2.2.3.1. **Kierunkowe zadania z zakresu ogólnej ochrony lasu**

Na początek dziesięciolecia stan sanitarny i zdrowotny lasów nadleśnictwa uznać można za dobry. Zdecydowane działania nadleśnictwa w kierunku poprawy stanu lasu przyniosły widoczne efekty. Nadleśnictwo reagowało skutecznie w początkowej fazie pojawienia się szkodników.

Działania w zakresie ochrony lasu powinny w bieżącym 10-leciu być kontynuacją prowadzonych zabiegów ochronnych z ubiegłego okresu. Ochronę lasu należy prowadzić w oparciu o Instrukcję Ochrony Lasu i zalecenia ZOL.

✓ Choroby grzybowe

Patogeniczne grzyby: osutki sosny i mączniak dębu występowały na ograniczonym obszarze w uprawach i młodnikach.

W drzewostanach starszych występuje huba sosnowa oraz huba ogniowa, która atakuje głównie twardziel pniową i gałęziową wielu drzew liściastych, przede wszystkim osiki, graba, dębów, wierzb, wiązów, głównie drzew w pełni żywotnych.

Zabiegi ochronne powinny polegać na:

- przeprowadzaniu lustracji upraw i młodników pod kątem występowania chorób grzybowych i określenia stopnia uszkodzenia. W przypadku powstawania szkód podejmować działania ograniczające, zgodne zapisami Instrukcji Ochrony Lasu lub zaleceniami podanymi przez ZOL, IBL,

- realizowaniu ustaleń użytkowania rębnego i prowadzeniu systematycznych cięć sanitarnych, przestrzegając terminowego wywozu surowca drzewnego,

- unikanie ranienia drzew.

✓ Szkodniki korzeni

Brak skutecznych środków i metod ochrony drzewek przed pędrakami powoduje, że na obszarach licznej populacji chrabąszczowatych zakres działań ochronnych jest bardzo ograniczony, a osiągane efekty są poniżej oczekiwań.

W ubiegłym okresie nadleśnictwo przeprowadzało coroczne kontrole występowania szkodników glebowych. Szkody wyrządzone przez pędraki chrabąszczowatych wystąpiły na powierzchni ponad 742 ha. Szkody od chrabąszczowatych (owady doskonałe) wystąpiły na obszarze ponad 20000 ha i wymagały zwalczania chemicznego.

Należy kontynuować coroczne kontrole występowania szkodników glebowych na powierzchni do odnowień oraz podejmować działania w celu niszczenia szkodników zgodnie z IOL. W przypadku stwierdzenia zagrożeń w wyniku kontroli lub stwierdzeniu szkód, po konsultacji z ZOL, należy podjąć zabiegi ochronne.

✓ Szkodniki owadzie upraw i młodników

W bieżącym 10-leciu należy kontynuować:

- coroczne kontrole zapędraczenia gleby na terenie szkółek oraz podejmować działania w celu niszczenia szkodników zgodnie z IOL.

Do najgroźniejszych szkodników upraw należą pędraki chrabąszczowatych. Niezbędne zabiegi ochronne i profilaktyczne polegać powinny na:

- stosowanie przelegiwania zrębów.

✓ Szkodniki pierwotne starszych drzewostanów

Szkodniki te podlegają stałemu monitoringowi ich występowania. Do metod ochrony przed szkodnikami pierwotnymi należą:

- prawidłowe prowadzenie cięć pielęgnacyjnych – niedopuszczenie do nadmiernego rozluźnienia zwarcia,
- stosowanie rodzimego materiału sadzeniowego – przestrzeganie zasad regionalizacji,
- poprawianie warunków biocenotycznych lasu poprzez wprowadzanie na uprawach domieszek liściastych przy maksymalnym wykorzystywaniu mikrosiedlisk,
- stwarzanie dogodnych warunków do bytowania ptaków, poprzez pozostawienie kęp drzew i drzew dziuplastych.

Działania ochronne opierać się będą na wynikach jesiennych poszukiwaniach szkodników sosny, kontroli występowania brudnicy mniszki poprzez odłowy na pułapkach feromonowych, zaleceniach ZOL.

✓ Szkodniki wtórne

W ramach profilaktyki przed zagrożeniem od szkodników wtórnych należy utrzymywać należyty stan sanitarny lasu, terminowo usuwać z lasu drewno niekorowane, systematycznie usuwać drzewa zasiedlone przez szkodniki wtórne. W ostatnich latach duże znaczenie miały szkody wyrządzane przez kornika ostrozębnego. Z powodu występowania tego szkodnika nadleśnictwo zobligowane było do prowadzenia zabiegów sanitarnych na powierzchni ponad 6800 ha.

✓ Szkodliwe pasożyty

W ostatnich latach dużego znaczenia nabrały szkody powodowane przez jemiołę w dużej mierze w drzewostanach sosnowych. Szkody od jemioły wystąpiły w ubiegłym okresie na powierzchni ponad 1900 ha.

✓ Szkody od zwierzyny

Szkody od zwierzyny w uprawach, młodnikach i drągowinach występowały corocznie na powierzchni kilkuset hektarów. Na ponad 80% tej powierzchni szkody wystąpiły w 2 i 3 stopniu uszkodzeń. Nękający ich charakter stanowi zagrożenie dla jakości istniejących i nowozakładanych upraw oraz wpływa negatywnie na jakość istniejących młodników. Mimo różnych prób zabezpieczeń przed spałowaniem i zgryzaniem, w miejscach szczególnie penetrowanych przez zwierzynę leśną, jedynym skutecznym zabezpieczeniem upraw jest utrzymywanie optymalnych stanów zwierzyny płowej.

W związku z trudnościami w utrzymaniu stanów zwierzyny na optymalnym poziomie należy na coraz większą skalę stosować grodzenie upraw, jako skuteczną metodę ochrony. W celu dalszej minimalizacji szkód należy dążyć również do utrzymania równowagi biologicznej poprzez:

- dostosowanie liczebności zwierzyny płowej oraz jej struktury wiekowej i płciowej do poziomu zapewniającego możliwość realizacji celów hodowli lasu,
- zwiększenie naturalnej bazy żerowej dla zwierzyny.

✓ Czynniki antropogeniczne

Duże znaczenie ma silna penetracja terenów leśnych przez okoliczną ludność, turystów w okresie zbierania płodów runa leśnego, w okresie wakacyjnym oraz przebieg przez lasy nadleśnictwa ważnych regionalnie szlaków komunikacyjnych. Główny problem to zaśmiecanie lasu.

✓ Czynniki abiotyczne

Działania w zakresie ochrony lasu powinny w bieżącym 10-leciu być kontynuacją prowadzonych zabiegów ochronnych z ubiegłego okresu. Ochronę lasu należy prowadzić w oparciu o Instrukcję Ochrony Lasu i zalecenia ZOL.

Na wystąpienie tych czynników (okiść, susze, huraganowe wiatry) nadleśnictwo nie ma wpływu. Może jednak wpływać na wzmocnienie drzewostanów poprzez prawidłowe wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych, utrzymywanie odpowiedniego zwarcia i zagęszczenia. Usuwanie szkód zakłóca rytmikę planowych zabiegów gospodarczych i wpływa niekorzystnie na strukturę użytkowania.

2.2.3.2. Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej oparto na:

- ✓ szczegółowych wytycznych „Instrukcji urządzania lasu" z roku 2011,
- ✓ wytycznych „Instrukcji Ochrony Przeciwpożarowej Lasów" z roku 2020,
- ✓ Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 22 marca 2006r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz.U.2006.58.405), rozporządzeniu zmieniającym z dnia 9 lipca 2010r. (Dz.U.2010.137.923), rozporządzeniu zmieniającym z dnia 15 lipca 2015 (Dz.U. 2015.1070)
- ✓ Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U.2010.109.719),
- ✓ „Sposobach postępowania na wypadek powstania pożaru lasu w Nadleśnictwie Sobibór", corocznie aktualizowanych i zatwierdzanych przez Komendantów: Powiatowego PSP we Włodawie i Miejskiego w Chełmie.

Zgodnie z obowiązującą instrukcją przeciwpożarową, do ustalenia kategorii zagrożenia pożarowego lasu posłużyły następujące czynniki:

Wskaźnik		**Wyliczona wartość wskaźnika**	**Ilość punktów**
	Dane wyjściowe		
Średnio roczna liczba pożarów w N-ctwie w okresie ostatnich 10 lat na 10 km^2 pow. leśnej	22 pożary/10 lat 19,85km^2	15,48	**15**
Udział % Bs, Bśw, BMśw, Bw, BMw, Ł	64,67%	6,46	**6**
Średnia wilgotność względna powietrza	83,02% 5,46	-2,68	**-3**
Średnia liczba mieszkańców przypadających na 0,01 km^2 pow. leśnej	12463 mieszkańców	3,84	**4**
Razem			**22**

Integralną częścią planu ochrony przeciwpożarowej jest mapa przeglądowa ochrony przeciwpożarowej dla nadleśnictwa.

Nadleśnictwo Sobibór zaliczone zostało do II kategorii zagrożenia pożarowego z liczbą punktów 22.

W celu utrzymania na istniejącym poziomie stanu ochrony przeciwpożarowej obszarów leśnych lub jego podwyższenia w najbliższym 10-leciu należy:

- utrzymywać w stanie sprawności technicznej sprzęt przeciwpożarowy,
- utrzymywać infrastrukturę zabezpieczenia przeciwpożarowego tj. bazy sprzętu, środki łączności, drogi, punkty czerpania wody, środki transportu itp. w stanie gotowości do akcji gaśniczej oraz dostosowywać ich parametry do wymogów określonych w obowiązujących przepisach,
- aktualizować co roku „Sposoby postępowania nadleśnictwa na wypadek powstania pożaru", będące zbiorem procedur, dokumentów i informacji umożliwiającym sprawne zorganizowanie akcji ratowniczo-gaśniczej przez nadleśnictwo,
- prowadzić szkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej własnych pracowników – szczególnie terenowych,

- ciągle udostępniać obszary leśne dla wozów bojowych PSP i OSP celem sprawnego przeprowadzania akcji gaśniczych poprzez przeprowadzanie systematycznych remontów i modernizacji dojazdów pożarowych istniejących i projektowanych w celu dostosowania ich do parametrów określonych w rozporządzeniu MŚ z dnia 22.03.2006r.
- utrzymywać łączność ze wszystkimi jednostkami ochrony przeciwpożarowej i leśnictwami, szczególnie w okresach wzmożonej palności lasu,
- przy prowadzeniu cięć pielęgnacyjnych usuwać gałęzie, chrust, odpady poeksploatacyjne i inne materiały palne na odległość nie mniejszą niż 30 m od dróg publicznych o nawierzchni utwardzonej,
- w miejscach uzgodnionych z właściwym miejscowo KP/KM PSP należy umieszczać i utrzymywać w odpowiednim stanie stosowne tablice informacyjne i ostrzegawcze,
- wśród ludności miejscowej kontynuować akcję uświadamiającą o sposobie zwalczania pożarów leśnych, o zasadach posługiwania się ogniem w pobliżu lasów, a także o skutkach wypalania słomy na ścierniskach i suchych traw,
- nadal prowadzić działalność edukacyjną wśród młodzieży szkolnej i miejscowej ludności w zakresie odpowiedniego zachowania się na terenach leśnych (kalendarze i plany lekcji o tematyce przeciwpożarowej, pogadanki, wywiady w lokalnych mediach).

2.2.4. Określenie kierunkowych zadań z zakresu użytkowania ubocznego lasu oraz gospodarki łowieckiej

2.2.4.1. **Użytkowanie uboczne**

Nadleśnictwo Sobibór nie prowadzi użytkowania ubocznego.

2.2.4.2. **Gospodarka rolno-łąkowa**

Nadleśnictwo Sobibór nie prowadzi gospodarki rolno-łąkowej.

2.2.4.3. **Gospodarka łowiecka**

Nadleśnictwo Sobibór nie prowadzi gospodarki łowieckiej.

W zasięgu terytorialnym i na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Sobibór funkcjonuje 10 obwodów łowieckich.

Koła Łowieckie prowadzą gospodarkę łowiecką na podstawie Wieloletniego Łowieckiego Planu Hodowlanego dla Rejonu Hodowlanego nr 5 „Włodawsko-Sobiborskiego" zatwierdzonego na okres od 01.04.2023 r. do 31.03.2033 r.

Celem gospodarki łowieckiej jest utrzymanie optymalnego stanu zwierzyny w odpowiedniej strukturze wiekowej i płciowej, przy znośnych gospodarczo szkodach w drzewostanach. Wielkość wyrządzanych szkód przez jeleniowate powinna być jedynym racjonalnym kryterium regulacji ich stanu. Ważnym aspektem jest również egzekwowanie wykonania rocznych i wieloletnich planów łowieckich.

Na mapie łowiectwa naniesione zostaną granice obwodów łowieckich, poletka łowieckie, łąki śródleśne oraz urządzenia łowieckie.

Szkody wyrządzane w lasach przez zwierzynę łowną występują głównie w uprawach i młodnikach. Są to przeważnie szkody powodowane przez jeleniowate, głównie przez jelenie i sarny, łosie.

Nadleśnictwo stosuje różne sposoby zabezpieczania od tych szkód. Głównie smarowanie sadzonek środkiem odstraszającym lub utrudniającym zgryzanie, grodzenie całych ochranianych powierzchni lub indywidualnie pojedynczych sadzonek. Najmniej kosztowną stosowaną metodą jest znaczna redukcja ilości występującej w poszczególnych obwodach zwierzyny łownej.

Do zadań nadleśnictwa w ramach gospodarki łowieckiej będzie należała współpraca z kołami łowieckimi w zakresie:

-dokonywania ścisłej inwentaryzacji zwierzyny łownej,

-zatwierdzania rocznych planów zagospodarowania kół łowieckich oraz kontrola ich realizacji,

- poprawiania warunków bytowania zwierzyny poprzez: ograniczanie niepokoju w biotopie, ochrona ostoi oraz zapewnienie bazy pokarmowej poprzez utrzymywanie odpowiedniej ilości poletek łowieckich, które dzierżawią i utrzymują w kulturze koła łowieckie.

Na poletka łowieckie wykorzystywane są śródleśne i przyleśne role i łąki. Zagospodarowanie poletek łowieckich powinno odbywać się zgodnie z art. 120 Ustawy o ochronie przyrody z 16.04.2004 r. (tekst jednolity Dz.U. 2022, poz. 916).

Celem gospodarki łowieckiej jest utrzymanie możliwe najliczniejszego stan zwierzyny w odpowiedniej strukturze wiekowej i płciowej, przy znośnych gospodarczo szkodach w drzewostanach, których wielkość powinna być jedynym racjonalnym kryterium regulacji stanu zwierzyny.

W bieżącym okresie gospodarczym działalność z zakresu gospodarki łowieckiej powinna obejmować następujące zadania:

- udział przedstawicieli PGL LP w corocznej inwentaryzacji zwierzyny dokonywanej przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich,
- utrzymanie lub zwiększenie powierzchni poletek łowieckich w celu udostępniania atrakcyjnego żeru dla zwierzyny,

- ochronę upraw i młodników przez grodzenie oraz stosowanie indywidualnych zabezpieczeń.

Nakłady poniesione na właściwą gospodarkę łowiecką zrekompensują się mniejszymi szkodami od zwierzyny w drzewostanach.

Na mapie łowiectwa naniesione zostaną granice obwodów łowieckich, poletka łowieckie, łąki śródleśne oraz urządzenia łowieckie.

Na gruntach w zarządzie nadleśnictwa zlokalizowane są poletka łowieckie na powierzchni 15,58 ha.

2.2.5. Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej w tym turystyki i rekreacji

2.2.5.1. **Potrzeby z zakresu infrastruktury technicznej dla potrzeb racjonalnej gospodarki leśnej**

Niezbędnym warunkiem realizacji wielofunkcyjnych zadań nadleśnictwa jest odpowiednia infrastruktura techniczna. W celu zapewnienia odpowiedniej infrastruktury, przy inwestycjach konieczne jest opracowanie dla nadleśnictwa docelowych koncepcji, zbliżonych do założeń techniczno-ekonomicznych.

Dotyczy to wszystkich dziedzin inwestycyjnych, a więc potrzeb w zakresie:

- budownictwa ogólnego i drogowego,
- melioracji wodnych,

Prace z zakresu budownictwa ogólnego, drogowego realizowane będą na bieżąco zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi nadleśnictwa oraz planami perspektywicznymi RDLP w Lublinie. Do podstawowych zadań w obecnym 10-leciu będzie należało remontowanie i modernizacja sieci istniejących dróg w dostosowaniu do wymogów ochrony ppoż., jak i zwiększającego się tonażu samochodów wywożących drewno z lasu.

Nadleśnictwo posiada opracowanie pt. „Program docelowej sieci dróg leśnych”, które opisuje istniejący stan dróg leśnych w nadleśnictwie oraz wskazuje potrzeby w kierunku budowy, przebudowy, modernizacji, remontów i utrzymania dróg leśnych.

Zainwentaryzowano rowy i cieki wodne będące w posiadaniu nadleśnictwa, które uwidoczniono na mapach. Istniejące zbiorniki są niezbędnym elementem do prowadzenia właściwej gospodarki wodnej w nadleśnictwie oraz zabezpieczają potrzeby w zakresie zaopatrzenia w wodę dla celów przeciwpożarowych. W zakresie melioracji wodnych nadleśnictwo wykonuje we własnym zakresie tylko pilne prace konserwacyjne urządzeń melioracyjnych (szczególnie rowów i przepustów).. Zakres tych prac będzie zależał od możliwości finansowych nadleśnictwa.

Dokumentacja techniczna budowy i remontów urządzeń infrastruktury technicznej nadleśnictwa (założenia techniczno-ekonomiczne, projekty szczegółowe itp.) powinna być wykonywana przez jednostki specjalistyczne, na zlecenie nadleśnictwa.

2.2.5.2. **Potrzeby dotyczące realizacji infrastruktury z zakresu turystyki i rekreacji oraz edukacji przyrodniczej**

Najistotniejszą cechą lasów – jako przestrzeni rekreacyjnej jest to, że stanowią one nadal najbardziej atrakcyjne dla wielu turystów-przyrodników walory, dostępne praktycznie bez ograniczeń. Presja turystyczna na obszary leśne nie ogranicza się tylko do lasów gospodarczych, dotyczy również obszarów chronionych. Na terenie Nadleśnictwa Sobibór znajduje się wiele ciekawych przyrodniczo terenów.

Istniejące urządzenia i obiekty turystyczne zostaną uwidocznione na mapie walorów przyrodniczo-kulturowych stanowiących załącznik do POP.

Zagadnienia z zakresu wypoczynku i turystyki, ochrony przyrody, a w szczególności walorów przyrodniczych, zagrożeń i działań w zakresie ochrony przyrody, opisano szczegółowo w Programie Ochrony Przyrody.
Istniejące urządzenia i obiekty turystyczne zostaną uwidocznione na mapie walorów przyrodniczo-kulturowych stanowiących załącznik do POP.

Zagadnienia z zakresu wypoczynku i turystyki, ochrony przyrody, a w szczególności walorów przyrodniczych, zagrożeń i działań w zakresie ochrony przyrody, opisano szczegółowo w Programie Ochrony Przyrody.

Duży ruch turystyczny daje możliwość promowania walorów przyrodniczo-turystycznych nadleśnictwa, w tym również zasad proekologicznej gospodarki leśnej i ochrony lasu. Działalność edukacyjno-informacyjno-promocyjna powinna być realizowana poprzez:

- utrzymanie właściwego stanu infrastruktury na ścieżkach przyrodniczo-edukacyjnych,
- opracowanie odpowiednich folderów,
- wykonanie tablic informacyjnych,
- skanalizowane udostępnienie lasów bez szkody na gospodarkę leśną i ochronę lasów.

Dla lepszego poznania walorów turystycznych nadleśnictwa utworzono ścieżki edukacyjne, szlaki turystyczne piesze, rowerowe, miejsca postoju i parkingi.

Do planu u.l. załączona została mapa funkcji lasu i zagospodarowania turystycznego w skali 1:50 000. Na mapie tej uwidoczniono przebieg szlaków turystycznych pieszych, ścieżek dydaktycznych, elementy infrastruktury turystycznej i inne elementy zgodne z IUL.

Edukacja leśna społeczeństwa jest jednym z podstawowych zadań nadleśnictwa wynikających z założeń Polityki Leśnej Państwa i przyjętych „Kierunków rozwoju edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych”.

Właściwa edukacja leśna społeczeństwa pozwoli na skuteczniejszą ochronę środowiska naturalnego. Duże znaczenie ma nadanie właściwego kierunku edukacji z uwzględnieniem charakteru regionu, lokalnej tożsamości i tradycji kulturowej. Realizowanie zadań na rzecz rozwoju edukacji ekologicznej i leśnej następuje poprzez stosowanie różnych środków i metod.

Realizując edukację leśną społeczeństwa w przyszłym dziesięcioleciu pracownicy nadleśnictwa będą kontynuować współpracę ze szkołami różnych szczebli – głównie podstawowymi i średnimi. Wygłaszane będą pogadanki oraz organizowane różnego rodzaju pokazy, akcje, konkursy („Sprzątanie Świata” itp.) konkursy przyrodniczo-edukacyjne, lekcje terenowe.

Podniesienie standardu infrastruktury turystycznej, powinno być przedmiotem zainteresowania władz samorządowych. Działalność nadleśnictwa w tym zakresie powinna być oparta o plany zagospodarowania gmin i zmierzać do ograniczenia penetracji turystycznej w głębi lasów, skupienia jej na obrzeżach, a także ogólnie dostępnych i tradycyjnie uczęszczanych drogach oraz szlakach turystycznych.

Wszystkie istniejące na terenie nadleśnictwa obiekty turystyczne powinny być odpowiednio oznakowane. W ważniejszych miejscowościach, bądź na granicy lasów państwowych należy ustawić tablice informacyjne o walorach lasów nadleśnictwa jak i możliwościach prowadzenia czynnego odpoczynku w lasach.

2.2.5.3. **Identyfikacja wybranych usług ekosystemowych pełnionych przez lasy**

Lasy Nadleśnictwa Sobibór pełnią liczne funkcje, których efektem są korzyści dla społeczeństwa i środowiska, określane jako usługi ekosystemowe. Obejmują one dostarczanie surowców i innych dóbr, regulację procesów środowiskowych, tworzenie warunków do wypoczynku i edukacji oraz podtrzymywanie procesów warunkujących trwałość ekosystemów. Poszczególne usługi występują równocześnie, a ich znaczenie zależy od warunków siedliskowych, składu i struktury drzewostanów, stosunków wodnych oraz sposobu zagospodarowania i udostępniania lasu.

Identyfikację wybranych usług ekosystemowych przeprowadzono na podstawie charakterystyki lasów i środowiska przyrodniczego oraz kierunków gospodarowania przedstawionych w projekcie planu urządzenia lasu na lata 2027–2036. Ma ona charakter jakościowy i nie stanowi wyceny ekonomicznej ani ilościowego określenia wielkości poszczególnych usług.

1. Usługi zaopatrzeniowe

Podstawową usługą zaopatrzeniową jest dostarczanie surowca drzewnego, wykorzystywanego m.in. w budownictwie, przemyśle drzewnym i produkcji wyrobów codziennego użytku. Trwałość tej usługi zależy od zachowania zdolności produkcyjnej siedlisk, prowadzenia odnowień oraz dostosowania użytkowania do stanu i możliwości rozwojowych drzewostanów. W projekcie planu na lata 2027–2036 przewidziano pozyskanie 959857 m³ grubizny netto. Wielkość ta określa planowany rozmiar użytkowania, natomiast rzeczywiste dostarczanie surowca będzie zależało od realizacji zadań gospodarczych i zmian stanu lasu.

Lasy stwarzają również warunki do pozyskiwania niedrzewnych produktów leśnych, w szczególności grzybów i owoców runa. Korzystanie z tych zasobów ma znaczenie użytkowe i rekreacyjne dla mieszkańców regionu. Na podstawie elaboratu nie można jednak określić wielkości ich pozyskania ani wartości ekonomicznej.

Kolejną usługą jest dostarczanie leśnego materiału rozmnożeniowego. Baza nasienna nadleśnictwa oraz prowadzona produkcja szkółkarska służą odnowieniu lasów i zachowaniu zasobów genetycznych drzew. Uzyskiwanie tej korzyści wynika ze współdziałania procesów biologicznych z zabiegami hodowlanymi i działalnością szkółkarską.

2. Usługi regulacyjne

W warunkach Nadleśnictwa Oleszyce szczególne znaczenie ma regulacja obiegu wody. Siedliska wilgotne i bagienne zajmują 7094,34 ha, tj. 35,73% powierzchni leśnej zalesionej i niezalesionej. W projektowanym podziale lasów według kategorii ochronności wyróżniono 6389,77 ha lasów wodochronnych, chroniących zasoby wód powierzchniowych i podziemnych.

Gleby leśne, ściółka, roślinność oraz obszary wodno-błotne uczestniczą w zatrzymywaniu i czasowym magazynowaniu wody oraz wpływają na przebieg odpływu. Zachowanie mokradeł, torfowisk i naturalnych stosunków wodnych sprzyja utrzymaniu uwilgotnienia siedlisk. Działania z zakresu małej retencji mogą wzmacniać tę funkcję. Efekt hydrologiczny zależy jednak od lokalnych warunków, stopnia nasycenia gleby wodą oraz przebiegu opadów; nie oznacza całkowitego wyeliminowania zagrożenia suszą lub powodzią.

Lasy pełnią także usługę ochrony gleby i ograniczania erozji. Roślinność, ściółka oraz systemy korzeniowe osłaniają powierzchnię gleby, ograniczają jej przemieszczanie i stabilizują brzegi cieków. Utrzymanie tej usługi wymaga ochrony pokrywy glebowej, zwłaszcza podczas pozyskania i zrywki drewna na siedliskach wilgotnych oraz w sąsiedztwie cieków.

Istotna jest również regulacja klimatu przez wiązanie i magazynowanie węgla. Węgiel jest gromadzony w żywej biomasie, martwym drewnie, ściółce i glebie. Zachowanie trwałości lasów oraz

ochrona gleb organicznych sprzyjają utrzymaniu tych zasobów. Zapas drewna nie jest jednak bezpośrednią miarą rocznego pochłaniania dwutlenku węgla; określenie bilansu węgla wymaga odrębnych obliczeń.

Na poziomie lokalnym lasy wpływają na kształtowanie mikroklimatu przez zacienienie, ograniczenie prędkości wiatru i wymianę wody z atmosferą. Tworzą w ten sposób korzystne warunki dla organizmów leśnych oraz osób korzystających z lasu. Roślinność uczestniczy także w zatrzymywaniu części zanieczyszczeń powietrza, natomiast gleby i roślinność stref przywodnych mogą ograniczać przemieszczanie zawiesin i części substancji do wód.

3. Usługi kulturowe

Lasy Nadleśnictwa Sobibór zapewniają przestrzeń do wypoczynku i rekreacji, w tym spacerów, wycieczek rowerowych i obserwacji przyrody. O atrakcyjności tych terenów decydują zróżnicowanie siedlisk, walory krajobrazowe oraz możliwość kontaktu z przyrodą. Korzyści te wspierają aktywność fizyczną i dobrostan użytkowników lasu.

Ważną usługą jest tworzenie warunków do edukacji przyrodniczej. Zróżnicowane ekosystemy umożliwiają poznawanie procesów zachodzących w lesie, zasad ochrony przyrody i gospodarki leśnej. Rozwijanie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych, tablic informacyjnych i innych form edukacji może zwiększać wykorzystanie tego potencjału.

Lasy pełnią również funkcję krajobrazową i związaną z dziedzictwem kulturowym. Stanowią otoczenie miejsc upamiętniających wydarzenia historyczne wskazanych w elaboracie oraz współtworzą charakter krajobrazu regionu. Udostępnianie tych miejsc powinno uwzględniać ochronę ich wartości, wrażliwość siedlisk i bezpieczeństwo odwiedzających.

4. Usługi siedliskowe i podtrzymujące

Lasy nadleśnictwa zapewniają siedliska organizmom i wspierają zachowanie różnorodności biologicznej. Znaczenie tej funkcji potwierdza występowanie obszarów Natura 2000, użytków ekologicznych, pomników przyrody, chronionych gatunków oraz siedlisk przyrodniczych. W elaboracie wskazano m.in. grądy subkontynentalne, bory i lasy bagienne oraz siedliska łęgowe.

Drzewa biocenotyczne, martwe drewno, starsze fragmenty drzewostanów i mokradła tworzą miejsca rozrodu, schronienia i żerowania wielu organizmów. Zachowanie tych elementów oraz ciągłości przestrzennej lasów sprzyja utrzymaniu populacji i możliwości przemieszczania się gatunków.

Ekosystemy leśne uczestniczą ponadto w procesach glebotwórczych i obiegu składników pokarmowych. Rozkład ściółki i martwego drewna oraz działalność organizmów glebowych warunkują odnawianie zasobów dostępnych dla roślin. Procesy te stanowią podstawę trwałości lasu i możliwości świadczenia pozostałych usług.

Utrzymanie usług ekosystemowych wymaga łącznego uwzględniania celów produkcyjnych, ochronnych i społecznych. W Nadleśnictwie Sobibór szczególną rolę odgrywają ochrona stosunków wodnych, zachowanie siedlisk hydrogenicznych, dostosowanie składów gatunkowych do warunków siedliskowych oraz utrzymanie elementów ważnych dla różnorodności biologicznej. Towarzyszyć im powinny ochrona gleby podczas prac leśnych i takie ukierunkowanie ruchu rekreacyjnego, które ogranicza presję na najcenniejsze fragmenty lasu. Realizacja tych działań sprzyja zachowaniu zdolności lasów do dostarczania surowców, regulacji procesów środowiskowych i zaspokajania potrzeb społecznych w kolejnych okresach gospodarczych.

3. PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

W ramach prac urządzeniowych wykonano aktualizację istniejącego Programu ochrony przyrody zgodnie z §147-149 obowiązującej instrukcji przez BULiGL Oddz. w Lublinie wg stanu na 1.01.2027 r.

Program ochrony przyrody sporządzany jest dla nadleśnictwa zgodnie z postanowieniami znowelizowanej ustawy o lasach. Stanowi on część operatu urządzeniowego i w swym zakresie ujmuje w szerokiej formie zagadnienia dotyczące ochrony przyrody, ocenia stosowane w nadleśnictwie formy zagospodarowania lasu oraz przedstawia kierunkowe wytyczne na najbliższy okres gospodarczy. Sporządzony program ochrony przyrody składa się z części opisowej i kartograficznej.

4. PROGNOZA STANU ZASOBÓW DRZEWNYCH NA KONIEC OKRESU GOSPODARCZEGO

Dla utrzymania ciągłości produkcji leśnej ważnym elementem jest stałe powiększanie (lub utrzymanie optymalnego) zapasu drzewostanów. Stan zasobów drzewnych na koniec okresu gospodarczego obliczono zgodnie z I.U.L. §97.

Podstawą do obliczenia orientacyjnej, spodziewanej na koniec okresu gospodarczego, wielkości zasobów miąższości grubizny drzewostanów Nadleśnictwa są tabele:

- Tabela nr III – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących,
- Tabela nr VIa – Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia – przyrost tablicowy,
- Wzór 8 – Formularz wniosku dyrektora RDLP o zatwierdzenie planu urządzenia lasu.

Przy przyjętym rozmiarze użytkowania prawdopodobny zapas końcowy będzie wynosił:

$V_k = V_p + Z_v – U$

gdzie:

V_k – to przewidywany zapas na koniec okresu gospodarczego,

V_p – to zapas na początek okresu gospodarczego na powierzchni leśnej zalesionej (Tabela nr III),

Z_v – to spodziewany przyrost miąższości grubizny na 10-lecie (Tabela nr VIa),

U – planowany rozmiar użytkowania brutto (Wzór nr 8).

Wyliczony prawdopodobny zapas na koniec okresu dla Nadleśnictwa Sobibór wyniesie 5359132 m^3:

Tabela 61. Prognoza miąższości drzewostanów na koniec okresu gospodarczego

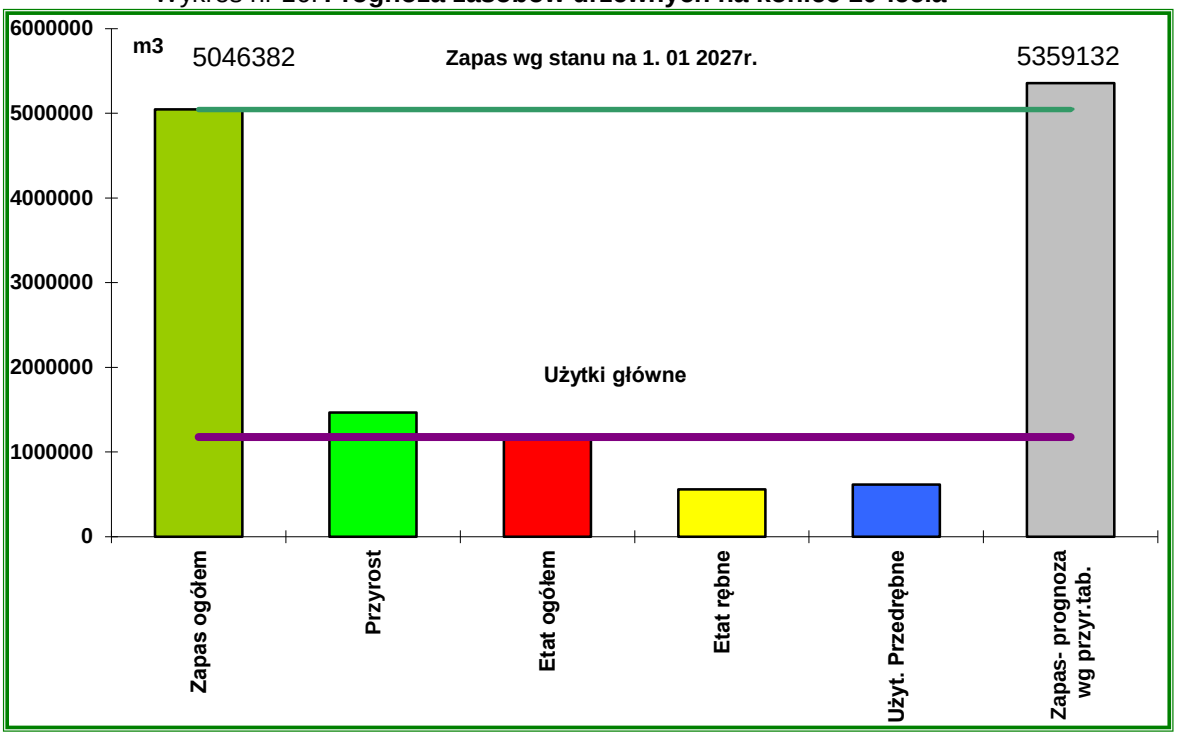
Obręb	V_p (m^3)	Z_v (m^3)	U (m^3)	V_k (m^3)	Przeciętna zasobność na koniec 10-lecia
Ogółem nadleśnictwo (49%)	**5046382**	**1465950**	1177072	**5359132**	**270**
wg przyrostu WISL	**5046382**	**1559930**	1177072	**5429241**	273

Przedstawione dane odnośnie prognozy stanu zasobów drzewnych, wykazują zwiększenie zasobności drzewostanów o 312750 m^3 tj. o 6,18%.

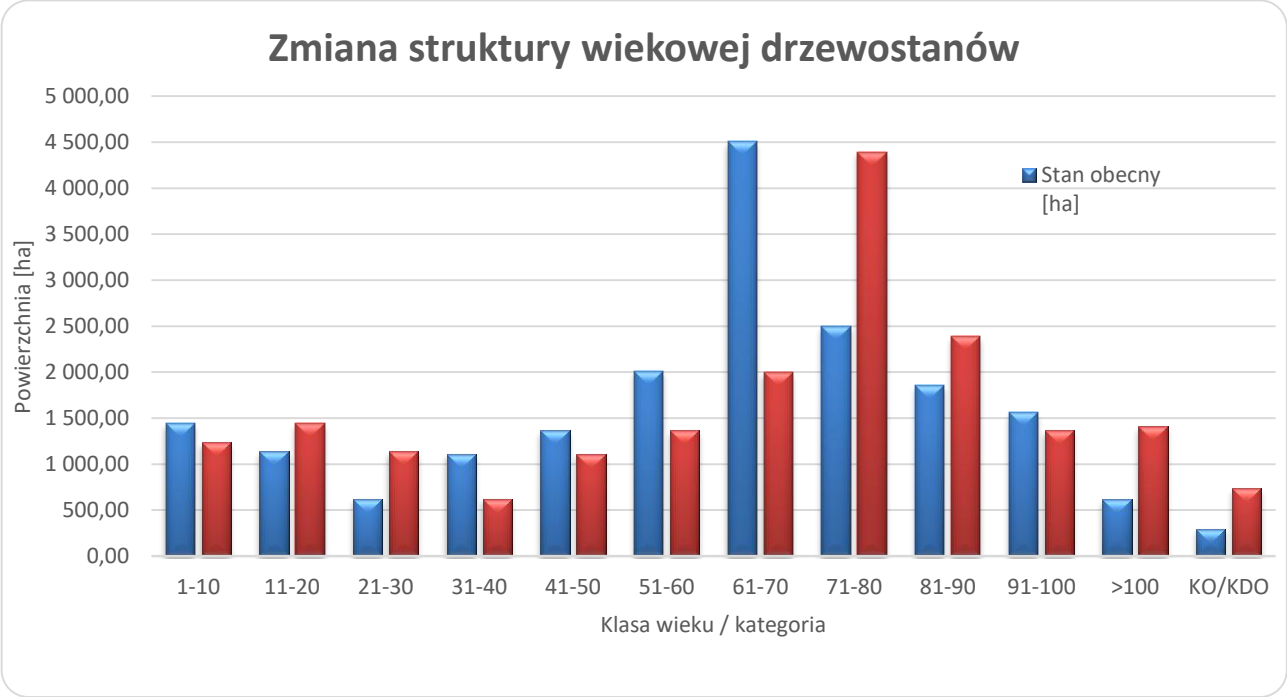
Wielkość ta nie zagraża trwałości drzewostanów nadleśnictwa.

Prognozuje się zwiększenie przeciętnej zasobności z 254 m^3 do 270m^3.

Wykres nr 16. **Prognoza zasobów drzewnych na koniec 10-lecia**

Wykres nr 17. **Prognozowana struktura wiekowa drzewostanów nadleśnictwa na koniec obowiązywania planu w porównaniu ze stanem aktualnym**

W układzie powierzchniowym klas wieku na koniec 10-lecia wzrasta udział drzewostanów ponad 70 letnich.

Widocznym skutkiem realizacji ustaleń PPUL na koniec 10-lecia jest wzrost powierzchni KO i KDO. Zmiana sposobu zagospodarowania (większa powierzchnia rębni złożonych oraz wydłużenie okresu odnowienia) powoduje zmniejszenie powierzchni I klasy wieku – drzewostany po zakończeniu rębni złożonych wchodzą nie tylko do I klasy wieku, ale również do II. Zabezpiecza to trwałość i odtwarzanie drzewostanów nadleśnictwa.

W wyniku realizacji zadań z użytkowania rębnego oraz odnowień na koniec 10-lecia prognozowany jest wzrost powierzchni drzewostanów dębowych, kosztem drzewostanów sosnowych, brzozowych.

Planowe zagospodarowanie będzie systematycznie poprawiać zgodność składu gatunkowego drzewostanu z siedliskiem. Pozyskanie drewna w ramach planu urządzenia lasu nie zakłóci procesów zachodzących w lesie ani nie wpłynie niszcząco na biotop i biocenozę, ponieważ część masy drzewnej, jaka odłoży się w ciągu 10-lecia, pozostaje w lesie jako miejsca lęgowe, żerowe i źródło dla destruentów. Oprócz kumulacji zapasu miąższości PPUL przewiduje ochronę zasobów naturalnych występujących w lesie tj. chronionych gatunków roślin i zwierząt, siedlisk przyrodniczych, roślinność runa leśnego, wód i gleby.

Dodać należy, że użytkowanie lasu nie ogranicza się tylko do pozyskania drewna, ale też stosownie do wielofunkcyjnej roli lasów obejmuje korzystanie z różnorodnych funkcji lasu na zasadzie trwałości.

Tabela 62. Porównanie udziału gatunków rzeczywistych z prognozą na koniec okresu

Gat	2027		2036		Różnica (%)	
	Pow %	Miąższ %	Pow %	Miąższ %	pow	miąższ
SO	66,80	73,51	65,34	72,98	-1,45	-0,53
SO.B	0,04	0,01	0,14	0,01	0,09	0,00
MD	0,28	0,25	0,28	0,26	0,00	0,01
ŚW	0,64	0,29	0,74	0,30	0,10	0,01
JD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
BK	0,04	0,02	0,04	0,02	0,00	0,00
DB	2,53	2,36	2,78	2,30	0,25	-0,06
DB.S	1,74	0,24	1,74	0,23	0,00	-0,01
DB.B	0,46	0,10	0,46	0,09	0,00	0,00
DB.C	0,03	0,02	0,04	0,02	0,01	0,00
KL	0,03	0,01	0,03	0,01	0,00	0,00
JW	0,08	0,02	0,08	0,02	0,00	0,00
WZ	0,02	0,01	0,02	0,01	0,00	0,00
JS	0,07	0,05	0,07	0,05	0,00	0,00
GB	1,00	0,82	1,00	0,81	0,00	-0,01
BRZ	12,52	8,92	13,29	9,19	0,76	0,26
OL	13,29	13,01	13,52	13,33	0,23	0,31
AK	0,08	0,05	0,08	0,05	0,00	0,00
TP	0,02	0,02	0,02	0,02	0,00	0,00
OS	0,25	0,26	0,25	0,27	0,00	0,01
WB	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00
LP	0,06	0,01	0,06	0,01	0,00	0,00
IWA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CZM.P	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**0,00**	**0,00**

5. PODSUMOWANIE PRAC URZĄDZENIOWYCH

Prace związane z VI rewizją planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Sobibór zostały wykonane przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Lublinie zgodnie z obowiązującymi przepisami, oraz protokołami Narady Wstępnej i Narady Urządzeniowej. We wszystkich zestawieniach i tabelach prezentowana jest powierzchnia z planu urządzenia lasu z dokładnością do 1 ara z wyjątkiem:

- informacji dotyczących prac geodezyjnych,
- informacji dotyczących stanu posiadania,
- informacji dotyczącej rodzaju powierzchni w nadleśnictwie, gdzie została podana powierzchnia z dokładnością do 1m^2 a występujące różnice powierzchniowe wynikają z przyjętego sposobu zaokrąglania m^2 do arów.

Stwierdzone na gruncie różnice w zakresie rodzajów użytkowania były na bieżąco zgłaszane Nadleśniczemu, który decydował o sposobie załatwienia sprawy.

5.1. Prace przygotowawcze

5.1.1. Prace glebowo-siedliskowe

Przy tworzeniu planu urządzenia lasu w VI rewizji wykorzystano opracowanie glebowo-siedliskowe dla Nadleśnictwa Sobibór, które zostało wykonane przez BULiGL Oddział w Lublinie na potrzeby VI rewizji wg stanu na 01.01.2025 r.

Typy siedliskowe lasu oraz inne informacje o siedlisku zostały wprowadzone do opisów taksacyjnych wg operatu siedliskowego, w możliwie najpełniejszym zakresie, zgodnie z metodyką inwentaryzacji urządzeniowej.

5.2. Podstawowe prace urządzeniowe

Szósta rewizja planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Sobibór została wykonana przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Lublinie na podstawie umowy Nr ZU.270.1.2024 z dnia 20.02.2025 r., zawartej pomiędzy BULiGL Oddział w Lublinie, a Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Lublinie.

Prace wykonano w oparciu o protokoły z posiedzeń narad: wstępnej, urządzeniowej i projektu planu, a także ustawę z dn. 28.09.1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz. U. z 2025 r. poz. 567 ze zm.), ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2026, poz. 670), ustawę z dnia16 kwietnia 2004 r. o o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2026 r. poz. 13), Rozporządzenia MŚ z dnia 12.11.2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz.1302) w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planów urządzenia lasów oraz zgodnie z Instrukcją urządzania lasu z 2024 r. i Zasadami Hodowli Lasu z 2023 r., Instrukcją ochrony lasu z 2024 r., Instrukcją ochrony przeciwpożarowej z 2020 r. itd.

5.2.1. Prace terenowe

Inwentaryzacja zasobów leśnych „na gruncie" została wykonana w oparciu o zaktualizowane mapy gospodarcze w skali 1: 5000, w okresie od 2025 do 2026 roku. Po zakończeniu prac terenowych w każdym leśnictwie, uzgodniono opisy taksacyjne i wskazania gospodarcze dla każdego wydzielenia. Odbiór terenowych prac urządzeniowych nastąpił w dniu 13.03.2026 r. z udziałem przedstawicieli RDLP, nadleśnictwa i wykonawcy.

Podczas prac taksacyjnych nie utrwalano podziału powierzchniowego.

W trakcie prac urządzeniowych dokonano pomiaru nowych dróg, granic zrębów oraz zweryfikowano przebieg niektórych wydzieleń. Pomiary wykonano za pomocą odbiornika GPS-Global Positioning System (satelitarne określenie położenia). Proste pomiary wykonano dalmierzem laserowym. Pomiarem objęto granice wyłączeń lub granice innych szczegółów sytuacji wewnętrznej, na których stwierdzono istotne zmiany lub niezgodności. Zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu przyjęto zasadę maksymalnego wykorzystania (przeniesienia) na aktualne opracowywane mapy gospodarcze szczegółów z map gospodarczych poprzedniego planu, posiłkując się również aktualną ortofotomapą tych terenów.

Inwentaryzacja zasobów drzewnych została przeprowadzona w trzech etapach:

1. Szacunkowe określenie zasobności z wykorzystaniem powierzchni relaskopowych;
2. Inwentaryzacja zasobów miąższości statystyczną metodą reprezentacyjną z zastosowaniem warstw gatunkowo-wiekowych oraz losowego rozdziału prób pomiarowych. Miąższość dla warstw ustalono na kołowych powierzchniach próbnych;
3. Wyrównanie miąższości oszacowanej (z zastosowaniem równań regresji) do miąższości ustalonej dla klas i podklas wieku, w wyniku pomiaru miąższości statystyczną metodą reprezentacyjną w warstwach gatunkowo-wiekowych.

Należy podkreślić, że w założeniu metody inwentaryzacji zasobów drzewnych jednostką pomiarową na potrzeby inwentaryzacji zasobu nie jest drzewostan, lecz warstwa gatunkowo-wiekowa. Na miąższość obrębu składa się miąższość warstw pomierzonych statystyczną metodą reprezentacyjną oraz miąższość drzewostanów nie mierzonych tą metodą – I klasa wieku. Dokładność zapasu w konkretnych wyłączeniach drzewostanowych może być obarczona błędem dodatnim lub ujemnym. **W związku z powyższym masa oszacowana w trakcie taksacji nie może stanowić podstawy do rozliczenia na konkretnej pozycji zrębowej. Zadawalająca dokładność tej metody osiągana jest dla obrębu leśnego.** W d-stanach II i starszych klas wieku założono 1492 powierzchni kołowych. W drzewostanach I klasy wieku zapas określono za pomocą szacunku wzrokowego. Błąd określenia miąższości wynosi dla Nadleśnictwa Sobibór – 1,10 %.

Na co piątej powierzchni próbnej zakładanej do celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo-wiekowej dokonywano pomiarów stwierdzonego na powierzchni drewna martwego. Miąższość drewna martwego określana jest z podziałem na drewno: martwych drzew stojących i złomów, drzew ściętych i wywróconych oraz stanowiące fragmenty drzew martwych. W Nadleśnictwie wylosowanych zostało 224 powierzchnie do pomiaru drewna martwego.

Tabela 63. Błędy procentowe dla pomierzonych cech

Gatunek / Klasa wieku	BRZ	DB	DB.S	OL	SO
Wariancja miąższości					
Współczynnik zmienności miąższości					
Błąd procentowy miąższości					
IIa	1154,64	5057,34	3053,27	5727,34	4752,20
	29,39	103,60	74,46	57,68	61,58
	14,69	51,80	37,23	23,55	17,78
IIb	8993,74	5243,48		17325,99	10127,62
	39,31	87,75		53,25	46,82
	13,10	35,82		18,83	8,41
IIIa	14308,48			9960,26	9664,28
	51,80			37,20	35,10

	17,27			9,30	4,61
IIIb	9995,20	4378,94		26617,28	13380,70
	40,87	28,34		47,93	37,34
	9,63	11,57		9,99	3,75
IVa	13376,65	2872,38		13829,79	11903,86
	63,58	18,96		45,22	34,60
	16,42	7,74		7,76	1,93
IVb	14468,81			17185,73	15223,44
	55,65			41,40	36,93
	10,71			6,63	2,78
Va	14694,04	20765,33		25148,43	18750,12
	59,18	32,87		47,87	36,98
	11,39	10,96		8,46	3,15
Vb	13411,67	10884,89		11183,21	15315,76
	61,45	30,16		27,49	32,38
	23,23	8,06		6,67	2,58
VI		11508,30		23575,59	17235,99
		34,04		42,54	38,10
		11,35		10,64	4,76
KOKDO	10148,57			36025,25	23650,68
	27,53			56,48	35,99
	6,15			13,31	6,46

Błąd procentowy dla nadleśnictwa: 1,10

Wielkości błędów procentowych dla obrębów nie odbiegają od granic błędu szacowania miąższości, co nie zagraża trwałości drzewostanów.

Odbiór inwentaryzacji zasobów wraz z testem kontroli pomiaru miąższości na kołowych powierzchniach próbnych nastąpił w dniach 16-18.02.2026 r.

Wyniki:

- liczba błędów grubych – 2;
- bezwzględna wartość statystyki pola przekroju pierśnicowego = 0,13%;
- bezwzględna wartość statystyki wysokości = 0,11%;

Liczba błędów grubych jest mniejsza od 4, a bezwzględna wartość statystyki jest mniejsza od 2. Wyniki testu pomiaru miąższości pozwoliły na przyjęcie obliczenia miąższości dla nadleśnictwa.

5.2.2. Prace kameralne

Prace kameralne zostały wykonane w latach 2025-2026. Do wprowadzenia i przetwarzania danych taksacyjnych posłużono się aplikacją WebTaksator. Mapę numeryczną wykonano za pomocą aplikacji Leman4.

Prace urządzeniowe wykonała pracownia urządzeniowa BULiGL Oddział w Lublinie w składzie:

1. Paweł Strawa	specjalista taksator - kierownik projektu, nadzór, organizacja i kontrola prac
2. Anna Łbik	starszy taksator - opracowanie bazy danych
3. Wioletta Wójcik	starszy taksator - opracowanie map w standardzie LMN
4. Martyna Dul	taksator - opracowanie map w standardzie LMN
5. Zbigniew Pałka	starszy taksator - taksacja, zakładanie powierzchni kołowych, planowanie urządzeniowe

6. Marcin Furmanek	specjalista taksator - taksacja, zakładanie powierzchni koło wych, planowanie urządzeniowe
7. Mateusz Wawrzycki	starszy taksator - taksacja, zakładanie powierzchni kołowych, planowanie urządzeniowe
8. Janusz Pętek	starszy taksator - taksacja, zakładanie powierzchni kołowych, planowanie urządzeniowe
9. Grzegorz Sagan	starszy taksator - taksacja, zakładanie powierzchni kołowych
10. Grzegorz Mazur	asystent taksatora - taksacja, zakładanie powierzchni koło-wych
11. Robert Furmanek	taksator - opracowanie map, opracowanie POP, opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko, taksacja, zakładanie powierzchni kołowych, planowanie urządzeniowe
12. Marek Kaczor	technolog, specjalista ds. GIS
13. Sławomir Kuśmierz	specjalista ds.GIS

Kontrolę i nadzór nad pracami związanymi z opracowaniem PUL sprawował Z-ca Dyrektora Konstanty Kasperuk.

Nadzór z ramienia Zarządu BULiGL prowadził starszy inspektor nadzoru Mirosław Murawski.

Wszystkie prace kameralne wykonywane były w porozumieniu z personelem nadleśnictwa oraz pracownikami RDLP. Współpraca ta układała się prawidłowo.

Elaborat opracował

Kierownik Pracowni UL nr 3 — Z-ca Dyrektora

mgr inż. Paweł Strawa — inż. Konstanty Kasperuk

Dyrektor Oddziału

mgr inż. Lesław Radzikowski